

18 NİSAN 2020
VİRÜS TABLOSU

Test Sayısı: 598 bin 933
(+40 bin 520)

Vaka Sayısı: 82 bin 329
(+3 bin 783)

Ölü Sayısı: Bin 890
(+121)

İyileşen Sayısı: 10 bin 453
(+Bin 822)

BİR GÜN

HALKIN GAZETESİ

19 NİSAN 2020 PAZAR YIL 17 SAYI 5849 www.birgun.net 2.5 TL (KKTC 3 TL) ÜNİVERSİTE 75 KR

Kalp Hanım'ın kalbinden geçenler

İşıl ÇALIŞKAN /15'te



Belediyeye yasak AKP'YE SERBEST

AKP STANT AÇIP MASKE DAĞITTI



BU YARDIMLAR YASAK



Saray hükümeti, "paralel devlet olmaz" diyerek CHP'li belediyelerin bağış dahil tüm yardımlarını engellerken AKP il-ilçe örgütleri üzerinden her türlü dağıtım yapıyor

HALK DAYANIŞMASI

İKTİDAR, bir yandan açıkladığı pakette yoksulları görmezden gelirken diğer yandan da yerel yönetimlere yasak uyguluyor. İktidarın bu uygulamalarına karşı yurttaşlar yine kendi

çözümünü buluyor. Bazı kentlerde verisiye defteri mahallece birlikte kapatılırken, Dayanışma Kooperatifi, Bi Komşu gibi organizasyonlar boy veriyor. 4'te

BELEDİYE-HALK TEMASI YASAK

BELEDİYELERİN bağış toplamasıyla başlayan Saray ambargosu tüm hızıyla devam ediyor. Tüm dünyada salgına karşı belediyeler merkezi hükümetle ön saflarda yer alırken Türkiye'de yurttaşla yapılan her yardım cezalandırılıyor. Aşevlerinin kapatılmasının, erzak dağıtımına izin verilmemesinin ardından 23 Nisan için planlanan etkinlikler de yasaklandı.

AKP ÖRGÜTLERİNE SERBEST

SARAY iktidarı valilik ve kaymakamlık eliyle belediyelerin halkla temas noktalarını ortadan kaldırmaya çalışıyor. Ancak devletin kaynaklarıyla oluşturulan tüm yardımlar, ya vakıflar ya da direkt AKP il-ilçe örgütleri üzerinden yapılıyor. Vatandaşın ulaşmakta bin bir zorluk çektiği maskeler bile kent merkezlerinde kurulan AKP stantlarında yurttaşla dağıtılıyor. 4'te

ÖNCE NEHİR SONRA BARAJ KİRLETİLDİ

MARŞ'ta sanayi tesislerinin atık sularını aktığı Aksu Nehri'nin ardından Sır Barajı da kirlendi. Suyun rengi siyaha döndü. Barajın havadan çekilmiş fotoğraflarını paylaşan CHP'li Öztunç, "Defalarca çağrı yaptım, maalesef ne Çevre Bakanlığı ne de belediye duyarlılık gösterdi. Duyarsız kalan kamu görevlileri hakkında da suç duyurusunda bulunacağım" dedi. 3'te



DİN İSTİSMARCILARI DİYANET DERGİSİNDE

DİYANET dergisinde din istismarcılarının etkisi değerlendirildi. Prof. Özarslan'ın 'Ülkemizde Ateizme Yönelme Sebepleri' başlıklı yazısında 'dini görünümü' cemaat, tarikat ve grupların dini ticari ve siyasi yönden istismar ederek bazı insanları dinden uzaklaştırdığı görüşüne yer verildi. Bu konuda İslamcı terör örgütlerinin etkisine de değinildi. İsmail ARI / 7'de

YURTTAŞ HÜKÜMETLE banka arasında ezildi

Hükümet kendi yapamadığını özel bankalara yaptırmak istiyor. Onlar salgın günlerinde risk alıp kredi vermiyor, olan yine vatandaşa oluyor



HÜKÜMETTE esnafa, yurttaş vereceği para yok. Son günlerde hem Erdoğan hem de Albayrak özel bankaları işaret ediyordu. Beklenen oldu, özel bankalarla ekonomi yönetimi arasındaki gerilim bir genelgeyle boyut değiştirdi. BDDK'nın yayımladığı yeni düzenlemeyle göre aktif rasyosu mevduat bankaları için yüzde 100'ün, katılım bankaları için yüzde 80'in altında olmayacak. Bu, kaba bir hesaplama bankaların en az topladıkları mevduat kadar kredi vermek zorunda olması anlamına geliyor.

SON yıllarda bankalar ve hükümet işbirliğiyle, reel kesim ve yurttaşlar deyim yerindeyse borca batırdı. Gerek tüketici kredileri gerekse ticari krediler dudak uçuklatan büyüklüklere ulaştı. Salgınla birlikte işler değişti. Kredi vermek özel bankalar için riskli hale geldi. Kamu bankaları ancak yandaşa yetiyor. Yurttaş ise en ihtiyaç duyduğu anda ne kamu ne de özel bankaları yanında gördü. Ödeyemediği ticari, konut ve bireysel kredilerle baş başa kaldı. Ozan GÜNDOĞDU / 11'de

Maskeye ulaşmak çok zor

İktidarın dağıttığı maskelere ulaşamazken İzmir Büyükşehir Belediyesi pratik çözümü bu sorunu halletti

SALGIN günlerinde önlem için en çok aranan ürün hiç kuşku yok ki maske. Devletin dağıttığı maskenin kalite sorunu bir yana yurttaşın maskeye ulaşması neredeyse yılan hikâyesine döndü. Dağıtımın postanelerden eczanelere devredilmesi de sorunu çözmedi.

BİNLERCE vatandaş maske almak için dört gözle Sağlık Bakanlığı'ndan gelecek kodları bekliyor. Sorunu çözmek için yerel yönetimlere devreye girdi. İzmir Büyükşehir Belediyesi, kentin belli noktalarına kurduğu maskematiklerden dağıtıma başlayarak öncü oldu. 4'te



İHRAÇLAR BORÇLU ÇIKACAK

SAĞLIK Bakanlığı, KHK ile ihraç edilen ve göreve iade edilenlerin, açıkta geçen dönemlerdeki maaşlarına faiz ve tazminat ödenmeyeceğini bildirdi. 8'de

TAHLİYE TALEBİNE YİNE RET

HDP'nin eski Eş Genel Başkanları Demirtaş ve Yüksekdağ'ın tahliye başvurusu reddedildi. Avukat Karaman, "Tahliye edecek cesaretiniz yok" dedi. 9'da



Patron kural dinlemedi işçi yine tehlikeye atıldı

BU hafta sonu ikinci kez uygulanan 31 kentte sokağa çıkma yasağına onlarca fabrikada uyulmadı. İşverenler aldıkları özel izinlerle işçiyi yasağa rağmen çalıştırdı.

BİRLEŞİK Metal-İş Genel Başkanı Serdaroğlu, "Kocaeli, Gebze, Sakarya ve Bursa'da çoğu fabrika çalışıyor" dedi. Antep OSB'deki bin 500 işletmenin yarısında işçiler çalıştırıldı. 10'da

Önlem bunun neresinde

MARDİN'de işten çıkarılan demiryolu inşaat işçilerinin eylemleri sürüyor. Salgına karşı tedbir almayan Cengiz İnşaat'ın fesih yazısında 'Covid-19 tedbirleri'nden söz etmesine CHP'li Tanal'dan tepki geldi: "Bu ne perhiz ne lahana turşusu!" 10'da



POLONYA'DA YENİ TASARIYA TEPKİ BÜYÜK Kürtaj yasağına isyan

POLONYA'da 2017 yılındaki eylemler nedeniyle geri çekilmek zorunda kalınan kürtaj yasası yeniden raftan indirildi. Düzenelemeye göre kadının hayatının tehlikede olduğu durumlar dışında kürtaj yasaklanıyor. Tasarının görüşülmesine devam kararı alındı.

Muhalefet ise hükümete tepkili. Wrocław'daki Kara Protesto hareketi, eylemlerini sokağa taşıyarak, salgın sırasında market ve eczaneye girmek için oluşan kuyruklarda tepkilerini dile getiriyor. Doğuş SARP KAYA - Wrocław / 16'da



HALKA SOKAK YASAK AMA MADENCİLERE TALAN SERBEST 3'TE

MALATYA KATLIAMI 42 YILDIR AYDINLATILMADI 7'DE

KANDİL DAĞI'NIN BATISINDA PKK-KDP GERİLİMİ BÜYÜYOR 9'DA

ŞU "KOLONYA ŞİŞESİ" MESELESİ! Ayşenur Arslan yazdı 2'de



Kirletilen Sır Barajı siyaha büründü!



Oktağ EVSEN



KİRLİTİLDİĞİ için halk sağlığını ciddi biçimde tehdit eden Aksu Çayı'nın taşıdığı kirli sular Maraş'taki Sır Barajı'nın büyük kısmını siyaha boyadı. Türkoğlu ve Dulkadiroğlu ilçelerinden başlayıp Onikişubat İlçesi'nin sınırlarındaki Sır Barajı'na kadar uzanan Aksu Çayı'nın kirliliği sadece barajı değil ekolojik denge üzerinde de ağır bir tahribata yol açıyor.

Denetimsizlik, şehrsel ve endüstriyel atıkların herhangi bir arıtma işlemine tabi tutulmadan

Aksu Çayı ve ona katılan dere- lere verilmesinin önünü açarken çevredeki sanayi tesislerinin suları kirlenmesine karşı Çevre ve Şehircilik Bakanlığıyla belediye bugüne kadar herhangi bir adım atmış değil.

YETKİLİLER KAYITSIZ

Yaklaşık 48 fabrikanın atıklarının oluşturduğu bu kirliliğin yıllardır önüne geçilememesine, yetkililerin bu konuya duysuz davranması tepki çekti. Suyun kirlendiği alanlarda yaşayan ve oldukça tedirgin olan bölge halkı yetkililerin üst se-

viyeye ulaşan çayda ki kirliliğe karşı yıllardır çözüm bulmasını istiyor.

SUÇ DUYURUSU YAPACAK

Aksu Çayı'ndaki kirliliğin Sır Barajı'nda yol açtığı tahribatı paylaşan CHP Maraş Milletvekili Ali Öztunç, bu duruma tepki gösterdi. Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün, Büyükşehir Belediyesi'nin denetim görevini yapamamasını eleştiren Öztunç, bu çevre katliamının sorumluları sadece fabrikalar değil aynı zamanda duysuz kalan kamu görevlileridir. Bu nedenle bu kamu görevlileri hakkında da suç duyurusunda bulunacağım. Bunu yapmaya mecbur bırakıldım maalesef" şeklinde konuştu.

Barajın havadan çekilmiş fotoğraflarını paylaşan Öztunç, "Maalesef sanayi tesislerinin kimyasal atığı bu görüntülere sebep oluyor. Defalarca çağrı yaptım, mücadele ettim ama maalesef ne Çevre Bakanlığı ne de Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi duyarlılık göstermedi. Bu çevre katliamının sorumluları sadece fabrikalar değil aynı zamanda duysuz kalan kamu görevlileridir. Bu nedenle bu kamu görevlileri hakkında da suç duyurusunda bulunacağım. Bunu yapmaya mecbur bırakıldım maalesef" şeklinde konuştu.

Güvenpark ve Saraçoğlu fırsatçılığa teslim edilemez

Güvenpark ve Saraçoğlu Mahallesi'nde yürütülen çalışmaların kamu yararına aykırı olduğunu belirten TMMOB Ankara İl Koordinasyon Kurulu, "Pandemi döneminde gerçekleştirilen bu uygulamaları derhal durdurulsun" dedi

TMMOB Ankara İl Koordinasyon Kurulu, devam eden dava süreçlerine rağmen Saraçoğlu Mahallesi ve birinci Derece Doğal Sit Alanı olan Güvenpark'ta başlatılan sondaj çalışmalarına ilişkin açıklama yayımladı. Sondaj çalışmalarının inşaat çalışmalarının ön hazırlığı olduğunun belirtildiği açıklamada, "İktidar tarafından 'Gönüllü Evde Kal' ve 'Herkes Kendi OHAL'ini İlan Etsin' kampanyaları yürütülürken, merkezi yönetim kurumları tarafından inşaat ve sondaj uygulamalarının yürütülmesi kente yönelik müdahalelerde hukuki sürecin gerekliliğinin izlenmediğini ve sermayenin önceliklendirildiğini açıkça göstermektedir" denildi.

TÜM UYGULAMALARIN TAKİPÇİSİYİZ

"Ankara'da pandemi dönemini fırsata çevirerek gerçekleştirilen kamu yararına aykırı tüm uygulamaların takipçisiyiz" denilen açıklamada şu ifadeler yer verildi: "Kazanılan hukuki mücadelelere ve devam eden dava süreçlerine



rağmen, Koruma Kurulundan otopark, otel ve restorasyon projelerini onaylanmış ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığının yetkisiyle Saraçoğlu Mahallesi'nde sondaj çalışmalarını gerçekleştirilmeye başlanmıştır. Aynı zamanda aynı Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının projesi ile Çevre Şehircilik İl Müdürlüğü Tabiat Varlıkları Koruma

Kurulu ve Ankara 1 No'lu Kültür Varlıkları Koruma Kurulu tarafından Güvenpark'ta metro çalışmalarına yönelik inşaat yapımı ve sondaj yapımı için koruma sınırları tahsis edilmiştir. Aynı zamanda aynı Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının projesi ile Çevre Şehircilik İl Müdürlüğü Tabiat Varlıkları Koruma

Yürütülen sondaj çalışmaları ile birlikte Milli Müdafı Caddesinde ve Güvenpark dolmuş durakları-

nın olduğu alanlarda yapı blokları tanımlanmış, Saraçoğlu Mahallesi'nde ise Dip Sokak'ta ağaçlar iş makineleriyle ezilerek tahrip edildiği tespit edilmiştir. Güvenpark'ın YKM Bulvarı ve MEB Binası yakınında geniş bir alan kapatılarak yeraltı inşaatları başlamıştır."

ÇALIŞMALAR BİR AN ÖNCE DURDURULMALI

Yapılan açıklamada, "Dava süreçleri sonuçlanmadan, alana bütüncül bir yaklaşım geliştirilmeyen, kamuoyu ile şeffaf biçimde paylaşılmayan ve katılımcı süreçlerin yürütülmediği projeler ile Ankara'nın tarihi, kültürel ve doğal değerleri kalıcı olarak hasara uğratılmaktadır" ifadeleri yer aldı.

Pandemi döneminde Ankara'nın kalbine gerçekleştirilen bu uygulamaların bir an önce durdurulmasının talep edildiği açıklamada yapılan bu çalışmaların takipçisi olunacağı, alınan kararları yargıya taşınacağı ve kamu yararı adına yürütülen mücadelenin daha da çoğaltılacağı vurgulandı. ■ BirGün/ANKARA



Eve girmesin diye kilidi değiştirmek kötü muamele

YARGITAY 18. Ceza Dairesi, tartıştığı eşinin eve girmemesi için kapı kilidini değiştiren sanığın beraatine hükmeden yerel mahkeme kararını bozdu.

Hatay'ın Samandağ ilçesinde bir çift arasında tartışma yaşandı. Tartışmanın ardından kapı kilidini değiştirerek eşinin eve girmemesine neden olan kişi hakkında dava açıldı. Samandağ Asliye Ceza Mahkemesi, sanığın beraatine hükmetti. Temyiz üzerine ise dosya, Yargıtay 18. Ceza Dairesi'ne geldi.

Yerel mahkemenin beraat kararını bozan Daire, eşin eve girmesinin engellendiği eylemin, Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 232/1. maddesinde düzenlenen "kötü muamele" suçunu oluşturduğuna, sanık hakkında beraat kararı verilmesinin kanuna aykırı olduğuna hükmetti. TCK'nin 232/1. maddesinde, aynı konutta birlikte yaşadığı kişilerden birine karşı kötü muamelede bulunana iki aydan bir yıla kadar hapis cezası verilmesi öngörülüyor. ■ AA

Halka sokak yasak ama madencilere talan serbest

Salgın nedeniyle halk evden çıkamıyor ama iktidardan güç alan maden şirketleri çalışmalarını sürdürüyor. Şahin Dağları'nda pek çok noktada Kanadalı maden firması Eldorado Gold'un Türkiye uzantısı TÜPRAG Metal Madencilik Şirketi'nin sondaj çalışmalarına başladığını kaydeden Samsun Çevre Platformu Sözcüsü Özdağ, dayanışma ve duyarlılık çağrısı yaptı.

Kava, Havza ve Vezirköprü ilçeleri üçgeninde bulunan Şahin Dağları'nda 10 bin hektar büyüklüğünde alan için 2019 yazında maden arama ruhsatı verilmişti. Salgın günlerinde "fırsat bu fırsat" diyen maden şirketi, Kavaklı ilçe sınırları içinde bulunan Basalan, Sıralı ve Atayurt köylerinin bulunduğu kısımda, iki bölgede pek çok noktada sondaj



çalışmalarını sürdürüyor. İnsanların sağlıkları nedeniyle evde kalmak zorunda kaldığı böylesi bir dönemde, maden şirketlerinin projelerine devam etmesine tepki gösteren Özdağ, CIMER'den aldıkları bilgiye göre sahaların her birinin yaklaşık bin 800 ve bin 900 hektar büyüklüğünde olduğunu aktardı. ETHA'ya konuşan Özdağ, salgın nedeniyle alana gidemediğini aktaran Özdağ, köylülerle irtibat halinde olduklarını belirtti. ■ Haber Merkezi



Büyükada'ya 'ziyaretler durdurulsun' başvurusu

İSTANBUL'un turistik ilçelerinden Adalar'da yaşayanlar, Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı ile aynı güne denk gelen Aya Yorgi Yortusu dolayısıyla 23 Nisan'da, Büyükada'ya ziyaretler durdurulması talebinde bulundu.

Her yıl 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı ile aynı güne denk gelen Aya Yorgi Yortusu dolayısıyla on binlerce ziyaretçi alan Büyükada'nın sakinleri,

yeni tip koronavirüs salgını sebebiyle 23 Nisan Perşembe günü adaya ziyaretlerin durdurulması talebiyle İstanbul Valiliğine başvurdu. Dilekçede, "Adalar'a piknik, gezinti, orman yürüyüşü amaçlı ziyaretlerin durdurulması" talep edildi.

İstanbul Rum Patrikliği Adalar Kaymaklığına gönderdiği yazıda, Aya Yorgi Manastırı'nın 23 Nisan'da kapalı olacağını bildirdi. ■ Haber Merkezi

ZERZEVAN KALESİ UNESCO LİSTESİNDE

DİYARBAKIR'ın 3 bin yıllık geçmişe sahip olan Zerzevan Kalesi, UNESCO Dünya Miras Geçici Listesi'ne alınmasının sevindirici olduğunu kaydeden Mimarlar Odası Şube Eşbaşkanı Ferit Kahraman, Sur'u anımsatarak UNESCO'nun sorumluluklarını yerine getirmesi gerektiğini söyledi.

Bilinmeyen bir tarihin orada yattığını ve ortaya çıkarılmayı beklediğini belirten Kahraman, bu güzel gelişmenin yanında UNESCO'yu bir yandan eleştirilmesi gerektiğini belirterek, "UNESCO yapılan tüm çağrılara sessiz kalarak Dünya Miras Listesinde yer alan Sur'da yapılan tarih kıymına duysuz kaldı. Miras Listesinde yer alan bir yerde yapılan bunca tahribata

rağmen UNESCO'nun sorumluluklarını yerine getirmediği hep beraber şahit olduk. Bundan dolayı koruma altına alınan yerlere karşı daha fazla hassas olunması gerektiğini vurgulamak istiyoruz" dedi.

Zerzevan Kalesi'nin UNESCO Dünya Kültür Mirası Listesine alınması için Ocak ayında başvuru yapılmıştı.

Yapılan kazılar sonucu kalede 2018 yılında Mithras Tapınağı'nın ortaya çıkarılması ile kale gündeme girmişti. Geçen yıl 350 bin kişinin ziyaret ettiği Zerzevan Kalesi'nin bölgenin tarihini aydınlatma açısından büyük önem taşıdığı vurgulanırken arkeologların kaledeki kazısı ise sürüyor. Kazıların ise 50 yıl süreceği belirtiliyor.

■ Haber Merkezi



Kakava Şenlikleri ve Kırkpınar Güreşleri sembolik yapılacak



EDİRNE Belediyesi tarafından her yıl 5-6 Mayıs tarihlerinde gerçekleştirilen UNESCO İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Listesi'ndeki Kakava ve Hidrellez Şenlikleri, bu yıl koronavirüs salgını tedbirleri kapsamında sembolik olarak gerçekleştirilecek. 29 Haziran- 5 Temmuz tarihleri arasında düzenlenen Kırkpınar Yağlı Güreşleri de salgının sürmesi halinde 2 baspehlinanın katılımıyla yine sembolik olarak yapılacak. Belediye Başkanı Recep Gürkan, Sarayıcı bölgesinde yakın ateşle Romanların baharın gelişini kutladığı şenliklerin, bu yıl çok az sayıda katılımıyla gerçekleştirileceğini bildirdi. Kakava

ateşinin, sosyal mesafeye uyularak yakılacağını söyleyen Gürkan, Kakava'nın 1400 yıldır devam eden bir gelenek olduğunu hatırlattı.

Gürkan, şöyle konuştu: "Bazı festivalleri ertelersiniz ama Kakava için bu söz konusu değil. 1400 yıllık bir gelenek, her ortamda devam etmiş aynı Kırkpınar gibi. Dolayısıyla sosyal mesafeyi de dikkate alarak Kakava geleneğini sembolik de olsa devam ettirmiş olacağız. 5 Mayıs akşamı saat 18.00'da sosyal mesafeli bir ateş yanması olacak Sarayıcı'nda. Gelenekler önemli, sağlık daha önemli. Sağlığı koruyarak, geleneklerimizi sürdüreceğiz." ■ DHA

Kirlilik azaldı Avcılar'dan Uludağ görüntülendi

KORONAVİRÜS salgını sonrası İstanbul'da hava kirliliği azalınca ortaya çıkan manzaralar şaşırttı. Avcılar'dan kilometrelerce uzaklıktaki Uludağ bile görülebildi.

Tüm dünyayı saran koronavirüs (Covid-19) salgını nedeniyle İstanbul'un da içinde yer aldığı 30 büyük il ve Zonguldak'ta hafta sonu sokağa çıkma yasağı uygulandı. Trafik yoğunluğunun en az seviyeye inmesi ve fabrika üretimlerinin



düşmesi nedeniyle hava kirliliği de azaldı. Görüş mesafesinin açılmasıyla, insanlar İstanbul'un çeşitli noktalarından Uludağ manzarası izledi. Avcılar'dan da kilometrelerce uzaklıktaki bulunan Bursa'daki Uludağ karlı zirvesiyle görüldü. ■ DHA

Yasak 15 gün daha uzatıldı

30 büyükşehir ile Zonguldak'a kara, hava ve deniz yoluyla tüm giriş çıkışlara yönelik kısıtlamalar 15 gün daha uzatıldı. Büyükşehir statüsündeki 30 şehir ile Zonguldak'ta yaşayan/ bulunan tüm vatandaşların belirtilen süre boyunca illerinde kalmaları esas olacak. ■ Haber Merkezi



Vali derhal istifa etmelidir

Zonguldak Valisi Erdoğan Bektaş, önceki gün düzenlediği basın toplantısında koronavirüse salgınına karşı mücadele eden sağlık çalışanlarını enfekte oldukları için suçladı. Bektaş, sağlık çalışanlarının "Kendilerini korumadıklarını" söyledi ve hastalığa yakalanarak kendilerine "yük olduklarını" savundu. Vali, sözlerinin devamında ise sağlıkçılar için barınma gibi ihtiyaçların çözüldüğünden bahsederken "Devletimiz onlardan ücret de almaz" dedi.

Gelen tepkiler üzerine Vali Bektaş, yaptığı açıklamasıyla amacının sağlık çalışanlarını üzmemek olduğunu savunarak "Açık yüreklilikle özür diliyorum" dedi.

Vali Bektaş'ın skandal açıklamalarına tepkiler çıç gibi büyüdü. Türk Tabipleri Birliği yaptığı açıklamada "Zonguldak'ta zamanında; hasta verilerini açıklamayan, nitelikli ekipmanı ve uzman hekim desteğini sağlamayan, koordinasyonu iyi yapmayan, sağlıkçılara gerektiğinde yaygın test uygulamayanların kabahati yok; hastalanıp tedavi gören sağlık çalışanları suçlu öyle mi? Sağlık çalışanları en önde salgınla mücadele ederken onları koruma sorumluluğu olanlar bunu bir yük olarak göremez."

VALİ BİR HALK SORUNUDUR

Sağlık Emekçileri Sendikası ise yaptığı açıklamada şu ifadeleri kullandı: "Hayatını ortaya koyarak sağlık hizmeti sunan, yeterli koruyucu önlem alınmadığı için hasta olan, mesai arkadaşlarını kaybeden canla başla mücadele etmeye devam eden sağlık emekçileri olarak Zonguldak Valisi'nin açıklamalarını kiniyoruz. Şahsi çıkarları uğruna sağlık emekçilerini hedef göstererek, 'bedavadan yiye içip yatıyorlar üstüne hasta oluyorlar' diyerek bizleri suçlu ilan etmektedir. Zor koşullarda hizmet sunan hedef gösterilmesi, itibarsızlaştırılması kabul edilemez. Zonguldak Valisi bir halk sorunudur. Derhal istifa etmelidir." ■ Haber Merkezi

Covid-19 uygulaması kullanıma geçti

SAĞLIK Bakanlığınca, Covid-19 mücadele kapsamında, vatandaşların bölgelerindeki risk durumlarına bakabileceği ve kendi sağlıklarını takip edebileceği "Hayat Eve Siğir" mobil uygulaması hayata geçirildi. Uygulama ile vatandaşlar, hem kendi sağlığını takip edebilecek hem de çevresindeki risk durumunu anlık görebilecek.

■ Uygulamayla vatandaşlar, enfekte yoğunluğunun olduğu bölgeleri inceleyebilecek.

■ Sağlık durumlarında değişim görenler, bunu uygulamada doldurabilecekleri sağlık testiyle bildirebilecek.

■ Covid-19 hakkında faydalı bilgiler ve anlık uyarılarını iletileceği vatandaşlara, evlerinde geçirdikleri günlerde psikolojik ve sosyal açıdan destek olacak içerikler de sağlanacak.

■ Uygulamadaki harita üzerinde, risk yoğunluğunun yanı sıra hastane, eczane, market, durak gibi acil ihtiyaçlarda bilinmesi gereken yerler de gösteriliyor.

■ Vatandaşlar, onayları doğrultusunda ailelerini ya da yakınlarını listelerine ekleyebiliyor. Bu şekilde sevdikleri kişilerin de riskli bölgelerden uzak durmalarını sağlayabiliyor.

■ Türkiye Günlük Koronavirüs Tablosu da uygulama üzerinden incelenebiliyor.

■ Riskli kişilerle temas edip etmediğinin gözlemlenmesi sağlanacak.

■ AA

Maske ihtiyacına belediyeler yetişti

Maskeye ulaşamayan yurttaşlar sosyal medyadan tepki gösterirken CHP'li belediyeler seferberlik başlattı. Hükümetin yurttaşlara haftalık 5 maske için türlü zorluklar çıkarmasına karşın İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Soyer metro istasyonları maskemetik yerleştirmeye başladı



HÜKÜMETİN maske satışlarını yasaklamasının ve ücretsiz dağıtılacağını açıklamasının ardından yurttaşların maskeye ulaşması yılan hikayesine döndü. Maskeye ulaşamayan binlerce insan sosyal medyadan tepki gösterirken, hükümet, belediyelerin maske dağıtım konusundaki çağrılarını kulak tıkadı. Maske dağıtımının telefonlara gelen kod ile eczanelerden ücretsiz alınabileceğinin açıklanmasına rağmen, toplumun büyük çoğunluğu

ATAKUM BELEDİYESİ 50 BİN MASKE DAĞITACAK

Sokağa çıkma zorunluluğu bulunan yurttaşlar için maske tedarik eden Atakum Belediyesi, 50 bin maskenin muhtarlar aracılığıyla ilçe sakinlerine ulaştırmaya başladı. Belediye 50 bin adet maskeyi, nüfus yoğunluklarına göre planlama yaparak ilçedeki 56 mahalle muhtarına ulaştıracak.

maskeye ulaşamadı. Birçok kişiye kod gitmezken, kod gelenler ise eczanelerde maske bulamadı.

Belediyelerin maske dağıtım konusundaki birlikte çalışma çağrılarında kulak tıkanan hükümet, AKP'nin il ve ilçe örgütlerinin maske dağıtımına izin verdi. İzmir'de AKP'liler tarafından açılan maske standına yurttaşlar 'hani eczane dışındaki yerlerde dağıtılmasa yaksak' diyerek tepki gösterdi.

Hükümete rağmen, büyükşehirler başta olmak üzere birçok CHP'li belediye maske dağıtımına başladı. Son olarak İzmir Büyükşehir Belediyesi Başkanı Tunç Soyer, yurttaşların maskeye erişimini kolaylaştırmak için metro istasyonlarına maskemetik yerleştirmeye başladı. Metro yolcuları İzmirim kartla yolculuk bedelini ödedikten sonra içeride bulunan

maskemetiğe yine İzmirim kartlarını göstererek hijyen paketini alabiliyor. Bu işlemde İzmirim Kart'dan herhangi bir düşüm yapılmıyor. Paket 4 maske ve 100 millilitrelik bir dezenfektan içeriyor. Önümüzdeki günlerde dağıtımını kolaylaştırmak için paketten dezenfektan çıkarılacak, maske sayısı beş olacak. İzmirim kart kullanıcılarının hafta bir kez hijyen paketini alabilecek. ■ Haber Merkezi

Destek yoksa Dayanışma var



İKTİDARIN açıkladığı pakette görmezden geldiği yoksulların yardımına yine yurttaşlar koşuyor. Dayanışma Kooperatifi, Bi Komşu ve İzmir Üniversitesi Öğrenci Dayanışması gibi ağlarda bir araya gelen yurttaşlar, salgın günlerinde dayanışma örneği sergiliyor.

İhtiyaç sahibi olan kişilere ulaşmak ve komşuluk ruhunu da yeniden canlandırmak amacıyla, Aykut Hocaoğlu, Berkhan Ağar, Emrecan Durmaz ve Ezgi Ezdar Onur isimli 4 arkadaş 'Bi Komşu' isimli bir dayanışma platformu kurdu.

'Bi Komşu' platformu, faturalarını ödemekte zorlanan kesimle onlara yardım etmek isteyenleri buluşturuyor. 13 Nisan'da açılan sisteme

şimdiye kadar yaklaşık 6 bin fatura girişi yapılırken, bunların yaklaşık 900 tanesi ödendi.

Platform kurucularından Emrecan Durmaz, herkes kendi yakın çevresine gücü yettiği kadar destek olsa bu çıç büyümeden komşular arasında çözülebilir düşüncesiyle yola çıktıklarını belirtti. Sistem üzerinden para akışı sağlanmadığı özellikle vurgulayan Durmaz, "Biz bir alışverişin tarafı değiliz. Platformda işlem ücreti, hizmet bedeli, komisyon vb. adı altında herhangi bir şey de söz konusu değil. Yardımcı olanlar, kime yardım ettiklerini biliyorlar ve isterse ihtiyaç sahibi ile telefon görüşmesi yapabiliyorlar. Ancak ihtiyaç sahibi kişi kimden destek aldığını bilmiyor" ifadelerini kullandı.

GÖNÜLLÜLER İHTİYAÇ KOLİLERİNİ DAĞITIYOR

Dayanışma Kooperatifi'nin kurduğu Dayanışma Gönüllüleri Ağı, işinden olan, ücretsiz izne ayrılan, mesleğini yapamayan ihtiyaç sahibi yurttaşlara dayanışma kolileri dağıtmayı sürdürüyor. Dayanışmada bulunmak isteyen yurttaşlara kendi kolilerini oluşturma şansı veren kooperatif, desteklerle oluşturulan kolileri ihtiyaç sahiplerine dağıtıyor. Kurdukları ağ ile diğer derneklerle birlikte çalışma da yapan Dayanışma Kooperatifi, Atakum Mahalle Dayanışması, Divriği Kooperatifiyle ve Arguvan Derneği'yle de ortak koliler hazırlıyor.

HALKIN PAYINA KOLONYA, SABUN DÜŞTÜ

İzmir'de ki üniversite öğrencileri salgın sürecinde bir dayanışma ağı kurdu. Öğrenciler kendi imkanları ile yaptıkları maskeleri esnafa ve vatandaşlara dağıtıyor. Öğrenciler ayrıca sokak hayvanlarına mama dağıtıyor, sosyal medya üzerinden de bir bilinç oluşturmaya çalışıyorlar. İzmir Üniversitesi Öğrencileri Dayanışma Ağı çıkış şiarı olarak iktidarın halkı değil sermaye sahiplerini kurduğunu halkın payına kolonya, sabun, maske ve dua düştüğünü ama bunların bir insanın hayatta kalması için yetersiz olduğunu vurguladı. ■ Haber Merkezi



Sağlık çalışanlarının problemleri sürüyor

Meral DANYILDIZ

YENİ tip koronavirüs sonrası virüle mücadelede uzun süre ekipman problemi yaşadığını belirten sağlıkçılar şimdi de konaklama sorunu yaşıyor. Yaklaşık 3 haftadır Merter Polisevi'nde konakladığını belirten sağlık çalışanları, sokağa çıkma yasağı olmasına rağmen ayın 10'dalarının boşaltılmasının istendiğini söyledi. Sağlık çalışanları, ardından KYK yurduuna yönlendirildiklerini belirterek yaşananları şöyle anlattı: "Orada gördüğümüz kötü muamele, odaların pislik içinde oluşu, yemek verilmeyiş, kapılarının kilitlenmemiş olması nedeniyle kalamadık. Güvenliğimiz tehlike altındaydı. Biz de gece başka bir kız arkadaşımızın evine gittik. Ne yapacağımızı bilemiyor. Yaptığımız görevin ne kadar kutsal olduğunu biliyoruz. Kendimiz, ailemiz ve tüm insanlar için COVID-19 ile savaşıyoruz. Ne yazık ki bizlere bir kacak yer bile ayrılanmamıştır. Sesimizin duyulması, ölmemiz mi gerekiyor?"



İktidara rağmen yardımlar sürüyor

İçişleri Bakanlığı tarafından CHP'li büyükşehir belediyelerinin koronavirüs salgını için bağış topladığı banka hesaplarına bloke konulmasının ardından Muğla Büyükşehir Belediyesi'nin, "Gıda ve Hijyen Paketi" desteği, sokağa çıkma yasağı nedeniyle Valilik kararıyla durduruldu.

Vefa gruplarının Cumhurbaşkanlığı logolu kolonya dağıtımına izin verilirken, Muğla Büyükşehir Belediyesi'nin gıda ve hijyen kolisi ve Mersin Büyükşehir Belediyesi'nin ücretsiz ekme dağıtımını yasakladı.

Muğla Büyükşehir Belediyesinin

den yapılan açıklamada "Bu zor günlerde ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza yapmış olduğumuz gıda ve hijyen kolisi dağıtımlarımız sokağa çıkma yasağı nedeniyle Valilik kararıyla durdurulmuştur. Sokağa çıkma yasağının sona ermesiyle birlikte dağıtımlarımıza devam edeceğiz" denildi.

Hankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş ise, bakkal borçlarının silinmesine ilişkin kampanya başlattı. Başkentte hiçbir vatandaşın mağdur etmeyeceklerini ifade eden Yavaş, "Kendiniz veya birkaç kişi bir araya gelin ve mahallenizde ya da komşu

mahallede, bakkala, kasaba ve manava veresiye yazdırılmış borçları ödeyin, hesaplarını kapatın" diyerek sosyal medya hesapları üzerinden hayırsever vatandaşlarla çağrıda bulunmuştu. Kampanyaya Aydın Büyükşehir Belediye Başkanı Özlem Çerçioğlu da destek verdi. ■ Haber Merkezi

ÜCRETSİZ EKMEK DAĞITMAK YASAKLANDI

Mersin Büyükşehir Belediyesi, İçişleri Bakanlığı tarafından sokağa çıkma yasağı süresince belediyelerin ücretsiz ekme dağıtımını yasaklandığını duyurdu.

VİRÜSÜN İNSAN YAPIMI OLMASI İMKANSIZ

DÜNYANIN büyük kısmında toplumsal yaşamı durma noktasına getiren yeni tip koronavirüse ilişkin Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ile Çin arasında söz dalaşı yaşanıyor.

ABD Başkanı Donald Trump ve bazı kurmayları, ellerinde kanıt olmamasına rağmen, COVID-19 hastalığını Çin'in dünyaya bir laboratuvar vasıtasıyla kasıtlı olarak yaydığını iddia ediyor. Çin ise ABD'yi pandemiyle mücadeledeki yanlış adımlarının üzerini kapamak

için konuyu başka yöne çekmeye çalışmakla suçluyor.

DW'nin haberine göre iki ülke tüm dünyayı etkisi altına alan salgınla ilgili birbirlerini suçlarken, koronavirüsün kökeninin ne olduğuna ilişkin çeşitli teoriler mevcut. Ancak en öne çıkan teori, insanlar arasındaki enfeksiyonun Wuhan'daki bir hayvan pazarında doğal olarak ortaya çıktığı yönünde. Söz konusu teori, yeni tip koronavirüsün muhtemelen virüsü bir yarasadan kapalı

bir hayvandan insana geçtiğini savunuyor.

Uzmanların büyük çoğunluğu ayrıca, yeni tür koronavirüsün genetik yapısı dikkate alındığında, insan yapımı olma ihtimalinin bulunmadığı görüşünde.

Uzmanlara göre virüsün Wuhan'daki laboratuvarın ihmalkarlığı sonucu sızmış ve yayılmış olabileceği ihtimali de pek olası değil. Yale Üniversitesi'nde epidemiyoloji alanında çalışmalar yürüten Nathan

Grubaugh, "Bu ihtimali bin farklı senaryoyu içeren listeye eklerdim" diye konuşuyor.

ABD'nin Minnesota eyaletindeki Mayo Clinic'teki aşı araştırma ekibini yöneten Gregory Poland da gerçeğin komplote teorilerinden farklı olduğunu söylüyor. Poland, "Virüs, diğer memelilere buluşabilecek kadar gelişmiş tipik bir yarasaya koronavirüsü. Nihayetinde yarasalar da memeli" diyor.

■ Dış Haberler Servisi

Vuhan karantinadayken dünya ne yapıyordu?

GÖRÜNDÜĞÜ kadarıyla pek bir şey yapmamışlar, uzaktan izlemekle yetinmişler. Belki de "Çin nere bura nere. Buralara ulaşması çok zor" diye düşünülmüştür. Son bir buçuk ayda dünyanın batı tarafında ortaya çıkan salgın manzaraları bize bu söylediklerime benzer hikâyeler anlatıyor. Durumun ciddiyetini anlayıp erkenden önlem almaya başlayan tek istisna var: Almanya. "Dünyanın iki büyük aklı (yani emperyalizmin aslı sahipleri)" diye bilinen ABD ve İngiltere'nin durumu her anlamda içler acısı.

Vuhan'da karantina başladığında (23 Ocak) vaka sayısı hatırladığım kadarıyla altı-yedi yüz civarındaydı ve 25 can kaybı vardı. Şehrin on bir milyonluk nüfusuyla karşılaştırıldığında, bu veriler "Bu denli ağır bir karantina ve radikal önlemlere ne gerek vardı?" dedirtebilir. Çinli sağlık yetkililerini üst düzey alarm geçiren başlıca iki etmeden söz edilebilir: (1) Özellikle SARS salgınından edinilen acı tecrübe ve (2) COVID-19'un yayılma seyri ve hızına ilişkin yaptıkları değerlendirme/modellemenin ortaya koyduğu ürkütücü resim (ki bu modelleme daha sonra doğrulandı). Daha önce de yazmıştım, salgının seyrine ilişkin o günkü veriler virüsün önceleri çok yavaş yükselen bir eğri biçiminde yayıldığını fakat bir noktada eğrinin aniden dikleştiğini ve yayılma hızında bir patlama yaşandığını gösterdi.

Karantinanın hemen ardından gerek DSÖ gerekse Çin sağlık yetkilileri aracılığıyla virüs ve salgın hakkında dünyaya sel gibi bilgi akmaya başladı. Anlaşıldığı kadarıyla, bunca bilgi ve habere rağmen, dünyanın batı tarafı Çin-Vuhan'da yaşananları kendi başlarına da gelmesi yakın bir felaketin habercisi olarak göremedi. Çin'de yaşanan ve oraya sınırlı kalmasını bekledikleri bir sorun olarak gördüler. Salgın kapılarında bulunduğu bile durumun ciddiyetini kavradıkları konusunda kuşkuya düşüren bir halleri vardı. İktisatçı arkadaşım Zhou'ya göre, "Halkın sağlığını koruyacak önlemleri almak için büyük miktarda para harcamak gerekir. Batı kapitalizmi bu parayı harcamak yerine ölü taklidi yapmayı seçti".

New York'ta vaka sayısı beş yüze yaklaşmışken ve can kayıpları artarken Trump, her şey yolundaymış ve hayat olağan akışında devam ediyormuş gibi davranıyordu. Bir de ellerini ovuşturarak virüsün Çin ekonomisini yıkıma uğratmasını umuyordu. Buradaki bir Amerikalı arkadaşın dediği gibi, muhtemelen virüse "Make America great again, corona!" diyordu. Onca veri, bilgi ve uyarıya rağmen önlem almayı ABD'yi felakete sürükleyen kibirli cehalet şimdi DSÖ'den Çin'e kadar önüne geleni suçlayıp felaketin sorumluluğundan kurtulmaya çalışıyor. Oysa Çin ne bilgi sakladı ne de vaka sayısını. DSÖ kayıtları bile daha ilk vakaların görülmeye başladığı günden başlayarak "tanımlanamayan bazı zatürree benzeri vakalar" rapor ettiklerini gösteriyor. Daha geçenlerde, doktorlar bazı ölümleri geriyeye doğru tarayarak bin üç yüz can kaybını daha COVID-19 ölümleri listesine ekledi.

Trump gibi ellerini ovuşturarak Çin'in felaketinin kendisi için fırsat olacağını zanneden biri daha vardı. Bilindiği üzere, bu malum zat ülkeyi bir şirket gibi yönetme iddiasıyla ortaya çıkıp her bakımdan cuvallayan bir müflis tüccar, bir bitik adam. Akılma gelmişken burada araya bir not düşmeliyim: Salgınla mücadele için İslamcı gericiliğin gözde sağlıkçıları sülükçüler, hacamatçılar, ot-çöp-sap esnafı, aşı karşıtları ve Diyanet (yani muska-martaval erbabi) yerine (mecburen) pozitif bilimi seçmesinin rejimin omurgası olan gericilik-ilkellik açısından bir hayal kırıklığı olduğundan eminim.

Çin'in ekonomisinin kısa vadede toparlanamayacağına, dünyanın Çin'i salgının sebebi görüp tavrı alacağına dair fanteziler kurmuş olmaları ki "Çin'in krizi bizim için fırsattır. Çin'in pazarlarını biz kapabiliriz" gibi bir şeyler söylemişti. Daha ilk duyduğumda "yine ayaküstü hayal görüyor" demiştim. Zira Çin'i hiç anlamadıkları ortada. Zaten anlamaya çabları da yetmez. Hem bugüne kadar neyi doğru anladılar ki... Kurdukları fantezi Çin'in 40 yıl önceki haline yani ucuz işgücüyle büyük miktarlarda üretim yaptığı ve genellikle düşük-orta kalite ucuz mallar ürettiği döneme ait. İşin sırrı ucuz işgücü sanıyorlar. Öyle olmadığını gösteren birkaç faktörü sayayım: Düşük faizli bol kredi, sigorta primlerine devlet desteği, ucuz enerji, devasa serbest bölgeler, ihracat teşvikleri, yabancı yatırımcılara vergi istisnaları, ara malı ithalatına ihtiyaç duymayan yani kendi üreten bir sanayi vs. Beş yıllık kontratlarla köylerden getirilen, üç öğün yemek ve yatacak yer ihtiyaçları sağlanan ortalama 100 dolar maaşlı (o zamanlar köyde yaşayanlar için büyük para sayılırdı) o ucuz işgücü artık yok. Şimdi Çin'de bir işçinin geliri memleketteki asgari ücretten yüksek. Bir de alım gücü açısından karşılaştırıldığında fark birkaç kat artacaktır. Dolayısıyla, iktidarı ülke insanını açlığa mahkûm edecek ucuz üretim yapmak ve böylece Çin'in pazarlarını kapmak ve Çin'e alternatif üretim üssü olmak ham hayali yine duvara çarpıp paramparça olan bir "başarı hikayesi" olacak; yani yine elde var sifir... İşin sırrı önce bilim (ve ardından teknoloji) üretmek, ucuz işgücü değil.

ÇİN MEKTUBU



Kamuran KIZLAK
kizlak@gmail.com

Olumlu gelişmeler

Salgın nedeniyle yaşamını kaybedenlerin sayısı 150 bini aşarken güzel haberler de gelmeye başladı. İtalya'da önceki gün 2 bin 563 kişi iyileşirken bu sayı ülke için rekor oldu

KORONAVİRÜSE yakalananların sayısı dünya genelinde 2 milyon 300 bine yaklaştı. Virüs nedeniyle yaşamını kaybedenler ise 150 bini aştı. Virüs nedeniyle Avrupa'da en çok vakanın görüldüğü İspanya ABD ve İtalya'nın ardından 20 bin ölü sayısını geçen üçüncü ülke oldu. İtalya'da ise günlük iyileşen sayısında rekor artış yaşandı. İngiltere'de koruyucu önlükler tükenme aşamasına geldi. Japonya'da vaka sayısı 10 bini aşarken Singapur'da en yüksek günlük artış görüldü.

İSPANYA 20 BİNİ GEÇTİ

Avrupa'da en çok vakanın görüldüğü İspanya, ölü sayısında ABD ve İtalya'nın ardından 20 bini geçen ilk ülke oldu. Ülkede vaka sayısı ise 200 bine yaklaştı. İspanya Sağlık Bakanı Salvador Illa ise yaptığı açıklamada ülkede son üç haftadır günlük 40 bin ila 47 bin arasında korona virüs testi yapıldığını söyledi.

GÜZEL REKOR

Koronavirüs salgınından en

Ülke	Vaka sayısı	Can kaybı
ABD	712 bin 400	37 bin 200
İspanya	191 bin 700	20 bin 50
İtalya	172 bin 500	22 bin 750
Fransa	148 bin	18 bin 700
Almanya	142 bin	4 bin 400
İngiltere	114 bin 500	15 bin 400
Çin	82 bin 719	4 bin 632
İran	81 bin	5 bin 40

çok etkilenen ülkelerden İtalya'da olumlu gelişmeler yaşanmaya başlandı. Önceki gün tedavi gören 2 bin 563 kişinin iyileştiği İtalya'da günlük iyileşen hasta sayısında rekor seviyeye ulaşıldı. Sivil Savunma Genel Müdürü Angelo Borrelli dün akşam yaptığı açıklamada, son verilere göre İtalya'da toplam 42 bin 727 hastanın tedavi edildiğini söyledi.

KORUYUCU ÖNLÜKLER TÜKENİYOR

İngiltere'deki hastanelerde koruyucu ekipman azlığı nedeniyle sağlık personelinin tek kullanımlık bazı malzemeleri tekrar kullanmalarının istenmesi tepki ve endişeyle karşılandı.

Hastanelerin yoğun bakım servislerinde kullanılan önlük stokunun bu hafta sonu tükenebileceği uyarıları yapıyordu.

BBC Türkçe'de yer alan habere göre, doktor ve hemşireleri temsil eden sendikalar, bu durumda sağlık personelinin hastaları tedavi etme kararını alabileceğini açıkladı.

Hükümet, hastanelerin ihtiyacı olan koruyucu ekipmanı tedarik etmeye çalıştığını belirtti.

Covid-19 hastalarını tedavi eden sağlık personelinin uzun kollu ve sıvı geçirmez önlükler giymeleri gerekiyor.

BİR HAFTA BEKLİYORLAR

Japonya'da kayıt altına alınan

koronavirüs vaka sayısı 10 bini aştı. Öte yandan ülkede koronavirüsü taşıdığından şüphelenilen kişilerin test için bir haftaya kadar beklemek zorunda kaldıkları öğrenildi.

EN YÜKSEK GÜNLÜK ARTIŞ

Singapur'da, Covid-19 salgınında "bugüne dek en yüksek günlük vaka artışı" kaydedildi. Channel News Asia televizyonunun haberine göre, Sağlık Bakanlığı ülkede son 24 saatte 942 yeni vakaya rastlandığını bildirdi. Bu, ülkede Covid-19'a ilk rastlanıldığı 23 Ocak'tan bu yana vaka sayısında görülen en yüksek günlük artış oldu.

■ Dış Haberler Servisi

CENAZE TÖRENİNE BİNLERCE KİŞİ KATILDI

BANGLADEŞ'te korona salgınına rağmen binlerce kişi cenaze törenine katıldı.

Ülkede bir ilahiyat hocasının hayatını kaybetmesinin ardından bugün binlerce kişi tedbirsiz bir şekilde cenaze törenine katıldı. Cenaze sonrası sosyal medyada paylaşılan fotoğraflar, ülke genelinde büyük tepkiye neden oldu.

Bangladeş'te yapılan son resmi açıklamaya göre 84 kişi virüs nedeniyle yaşamı yitirdi. So-kağa çıkma yasağının devam ettiği ülkede bir çok kişi yasağa uymayarak normal yaşamına devam ediyor. ■ İHA



Tedavi için umut veren ilaç

BİLİM insanları yeni tip koronavirüse tedavi aramayı sürdürüyor. Maymunlar üzerindeki son araştırma Remdesivir adlı ilacın kayda değer iyileşme sağladığını gösterdi.

Deney kapsamında köpeksi maymunlar ailesinde yer alan hint şebeklerine SARS-CoV-2 virüsü verildi. İlaç verilen maymunlarda ilk dozdan 12 saat sonra kayda değer bir iyileşme gözlemlendi. Remdesivir ile tedavi edilen maymunlardan sadece bir tanesinde nefes alma zorluğu gözlemlenirken, herhangi bir ilaç tedavisi uygulanmayan gruptaki tüm maymunların nefes alma sorunu yaşadığı not edildi. Dünya Sağlık Örgütü, Remdesivir'i dünya üzerinde COVID-19'a karşı en ümit verici ilaç olarak göstermişti.

■ Dış Haberler Servisi

Kapitalizm korona ile mücadele edebilir mi?

Lucas HIRTZ

SALGIN ile birlikte açığa çıkan kriz neoliberalizmin kırılma noktasına bir kez daha ortaya koydu. Serbest piyasa ekonomisi taraftarları her fırsatta kendi neoliberal politikalarının ihtiyatlı bir ekonomik sistem ayrıcalığına sahip olduğunu dile getirirler. Böylesi süslü iddialarda haksız da sayılmazlar, şayet her şey yolunda giderse. Krizin ulaşabileceği tahmini boyutlara bakıldığında bunu zaten görebiliyoruz.

#flattenthecurve (korona eğrisini sabitleştirme) koronanın yayılma hızını yavaşlatmak, toplumsal bir farkındalık yaratmaktan çok federal devletin korona ile mücadelesinin temel stratejisini oluşturdu. Amaç hastalığı yok etmekten çok (açıkçası eldeki imkânlarla mümkün de değil), sağlık sisteminin kapasitesini zorlamayacak bir

düzeyde tutabilmektir. Oysa mevcut kapasite zaten son yıllarda bilerek düşürülmüştü.

Neoliberal politikaların sağlık-taki yansımaları ile, kâr yönelimi ve vaka başına belirlenen sabit oranların yakananması ihtiyacının zorunluluğu nedeniyle doktorların hastalara ayırdıkları süre zaten gerekli olanın çok altında iken, tıpkı şu anda pandemi vesilesiyle neredeyse ortadan kaldırılmak zorunda kalır. Yoğun bakım üniteleri için gerekli mekan, yatak ve cihaz stoklanması maliyet ve verimlilik gerekçesi ile azaltılmak, ihtiyacın altında çalışan istihdam etmek ve çalışanların ücretlerini minimum düzeye çekmek zorunludur. Sağlıklı çalışma koşulları ortadan kaldırılmış olan çalışanlar ve şimdi olduğu gibi kriz anında hastalara hizmet sunabilecek personel sorunu ile karşı karşıya kalınır.

İlaç üretimi tekellerin kontrolünde olduğu için ciddi bir darboğazla karşı karşıyayızdır. Çünkü maliyet, depolama kapasite ve kullanım süreleri depolama şansını vermez. Pandemi ile üretim kapasitesi hızla sınırlarına ulaşılır ve tedarik zinciri sıkışır. Marx'ın ekonomik yapıyı açıklarken ifade ettiği gibi, kapitalizm yalnızca kâr vadedildiği takdirde üretir. Bununla birlikte kâr vaat etmeyen ve kullanılmayan her türlü rezerv ve kapasite sağlık sisteminde de kâr azaltır, hatta maliyete neden olur. Bu nedenle sözde kapitalist verimlilik adına, toplumun bütün alanlarının özelleştirme ve kemer sıkma politikaları ile kâr mantığına teslim edilip edilemeyeceği bu kriz vesilesiyle bir kez daha sorgulanmalıdır.

Sonuçları bugün yaşanan kriz ile birlikte daha net görülebilen bir tüketim toplumundan mı, yahut

kısa sürede açığa çıkan sayısız mahallli girişim ve inisiyatif ile birlikte, toplumsal dayanışmaya dayalı bir yaşam arzusunun mı yanayız. Bu iki yaklaşımın siyasi partilere ve inisiyatiflere yansıyan yanını okumak ta çok mümkün. Tıpkı sağcı AFD örneği gibi, sınırları kapatmak suretiyle ülkeye daha fazla hasta girmesine engel olmak dışında herhangi bir önerisi olmayan yaklaşımın, ülke içinde enfente olmuş hasta sayısından dahi bihaber olduğu ortada. Neoliberal siyaset, salgını ciddi hak kesintileri ile yavaşlatmak ve dalgalanan ekonomiyi yüz milyarlarca euro ile desteklemek derdinde. Oysa krizden yıllar önce parasız, nitelikli sağlık hizmeti, hepimizin istikrarlı bir sağlık sistemine sahip olması, sağlığta özelleştirmelerin durdurulmasını savunan elbette ki yine soldu.

Çev: Gencay Sözüdoğru

DOĞANIN KURTULUŞU İÇİN KAPİTALİZM YENİLMELİ

KORONAVİRÜS günlerinde doğa adeta nefes aldı, kendini dinledi. Bizler de her gün işgal ettiğimiz sokaklardan evlerimize çekildik, yaşamlarımızı sorguluyoruz. Bireysel sorgulamalar kadar kolektif sorgulama zamanındayız. Bu sorgulamanın merkezine de hem emeği-insanı hem de doğayı sömüren, tüketen, insanı ve doğayı yok oluş noktasına taşıyan kapitalizmi oturtmalıyız.

Bir büyüme yarışı almış başını gidiyor. Her ülke, herkes bu yarışın içinde. Büyüme oranları merakla takip ediliyor. Büyüme ile övünüyor. Ama nasıl bir büyüme, ne pahasına bir büyüme, kimler için büyüme olduğu sorgulanmıyor. Yoksulluk ve açlık büyüyor, bir avuç sermayedar zenginleşiyor. Doğanın ve doğal yaşamın sınırlarını zorlayan bu büyüme dünyayı nefes alamaz hale getiriyor. Gayri insani ve doğayı yok eden bu büyüme alkışlanıyor.

Kapitalizmle insan, kapitalizmle doğa arasında giderek şiddetlenen bir çelişki var ve bu aynı zamanda uzlaşmaz bir çelişki. Küreselleşme süreciyle kapitalizm bu çelişkiyi bir ekolojik kriz-cöküş olarak bütün dünyaya yaymış vaziyette. İnsanlık ve doğa kapitalizmin yarattığı "büyük bir meydan okuma"yla karşı karşıya. Kapitalizm, tarihi hepimiz için aynı noktaya getirmiş durumda. Ya doğanın, dolayısıyla tarihin sonu ya da doğanın yeniden canlanması, insan-doğa barışıyla tarihin yeniden doğuşu.

Üretimin-ekonominin insan emeğinin sömürüsüne, sınırsız, plansız büyümesi-

HAFTALIK



Alper TAŞ

alpertas@birgun.net

ISRARLA SİZİNLE GÖRÜŞMEK İSTEDİ EFENDİM...
ÖZELLİKLE İŞÇİLERİN ÇALIŞTIRILMASI VE İKİ GÜNLÜK
SOKAĞA ÇIKMA YASAĞI GİBİ, SALGIN BOYUNCA YAPILAN
ÇALIŞMALARINI ÇOK TAKTİR ETMİŞİ..



ne son vermek, ihtiyaca göre demokratik planlamaya dayalı, doğayla barışık bir üretim-ekonomi anlayışına geçmek tarihsel bir sorumluluk olarak önümüzde duruyor. Marksizm sadece insanın özgürleşmesinin teorisi değildir. Aynı zamanda doğanın da özgürleşmesi teorisi. Bu ikisi bir bütündür. Marksizmde sınırsız bir büyüme anlayışı yoktur. Marksizm doğanın, doğal kaynakların sınırlılığına işaret eder ve doğanın "fethi"ni değil, "doğanın yasalarına uygunluğu" esas alır. 21. yüzyılın devrimcilerinin ve sosyalizminin hedefi Marx'ın işaret ettiği gibi kapitalizme karşı "doğayı özgürleştirmek ve tüm doğayı yeniden

canlandırılmaktır."

ÇİN'İ ANLAMAK

Çin, SSCB ve Doğu Avrupa sosyalizmlerinin yıkılmasından sonra bütün beklentileri boşa çıkartarak ayakta kaldı ve bugün Çin ÇKP tarafından yönetiliyor. Çin'in bugünkü düzeninin tanımlanması da bir tartışma konusu oluyor. "Devlet sosyalizmi" veya "devletçi kapitalizm", "Çin'e özgü sosyalizm" veya "Çin'e özgü kapitalizm" Çin'e dair en çok kullanılan kavramlar. Ama çoğunluğun kabul ettiği bir gerçek; 20. Yüzyıla egemen olan ABD hegemonyasının gerilediği ve 21. Yüzyılın bir Çin yüzyılı olacağı yönünde. Bir

nevi 21. yüzyılı anlamak Çin'i anlamaktan geçiyor.

Bu noktada BirGün okurları şanslı. Koronavirüsün dünyaya yayıldığı Wuhan'da yaşayan Kamuran Kızlak "Çin Mektubu" gönderiyor bizlere. Batı'nın düşmanca ve önyargılı Çin analizlerinin dışında ve elbette ÇKP'nin resmi siyasetinin ötesinde Çin'i anlamaya ve Çin'e dönük bir okuma ve tartışmaya ihtiyacımız olduğu bir dönemdeyiz. Kamuran Kızlak, BirGün için bir şans.

BİR HATIRLATMA

"Temel Gelir Ödemesi" önerisi içine girdiğimiz kriz sürecinde hem dünyada hem Türkiye'de önemli tartışma başlıklarından biri oldu. Temel Gelir Ödemesi "Her bireye, gelirene, medeni haline, bir iş sahibi olup olmadığının bakılmaksızın aylık veya haftalık yapılan, periyodik bir kaynak aktarımıdır."

Türkiye'de Temel Gelir Ödemesi'ni yurttaşlık geliri olarak tanımlayan ve programında "Herkes sırf bu ülkenin yurttaşı, doğal ve fiziksel kaynakların paydaşı olma kimliğiyle toplumsal refahtan pay almalıdır. Bu anlamda herkese yurttaşlık geliri ödenmesi bir hak olarak kabul edilmelidir" diyerek yer veren parti; 2019 Aralık ayından itibaren SOL Parti olarak yoluna devam eden ÖDP'dir.

UNUTULAN MÜLTECİLER

Koronavirüs öncesi mülteciler-göçmenler-sığınmacılar meselesiyle yatıp kalkıyoruz. Gözümüz kulağımız Yunanistan sınır kapısında. Salgın sonrası mülteciler unutuldu. Fakat basında mültecileri unutmayan, mültecilerin sorunlarını sol bir perspektifle takipten vazgeçmeyen bir gazeteci var: Dost Evrensel gazetesinden Ercüment Akdeniz. Sorunun hem fikri hem de politik tabakadan vazgeçmiyor.

NOKTA ATIŞI

"Siz içeridekiler affediliyor sanıyorsunuz ya... Aslında ahlak direğini yanlış tepeye dikmiş, namus atını yanlış yere vurmuş, ürettiğini yanlış şekilde paylaşmış bir düzen, adalesizliğin bahşişini veriyor." (Barış Terkoğlu, 16 Nisan 2020, Cumhuriyet)

USTALARDAN

"Umut imgelerinde illüzyon-olmayan, reel-mümkün olan her şey Marx'a götürür ve dünyanın sosyalistçe değiştirilmesine hizmet eder-her zamanki gibi duruma göre çeşitlenerek koşullara uygun uyarlamayla... Daha iyi bir yaşamın düşlerinden her zaman, ancak Marksizmin önünü açabileceği, 'bir mutlu olma' sorgulaması vardı..."

...Marx genel ve soyut değil, adresi belli bir insanlığın izini sürer-yüzünü ona muhtaç olanlara dönmüş bir insanlıktır bu...

...Marksizm başından itibaren eylem halinde insanı-yettir..."

Ernst Bloch

HAFTANIN ŞİİRİ

Tuhaf
"...bana bir de tuhaf gelen
Neron'ların Hitler'lerin
sandıklardan çıkması
seçenlerin seçilenden korkması
rüşvetin papaz gibi girip
çıkması
suçun ülke yönetmesi örneğinin
ve zincire vurulması suçunun
bana hep tuhaf gelir
nedense

tuhaf da değil
hatta
bana hep
komik gelir
demokrasi oynaması
bir
diklatörün
ve sırtlanın/
ağzında
zeytin dalı
tutması..."
Hasan Hüseyin

GEÇMİŞ ZAMAN OLUR KI

14 Nisan 1987, Türkiye devrimci gençlik mücadelesinde önemli bir tarihtir. 12 Eylül karanlığına üniversiteli gençliğin ilk büyük, kitlesel karşı koyuşudur. 1984-85'lerde üniversitelerde gelişen gençliğin dernekleşme örgütlenmesine karşı ANAP hükümetinin getirdiği tek tip dernek yasasının geri püskürtüldüğü bir tarihtir. Bir nevi gençliğin 15-16 Haziran'dır.

Eylemin konusu üniversite alanının her

yerinde konuşuldu, tartışıldı, geniş öğrenci kitlesi özne kılındı. Tartışma açık ve geniş, eylem ise gizli ve dar örgütlendi. Polisin Beyazıt'ta beklediği öğrenciler Aksaray'dan yürümeye başladı. Beyazıt'a varıldığında sayı 2500'ü bulmuştu. Önleri kesilen öğrenciler Zulfü Livaneli'nin "Kısarlar sesini, boğmak isterler" şarkısıyla polis barikatına hep bir ağızdan yanıt verdi. Sonuçta 100 öğrenci gözaltına alındı, 31 öğrenci

tutuklandı. Ertesi gün Ankara, İzmir, Eskişehir başta olmak üzere her üniversitede öğrenciler ayağa kalktı ve Murathan Mungan'a onun şiirini yazmak, Yeni Türkü'ye de söylemek düştü:
"...Yollardan sonra, yıllardan sonra
Şarkılar söylüyor çocuklar.
Yollardan sonra, yıllardan sonra
Yeniden yan yana onlar..."

DAYANIŞMAYLA İYİLEŞECEĞİZ

■ Sosyal mesafe, izolasyon ve teması kesmek gibi önlemler toplumda kalıcı bir davranış değişikliği yaratır mı?

Herkes birbirini potansiyel hastalık taşıyıcısı olarak görmeye başladı. Şu anda hepimiz başkalarıyla birlikte aynı ortamda olmanın, aynı havayı solumanın, bir yerlere dokunmanın ne kadar riskli olduğunu öğrendik. Pek çok bunları unutmamız ne kadar zaman alacak? Hastalık korkusuyla akranlarımızdan uzak tutmaya çalıştığımız çocuklarımız ve komşularımıza kapılarımızı kapattığımız bizler sonrasında yine aynı davranışları sürdüreceğiz miyiz? Virüsle ilgili en iyimser öngörüler en az bir yıl daha bu alışkanlıkların sürebileceğini gösteriyor. Sürekli el yıkama alışkanlığının uzun süre bizimle kalması iyi. Ancak sosyal mesafe kavramını dönüştürmek gerekiyor. Sosyal mesafe yerine fiziksel mesafeyi kullanmak mevcut durumu daha iyi açıklayabilir.

■ Salgın yarattığı olumsuzluklara karşı bir dayanışma ve birlikte hareket etme durumu görüyor musunuz?

Salgının virüsün yayılmasıyla ilgili olarak getirdiği eşitleyici yaklaşım ideolojik kutuplaşmaların ne kadar anlamsız olduğunu bizlere hatırlattı. Tüm insanlığın karşısındaki ortak düşman Koronavirüs'tür. Ortak düşmana karşı ortaya koyduğumuz mücadelenin adı ise dayanışmadır. Bu süreçte, unuttuğumuz sosyal dayanışma örüntülerinin toplumda yeniden yaygınlaştırılmasına tanıklık ediyoruz. Bu süreçte hayırsızlığın ve iyiliğin de bulaşıcı olduğunu keşfettik. Sosyal dayanışma hızla yayılıyor. Bu süreçte tüm dünyada olduğu gibi vatanseverlik duygularımız yeni bir grup olarak doktorlar, sağlık çalışanları ve bilim insanlarına yöneldi. Uzmanlığın ne kadar önemli olduğunu küresel olarak anladık. Özellikle ev içi şiddet mağdurları kadınlar, engelliler ve çocuklar başta olmak üzere tüm dezavantajlı gruplar için kapsayıcı, destekleyici, üretici ve kapasite geliştirici sivil stratejilerin dijital ortamlarda üretilmesi ve yaygınlaştırılması gerekli. Kim bilir bu süreç bize güçlü bir devlet için güçlü bir sivil toplum gerekliliğini gösterir.

Medya da sınav veriyor

Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Gülgün Erdoğan Tosun, pandemi sürecindeki olumsuzluklardan medyanın da etkilendiğini söyledi. Tosun, "Enformasyon akışındaki artan hızla paralel olarak bilgi kirliliği ve sansasyonel haberler de artıyor" dedi

Namık ALKAN

■ Koronavirüs salgını döneminde basın iyi bir sınav veriyor mu? Böylesi olağanüstü dönemlerde haberciler neye dikkat etmeli?

Koronavirüs salgınıyla birlikte tüm dünyada hakim olan görüş; artık hiçbir şeyin eskisi gibi olmayacağı yönünde. Süper güç diye tanımlanan devletlerin dahi hazırlıksız yakalandığına tanık olduğumuz pandemi sürecindeki olumsuzluklardan habercilerin etkilendiklerini söylemek imkânsız. Kuşkusuz enformasyon akışında artan hızla paralel olarak bilgi kirliliği ve sansasyonel haberler de arttı. Türkiye'de son yıllarda önemli araştırma alanlarından biri olan bilim haberciliği, sağlık iletişimi, hak odaklı gazetecilik gibi olguları bundan sonraki süreçte daha sık konuşmamız gerekiyor. Yazılı ve görsel basında yer alan haberlere baktığımızda özellikle 'sağlık iletişimi' konusundaki eksikliklerden kaynaklanan haberlere yer veriliyor. Bu da toplumdaki endişe, kaygı ve stres düzeyini artırıyor. Salgının ilk ortaya çıktığı Çin ve Wuhan bölgesine ilişkin yapılan haberlerde "yarasa, yılan vb. yiyecek" ve bu alışkanlıkların nedeniyle salgına neden oldukları yönünde Çinliler hakkında ön yargı oluşturan damgalayıcı haberler nedeniyle, halk arasında "çekik gözlü" turistlere yönelik tepkilerin haberleştirildiğini



gördük. Virüsü "Çin Koronavirüsü" olarak adlandıran ABD muhafazakar basını örneğinde benzer dışlayıcı ve ırkçı yaklaşımların salgından en fazla yoksulların etkileneceği nedeniyle Afrika kökenli Amerikalılara yöneldiğini gözlemekteyiz. Koronavirüs dil, din, ırk, zengin gözetmiyor. Ama en fazla yoksullara zarar verdiği kesin. Türkiye'ye dönersek yine salgınla ilişkilendirilen 65 yaş üstüne yönelik yüz kızırtıcı sosyal medya terörünün nedeni halkın yeterince bilgilendirilmemesiydi. Salgından en fazla etkilenecekleri muhtemel 65 yaş üstü yurttaşların korunmasına yönelik karantina uygulaması, halka yeterince iyi anlatılmadığı için bu yaş grubu neredeyse salgının kaynağı olarak damgalandı. 20 yaş altı gençlere ve 65 yaş üstüne neden karantina uygulandığı konusunda daha fazla bilgilendi-

rici haber yapılabilir. Benzer şekilde Mültecilerle ilgili haberlerde ırkçılık ve ayrımcılığa yol açacak pratiklerden kaçınmak gerekli.

Gündelik hayatı radikal biçimde değiştiren salgın sürecinde halkın doğru bilgilendirilmesini sağlayacak bilim haberciliği ve sağlık iletişimi odaklı yaklaşımlar bir lüks değil, hayatı öneme sahip bir gereksinim.

■ Her gün ölüm ve yeni vaka haberleri geliyor. Büyük-küçük, çocuk yetişkin aynı ortamda gelen haberleri dinliyor, aynı ortamda konuşuyoruz. Bu durum özellikle çocukları nasıl etkiliyor?

Salgının aile ve iş hayatı başta olmak üzere sosyal hayatımızı çok derinden etkileyen sonuçları oldu. Koronavirüs dolayısıyla hayatını kaybedenlerin toplamı herhalde bir

dünya savaşçı çıksaydı ancak bu kadar kayıp verilirde denilebilecek düzeyde. Küresel ölçekli kayıplar halen de sona ermiş değil. Büyüklüğü ancak nanometreyle tarif edilen bir RNA sarmalından bahsediliyor ve halkın bu konuda en küçük bilgisi yok. Dünyanın birçok yerinde sınırlar, havaalanları, okullar, işyerleri kapalı. Her gün tüm dünyada ve Türkiye'de televizyonlardan veya sosyal medya üzerinden açıklanacak yeni vaka sayılarını ve ölüm sayılarını bekliyoruz. Üstelik bu deneyimi çocuk-yetişkin aynı ortamda yaşıyoruz. İçinde bulunduğumuz durumu Türkiye açısından ve dünya açısından çok büyük bir toplumsal travma olarak tanımlayabiliriz. Yüksek risk grubundaki 65 yaş üstü ve süper taşıyıcı olma potansiyeline sahip olarak görülen 20 yaş altındaki bireyler tam karantinede. Evden dışarı çıkamıyorlar. Haklı olarak isyan ediyorlar. Çünkü gençler okulda akranlarıyla birlikte olmak, yaşlılar güneşli günlerin ve dost sohbetlerinin tadını çıkarmak istiyor. 65 yaş üstünde olanlar için ise çocuklarıyla-torunlarıyla ve arkadaşlarıyla yeniden toplumsallaşma arayışında oldukları bir dönemdir. Olan bitenin ne olduğunu ve ölüm-salgın kavramını kavrayamayacak düzeyde olan çocukların maruz kaldığı ölüm haberlerinin etkilerini azaltmada ebeveynlere önemli roller düşüyor. Karantina nedeniyle herkesin evinde çocuğuyla birlikte kaliteli vakit geçirdiğini düşünmek doğru değil. Çünkü bu süreçte işsiz kalan ebeveynler nedeniyle ev içi şiddet ortamı hakkında bilimiz yok. Evden çalışmak zorunda kalan ebeveynlerin çocuk-ış dengesini sağlamada yaşadıkları sıkıntılardan habersiziz. Bugüne dek çocukları ve gençleri televizyondan, tablet ve sosyal medyadan uzak tutmaya çalışan çocuk büyütmeyle ilgili eğilimler, eğitimin ve arkadaşlık ilişkilerinin bu mecraaya taşınması nedeniyle çoktu. Karantina sürecinde edinilen yeni alışkanlıkların karantina sonrasında üstesinden gelmek zor olacak.

KISA KISA

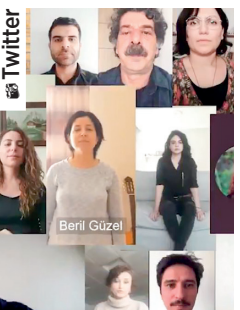
Katliam
42 yıldır
çözülemedi

MALATYA Katliamı, 42 yıldır aydınlatılmayı bekliyor. 18 Nisan 1978'de yaşanan katliama dair açıklama yapan HDP Milletvekili Tülay Hatimoğulları, faşistler tarafından katledilen çok sayıda yurttaşı andı. Katliam sonrasında Alevilerin büyük bir kısmının Malatya'yı terk etmek zorunda kaldığını belirten Hatimoğulları, "Malatya Katliamı yüzlerce yurttaşın katledildiği Maraş Katliamı'nın da provası oldu" dedi. Malatya'da 18 Nisan 2007'de Zirve Yayınevi Katliamı'nda öldürülen 3 kişi de anıldı. ■ **Haber Merkezi**

ANKARA

Hasta
tutuklular
salıverilsin

HASTA Mahpuslara Özgürlük İnişiyatı, eylemlerinin 293'üncü haftasında Kayseri Bünyan 2 Nolu T Tipi Cezaevi'nde kalan hasta tutuklu Ebedin Abi'nin durumuna dikkati çekti. Salgın nedeniyle videolu yapılan açıklamada, Abi'nin riskli ve ani müdahale gerektiren hastalıkları olduğu hatırlatıldı. Yeni infaz düzenlemesi kanunu ile siyasi hasta tutukluların kapsam dışı bırakıldığı altı çizilen açıklamada, hasta tutukluların ölüme terk edildiğini ve bunun anayasasının eşitlik ilkesine aykırı olduğu söylendi. ■ **Haber Merkezi**

Grup
Yorum
yaşasın

GRUP Yorum'un eski üyeleri 300 günün aşkın süredir ölüm orucunda olan İbrahim Gökçek ve Mustafa Koçak için çağrı videosu yayımladı. Metin Kahraman, Hilmi Yarayıcı, İlkay Akkaya, Serdar Keskin ve Gülbahar Uluer gibi isimlerin yer aldığı videoda, "Talepler kabul edilsin. Grup Yorum yaşasın" dendi. ■ **Haber Merkezi**

Derhal serbest bırakılmalı

GEZİ davasından beraat etmesinin ardından hakkında tekrar tutuklama kararı verilen iş insanı Osman Kavala'nın hapiste tutulmasının üzerinden 900 gün geçti. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AIHM) hak ihlali kararına rağmen hâlâ tahliye edilmeyen Kavala hakkında yapılan başvuru da reddedildi. Kavala hakkında ikinci kez tutuklanmasına neden olan 'anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs' suçundan tahliye kararı verildi ancak bu kez de 'casusluk' suçlamasından hapis tutuluyor. AIHM kararlarına rağmen ısrarla tahliye edilmeyen Kavala için tutukluluğunun 900. gününde tahliye çağrısı yapıldı. İnsan Hak-

ları Savunucuları Dayanışma Ağı tarafından dün yapılan açıklamada, cezaevlerindeki yetersizliklere dikkat çekilirken şöyle denildi: "Hakkında verilmiş hiçbir cezalandırma kararı ve son tutuklanmasına dair iddianame dahi bulunmayan Kavala ve pek çok hak savunucusu, masumiyet karinesi göz ardı edilerek cezaevinde tutulmaktadır. Yaşı itibarıyla risk grubunda bulunan ve mesnetsiz suçlamalarla haksız yere içeride tutulan Osman Kavala'nın tutukluluğunun 900. gününde, onun ve diğer tüm insan hakları savunucularının yaşama hakları ihlal edilmeden derhal serbest bırakılmalarını talep ediyoruz." ■ **Haber Merkezi**

KAVALA'NIN TUTUKLULUĞU
900 GÜNÜ GEÇTİDin istismarı ateizme
yönlendiriyormuş!

Ateizme karşı mücadele başlatan Diyanet'in dergisindeki bir makalede, cemaat ile tarikatların dini istismar etmesinin bazı insanları dinden uzaklaştırıp 'dinsizliğe ve ateizme' sürüklediğine yer verildi

İsmail ARI

DIYANET İşleri Başkanlığı'nın ateizme ve deizme karşı başlattığı mücadelesi yayımladığı dergilerde de sürüyor. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın üç ayda bir yayımladığı Diyanet İlimi Dergisi'nde Prof. Dr. Selim Özarlan imzasıyla 'Ülkemizde Ateizme Yönelme Sebepleri' başlıklı bir makale yayımlandı. Makalede, "Ateizm Tanzimat'tan başlayarak artan bir hızla ülkemiz aydınları arasında yayılmaya başlamış nerede ise aydın olmanın ayrıncı bir niteliği haline gelmiştir" denildi. Ayrıca makalede 'dinî görünümü' cemaat, tarikat ve grupların dini ticari ve siyasi yönden istismar ederek bazı insanları dinden uzaklaştırdığına yer verildi.

Bunların yanı sıra din-bilim ilişkisinin sağlam bir zemine oturtulamamasının özellikle gençlerin din iklimi ve manevî değerlerden uzaklaşmasına neden olduğu savunuldu.

'İŞİD, DİNDEN UZAKLAŞTIRIYOR'

İslamcı terör örgütlerinin de ateizme yönelmede etkisi olduğuna değinilen makalede "El-Kaide, Boko Haram, eŞ-Şebab, en-Nusra, Taliban, Daesh, Selefilik gibi sözde İslamcı örgütlerin din yorumları özellikle gençleri İslâm'dan uzaklaştırarak ateizme, deizme, nihilizme ve benzer din karşıtı akımlara yönelmelerine neden olmaktadır. Neden ateist veya nihilist olduğu sorulan bireylerin birçoğu ifade ettiğimiz din anlayışlarını öne çıkarmaktadırlar" ifadeleri yer aldı.

Fotografilar: AA



2020 YILI İÇİN 350 BİN TL

DIYANET İşleri Başkanlığı'na bağlı Dini Yayınlar Döner Sermaye İşletmesi, Diyanet İlimi Dergi'nin 2020 yılı sayıları için basım hizmeti

ihalesi yaptı. 27 Şubat'ta yayımlanan ihale sonucuna göre derginin 2020 yılı basım hizmeti için toplam 350 bin TL harcanacak.

Kaybedilen çocukları unutturmayacağız

CUMARTESİ Anneleri, 23 Nisan Çocuk Bayramı nedeniyle 786. haftadaki eylemlerinde gözaltında kaybedilen 25 çocuğun akıbetini sordu. Salgın nedeniyle sosyal medya hesapları üzerinden eylem yapan Cumartesi Anneleri açıklamasında "Gözaltında kaybedilen çocukları hatırlamaktan ve hatırlatmaktan, onlar için adalet istemekten vazgeçmeyeceğiz" denildi.

Basın açıklamasını 1993'te gözaltında kaybedilen Hüseyin Taşkaya'nın kızı Serpil Taşkaya yaptı. Siyasi tutukluların kapsam dışında bırakıldığı infaz düzenlemesine tepki gösteren Taşkaya, kayıp yakınları ve hak savunucuları olarak bu mücadelenin insan hakları merkezli, eşitlikçi, adil ve şeffaf bir biçimde yürütülmesini talep ettiklerini ifade etti.

Çocuk Bayramı dolayısıyla gözaltında kaybedilen çocuklar gerçeğini bir kez daha hatırlatacaklarını söyleyen Taşkaya, "Çocukların korunması, hak-



larının ve esenliklerinin güvence altına alınması devletlerin görevidir. Ancak bu topraklarda onlarca çocuğun yaşam hakkı, devlet şiddetinin vardığı son noktaya gözaltında kaybetme yöntemiyle ellerinden alındı" diye belirtti.

3 yaşındaki Dilek Serin, 12 yaşındaki Davut Altunkaynak, 13 yaşındaki

Seyhan Doğan, 12 yaşındaki İlyas Diril, 13 yaşındaki Münir Sartaş, 14 yaşındaki Metin Budak, 15 yaşındaki Servet İpek, 15 yaşındaki Çayan Çiçek ve kaybedilen 25 çocuğu hatırlatan Taşkaya, şöyle devam etti: "Kaybedilen çocuklar için bugüne kadar adaletle erişmek mümkün olmadı." ■ **Haber Merkezi**

Bayramın anlamı
kalmıyor

MARDİN Dargeçit'te kaybedilen 12 yaşındaki Davut Altunkaynak'ın kardeşi Ramazan Altunkaynak ise "Çocuk Bayramı'nın kutlandığı tek ülkeyiz. Ama maalesef gözaltında kaybedilen onlarca çocuğu göz önünde bulundurduğumuzda bir anlamı kalmıyor bu bayramın" dedi.

'Tatil hakkımıza sahip çıkacağız'

EĞİTİM Sen Merkezi Yürütme Kurulu, eğitimde hafta içi yaşananları açıkladı. TBMM'de kabul edilen yüksekokul ve öğretmenlerin tatilleri ile ilgili yasaların takip edileceğine denilen açıklamada, eğitimde yaşanan olaylar şöyle hatırlatıldı:

■ Ankara Bölge İdare Mahkemesi 10. İdare Dava Dairesi ihraç bir üyemizin pasaport yasağının kaldırılmasına

karar verdi.

■ Rehber öğretmenler, özellikle İstanbul'da, uzmanlık alanlarına, aldıkları eğitime ve mesleki deneyimlerine uygun olmayan işlerde görevlendirilmeye başlandı.

■ Öğretmenlerin tatilleri ile ilgili yasa kabul edildikten sonra yaz tatilinin kısaldığı ve kış tatilinin uzatıldığı ile ilgili bir tartışma başladı. ■ **Haber Merkezi**

80 YAŞINDAKİ YURTTAŞ
İFADEYE GÖTÜRÜLDÜ!

ANKARA'da sokağa çıkması yasak olan 80 yaşındaki yurttaşın, 'Cumhurbaşkanı'na hakaret' suçlamasıyla karakola götürülüp ifadesi alındı. Yurttaş, 5 Nisan'da ifadesi alınmak üzere karakola götürüldü. Yaşı nedeniyle risk grubunda olan yurttaşın karakola götürülmesi dikkat çekti. İfadesinde söz konusu beğeniyi istemeden yaptığını belirten yurttaş, şöyle dedi: "Yaşlı olduğum ve gözümde katarakt bulunduğum için bazı paylaşımları istemeden beğendim. Yaşlı olduğum için dikkat etmedim ve

içeriğine bakmadım."

Twitter hesabından ifade tutanağını paylaşan CHP Genel Başkan Yardımcısı Muharrem Erkek, yasanınla şöyle tepki gösterdi: "Şahıs devleti nasıl olur, örneği. 1940 doğumlu, 80 yaşında vatandaş. Sokağa çıkması yasak. Facebook hesabında yaptığı bir beğeniden dolayı karakola götürülüp ifadesi alınıyor. 'Virüs kapar mı, yaşı nedeniyle yaşamı tehlikeye girer mi', önemli değil. Önemli olan tek adamın keyfi." ■ **Haber Merkezi**

Orhan Koloğlu'ndan
alamadığımız
dersler

CUMA günü Sina Koloğlu'nun Facebook ile iletişimi haber aldım. "Amcam Orhan Koloğlu'nu kaybettik" diyor ve ekliyordu "Dolu dolu yaşadım... Son dakikaya kadar çalıştı. 90'a girerken 90. kitabını yazdı." Orhan Koloğlu özelikle basın tarihine ilgisiz olanlar için eşsiz bir kaynaktı.

Basın tarihiyle ilgili Türkiye'deki en temel eserleri vermesine rağmen hâlâ yaşıyor olmasını hep bir şans olarak gördüm. 5 yıl önce yayımlanan kitabımda da (Saraydan Saraya Türkiye'de Gazetecilik Masalı, Can Yayınları, 2015) Koloğlu'nun eserlerinden bolca faydalanmıştım. Hatta kitabımın temel derdi onun çalışmalarına dayanıyordu. "Basın baştan kokar" diye tanımladığım dert, Türkiye'de gazeteciliğin doğuş biçimindeki sakatlık ve bunun yarattığı geleneğin açmazlarıydı.

Bu haftaki Köşe Vuruşu'nda, Orhan Koloğlu'nu uğurlarken onun çalışmalarından ilhamla bugüne bakmak istiyorum:

İLK GAZETE HANGİSİYDİ?

Benim kuşağıma Osmanlı topraklarında yayımlanan ilk Türkçe gazetesinin 1831 yılında çıkan Takvimi Vakayii olduğu öğretilirdi. Hatta bunun çoktan seçmeli sınavlarda soru olarak geldiğini bile hatırlıyorum. Ancak Orhan Koloğlu'nun çalışmalarıyla aslında Osmanlı topraklarında çıkan ilk Türkçe gazetesinin Vakayii Misriye olduğu kabul edildi. O zamanlar Osmanlı toprağı olan Mısır'da Kavalalı Mehmed Ali Paşa'nın girişimiyle çıkan Vakayii Misriye, Takvimi Vakayii'den üç yıl önce 1828'de yayımlanmaya başlamıştı. Kimi tarihçilere göre kitlesel niteliği nedeniyle hâlâ Takvimi Vakayii ilk gazete kabul ediliyor. Çünkü Vakayii Misriye biraz daha yerel nitelikli bir yayın organı. Yine de gazete anlamında bir ilkten söz edilecekse onun adı Koloğlu'nun ortaya koyduğu üzere Vakayii Misriye.

İKİ İLKİN ORTAK NOKTASI

İlk gazetemiz ister Takvimi Vakayii ister Vakayii Misriye olsun değişmeyen bir gerçek var. Her iki gazete de devlet otoritesi eliyle çıkar. Çıkarılanlar da haliyle devlet memurları. Yani gazeteciliğin başlangıcında bağımsızlık söz etmek mümkün değil. Orhan Koloğlu İlk Gazete, İlk Polemik (Kaynak Yayınları, 2012) kitabında Doğu ve Batı toplumlarında basının rolünü kıyaslıyor ve buna da değiniyor ve diyor ki Doğu'da basın: "Üst yönetimin mali desteği olmadıkça yaşamayacak güçtedir; Batı'da ise daha başlangıcında özel girişim ve sermaye yaratmıştır." Dahası, Osmanlı'da gazetesinin ilk çıktığı dönemde zaten yaygın bir okuma kültürü olmadığı için eli kalem tutan herkes Saray'da görevli. Yani ilk gazete özel bile olsa orada yazanlar ve okuyacak olanlar da bir biçimde Saray'la ilintili olacak.

DEĞİŞMEYEN ŞEYLER

Orhan Koloğlu'nun basın tarihimizin ilklerine baktığı çalışmalarında hep değişmeyen şeyler görürüz. İlk Gazete İlk Polemik kitabını kapatırken basın Doğu'da "Kapalı toplumun aracı oldu, yönetime karşı dirençlerin yumuşatılması için kullanılacak araç yapılmaya çalışıldı" yazıyor örneğin. Bugün yaygın medyanın durumuna baktığımızda Koloğlu'nun basın tarihimizin ilk yılları için söylediğinden çok farklı bir tablo yok. Hatta basının ilk yılları için yazdığı "Ucuza mal edilemedi. Abone parasını toplayabilen gazete görülemedi" cümlesiyle bugünün okuruna bile konuşuyor. Çünkü bugün ilk gazeteden 192 yıl sonra, hâlâ aynı abone sorununu konuşuyoruz. Henüz dijitalde bile sadece abone gelirleriyle kendini döndüren bir basın kuruluşumuz yok. Oysa Batı'da yavaş yavaş internetten sonra yaşanan ilk şok atlatılıyor ve dijital abonelik gelirleriyle kârlılık sağlayan gazeteler artıyor.

'İYİ Kİ YAŞADI'

Bir klişe olarak "Tarihçinin görevi geçmişe bakarak bugüne ayna tutmaktır" cümlesi söylenebilir. Orhan Koloğlu, bunu basın tarihimiz için en iyi yapan isimlerin başında geliyor. Basın tarihimizin ilk yıllarına bakarak "Üst yönetimin düşünceleri kitleye aktarıldı. Böylece hazır elbise, yukarıdan reform sisteminin aracı oldu" derken, kuşkusuz bugün ve gelecekte öyle olmaması için yazıyordu. Gelin görün ki internetin ve sosyal medyanın çağında hâlâ benzer şeyleri tartışıyoruz. Hatalardır, hepimizi eve tikan salgın sürecinde Sağlık Bakanı'na dahi sorulamayan sorulardan söz ediyoruz örneğin. Hatta soru sormak yerine bir 'gazeteci' çıkıp meslektaşlarını şikâyet edebiliyor. Elbette istisnalar yine var ve kaideyi bozmak için daha çok çalışıyor. Ancak onların 192 yıl sonra hâlâ istisna olması, birçok değerli tarihçiyle birlikte Orhan Koloğlu'ndan da alamadığımız derslerin bir sonucu. Orhan Koloğlu'nu, "İyi ki yaşadım" diyerek, saygı ve minnetle uğurluyorum.



700 araçlık konvoy açıklaması

ANKARA İl Jandarma Komutanlığı, yeni infaz düzenlemesi kapsamında tahliye edilen organize suç örgütü lideri Alaattin Çakıcı'nın Sincan F Tipi Cezaevi'nden tahliyesi sırasında görülen 700 araçlık konvoy'la ilgili açıklama yaptı. Açıklamada şu ifadeler yer aldı: "Sincan Ceza İnfaz Kurumları Kampüsüne ulaşımı sağlayan yol üzerinde 4 kilometre ötesinden başlamak suretiyle 3 ayrı kontrol noktası oluşturulmuştur. Bu kontrol noktası ile cezaevi arasında kalan bölgede ikamet edenler ile cezaevinde görevli olanlar dışında hiç kimse bölgeye alınmamıştır. Hükümlülerin tahliyesi esnasında basında yayımlanan araç konvoyu görüntüleri dikkat çektiği anlaşılmaktadır. Görüntülerde yer alan araçlar, tahliye faaliyetlerinde görevlendirilen ve mesaisi biten kolluk mensupları ile kampüste çalışan memurlara aittir. Hükümlülerin tahliyeleri, hiçbir hükümlü şahıs/gruba ayrıcalık tanımadan emniyetli bir şekilde ikametlerine ulaşmaları hedeflenecek bir plan doğrultusunda tüm komşu il valilikleri ile koordineli olarak sorunsuz icra edilmiştir/edilmektedir."

■ Haber Merkezi



MSB: Operasyonlar riske girebilir

MİLLÎ Savunma Bakanlığı, celp ve terhislerin neden ertelendiğiyle ilgili bir açıklama yayımladı. Açıklamada toplum sağlığına zarar verebilecek büyük hareketlenme riski ile başarıyla devam eden 6 büyük operasyonun riske girebileceği vurgulandı.

"Birliklere yeni erbaş ve er gelmeyeceği için de Kasım 2019 celp döneminde silahlıta alınan 66 bin Mehmetçiğin hizmet süresi Cumhurbaşkanlığı kararı ile bir ay daha uzatıldı" denilen açıklamada, şu ifadeler yer aldı:

■ Önümüzdeki dönemde Jandarma dahil 53 bin kişinin celp kapsamında gelmesi, 66 bin kişinin de terhis olması söz konusuydu. Bu görev değişimi yurt çapında en az 120 bin kişilik çok kapsamlı bir hareketliliğe sebep olacaktı. Aile bireyleri ve diğer yakınları dikkate alındığında bu rakamın 500 binlere varacağı değerlendirildi.

■ Terhislerin bir ay ertelenmesinin nedeni de nisan ayında vatani görevini yapmak üzere gelecek 53 bin gencimizin kışalar için risk oluşturmalarıdır.

■ KOMMER tarafından son celp döneminde kışalara katılan erbaş ve erlerin birlikler için bulaş ihtimalini artırdığı tespit edilmiştir.

■ Bu hareketlilik, bugüne kadar karantina, şehirlerin izolasyonu, sokağa çıkma yasağı gibi sosyal hareketliliği aşgariye indiren tedbirlerle yurt genelinde ve TSK bünyesinde sağlanan kazanımlara çok ciddi, büyük zararlar verebilir.

■ Buna bağlı olarak; özellikle birliklerimizde meydana gelebilecek bir virüs salgını yurt içi ve yurt dışı operasyonlarımızı tehlikeye sokabilir.

■ Daha önce bedelli askerlik ile personelimizin atamaları ve uzun süreli görevlendirilmeleri de ertelenmiştir.

■ Terhis ve celplerin ertelenmesi ile ilgili düzenlemeler, TSK'nin operasyona ve diğer faaliyetlerine herhangi bir olumsuz etkisi olmayacak şekilde planlanmıştır.

■ Haber Merkezi

KHK'LI SAĞLIK EMEKÇİLERİNE FAİZ VE TAZMİNAT YOK Kazanılanları da kesecekler

Sağlık Bakanlığı, KHK ile ihraç edilen ve göreve iade başvuruları kabul edilen sağlık emekçilerine, açıkta geçen dönemlerdeki maaşlarına faiz, kayıpları için de tazminat ödenmeyeceğini bildirdi. Bakanlık, ihraçta geçirilen dönemde kazanılanları da alacaklardan kesecek

İsmail ARI

SAĞLIK Bakanlığı, olağanüstü hal döneminde Kanun Hükümünde Kararnameler (KHK) ile görevinden ihraç edilenlerden göreve iade edilen sağlık emekçilerinin alacaklarına faiz işletmeyeceği, tazminat ödemeyeceği gibi açıkta geçen süreçte kazandıklarını da alacaklarından kesecek.

Sağlık Bakanlığı'na bağlı Strateji Geliştirme Başkanlığı ile Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, olağanüstü hal kapsamında kamu görevinden ihraç edilen ve OHAL İşlemleri İnceleme Komisyonu tarafından da göreve iade edilmelerine karar verilen sağlıkçıların "mali ve sosyal hakları"na ilişkin yapılan başvurulara ilişkin görüşünü açıkladı.

FAİZ VE TAZMİNAT ÖDENEZ

Sağlık Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanı Dr. Abdülvahit Sözüer imzalı yazıda "Mevzuat hükümleri, yapılan açıklamalar ve alınan görüşler doğrultusunda meslekten veya görev yapılan teşkilattan çıkarılan ya da işiği kesilenlerden OHAL İşlemleri İnceleme Komisyonunca da başvuruları kabul edilerek göreve başlatılanların mali ve sosyal hakların ödenmesi sırasında kanunî faiz veya başkaca bir tazminat ödenmeyeceği" mütalaa edilmektedir" ifadeleri yer aldı.

Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü'nün KHK ile ihraç edilen ve göreve iade kararı verilen sağlık emekçilerinin mali ve sosyal haklarına ilişkin görüş yazısında ise "Hekimin ihraçta kaldığı süre içerisinde tespit edilebilen ve hesaplanabilen başkaca bir elde ettiği



gelir varsa bu gelirin yapılacak ödemelerden mahsubunun gerekebileceği mütalaa edilmiştir" denildi. Strateji Geliştirme Başkanlığı'nın yazısında, "İhraç edildikleri dönemde elde ettikleri gelirlerin, göreve başlamaları halinde kendilerine ödenecek mali ve sosyal haklarından mahsup edilmesi gerektiği" belirtilerek yazının sağlık tesislerine duyurulması da istendi.

HAKSIZLIĞA DEVAM

Sağlık Bakanlığı'nın kararına tepki gösteren Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası (SES) Genel Sekreteri Pınar İçel, "Haksız hukuksuz görevlerinden ihraç edilenler bu dönemde yaşamlarını idame ettirebilmek için çeşitli işlerde çalıştılar. İnşaat işçiliği yapan, evlere temizliğe giden ve açlığa

mahkûm kalmamak için çalışanların o dönemde elde ettikleri gelir miktarı 'haksız zenginleşmeye neden olmamak için' kesilecek" diye konuştu.

"Haksızca işlerinden edilmiş olanlar işlerine iade edildiklerinde de haksızlığa uğramaya devam etmekte" diyen İçel, "Göreve iade edilen sağlık emekçilerine, ihraçta geçirdikleri 3-4 sene içerisinde mahrum bırakıldıkları maaşları 3-4 yıl önceki tutardan hesap edilerek ödenecek. Üstelik iktidar bu kişileri haksızca ihraç ettiğini kabul edip yıllar sonra işlerine iade ederken bu hatasına dair herhangi bir tazminat ödememeyi de garanti altına almakta. Bu durum kabul edilemez. Derhal tüm mali ve sosyal haklarla birlikte iade edilmelidir. Binlerce kişiye yönelik bu haksız tutum artık derhal sonlandırılmalıdır" ifadelerini kullandı.



Pınar İçel

MADDİ VE MANEVİ ZARAR VERİLDİ

TTB Avukatı Ziynet Özçelik ise Sağlık Bakanlığı'nın kararını şöyle değerlendirdi: "Görüş yazısında aile hekimlerine ihraç edilmeleri nedeniyle açıkta geçirdikleri süreye ilişkin mali hakları ödenirken faiz ödenmez, gezici sağlık hizmetleri için yapılan ödeme verilmez ve ihraç döneminde çalışmışlar da bu ücretler düşülerek geriye dönük ödemeleri yapılır deniyor. Oysa kanunda özel hüküm var mali haklarının ödeneceğine dair. Çalıştıkları gerekçesi ile ya da gezici sağlık hizmetini vermedikleri gerekçesi ile kesinti yapılması öncelikle kanuna aykırı. Eğer ihraç edilmeyeydi zaten çalışarak tüm gelirini elde edecekti. Bu insanlara, haksızlığı tespit edilen işlemler ile maddi ve manevi olarak zarar verildi. Faiz ödenmesi gerektiğine ilişkin yargı kararları da var. Örneğin Millî Eğitim Bakanlığı açıklamasında göreve iade edilen KHK'lilerin mali haklarının faiz işletilerek ödeneceği belirtiliyor. Sağlık Bakanlığı'nın görüşü ve buna göre yapılan uygulama hukukun hatalı olmakla birlikte, insancıl düşüncelerden nasıl bu kadar uzaklaşılabildiğine de şaşmamak mümkün değil. Sağlıkçılara çok ihtiyaç duyduğumuz bu günlerde bu görüşü hazırlayanları ve uygulayanları, sağlıkçılara karşı insani ve hukuka uygun tutumlardan yana tercihlerini değiştirmelerini öneriyorum."



Ziynet Özçelik

KALKINMA BAKANLIĞI RAPORUNDA 'ŞEHİR HASTANELERİ' 'Yönetimi sorunlu, hizmet pahalı'

11'inci Kalkınma Planı çerçevesinde hazırlanan sağlık konulu özel ihtisas komisyonu raporunda, şehir hastanelerinin nasıl yönetileceğinin mevzuatta net bir şekilde tanımlanmadığı belirtildi. Raporda, "Hatalı yönetim yaklaşımları, hem mali açıdan hem de toplum sağlığı açısından birçok olumsuzluklara neden olabilecektir" denildi

Nurcan GÖKDEMİR

YAPIM maliyeti ve işlevselliği tartışmaları koronavirüs salgını ile birlikte daha da yoğunlaşan şehir hastaneleri ile ilgili 11'inci Kalkınma Planı çerçevesinde Kalkınma Bakanlığı koordinasyonunda hazırlanan raporda önemli tespitlere yer verildi. Raporda, şehir hastanelerinin yönetim sorunu ile hizmet-

lerin pahalılığı sorunlar arasında sıralandı.

MEVZUATTA TANIMLANMADI

Kalkınma Bakanlığı tarafından yayımlanan Özel İhtisas Komisyonu raporunda, Kamu-Özel İşbirliği yöntemiyle yapılan şehir hastaneleri "hizmet kalitesi ve sürdürülebilirlik" açısından değerlendirildi. Sürdürülebilirlik açısından önemli olan şehir hastanelerinin büyüklükleri değil, kamu ve özelin bir arada yer alması ve yönetim açısından sorunu olduğunun altı çizilen raporda, "Şehir hastaneleri konusunda hatalı yönetim yaklaşımları, hem mali açıdan hem de toplum sağlığı açısından birçok olumsuzluklara neden olabilecektir. Şehir hastanelerinin nasıl yönetileceği oldukça önemlidir ve sürdürülebilirlik üzerindeki esas etkisini nasıl yönetileceği ortaya koyacaktır" denildi.

Mevzuatta şehir hastanelerinin nasıl yönetileceğinin net bir şekilde tanımlanmadığı vurgulanan raporda, sorunlar ve çözüm önerileri şöyle sıralandı:

■ Sürdürülebilirlik açısından, şehir hastanelerine özel yeni bir yönetim modeli ile birlikte insan kaynağının güçlendirilmesine yönelik projelerin geliştirilmesi,

■ Şehir hastanelerinin yatak başı metrekarelerinin daha yüksek olması ve daha konforlu olarak tasarlanması doğal olarak daha yüksek bedellerle inşa edilmesine ve burada üretilen hizmetlerin daha pahalı olmasına neden olmaktadır. Daha yüksek bir bedel 66 ödenmesi ise daha yüksek bir kalite alındığından emin olunacak denetim mekanizmalarının geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda şehir hastanelerinin etkili bir denetim mekanizmasının hayata

geçirilmesi,

■ Şehir hastanelerinin kuruldukları şehirlerde vatandaşların gitmeyi tercih edecekleri kamu sağlık kuruluşları olacakları bakış açısı ile içinin doldurulmasının gerekliliği ve üniversite hastaneleri için yeni bir birliktelik ve işbirliği modelinin hazırlanması,

■ Şehir hastanelerinin fonksiyonlarının tanımlanıp genişletilmesi, özellikle sağlık kurumlarının (uzun dönemli bakım kurumları, destekleyici, palyatif bakım merkezleri gibi) toplum odaklı olarak şehir hastaneleri koordinasyonunda kurulması,

■ Özellikle büyük ölçekli şehir hastaneleri için insan ve malzeme hareketlerini dikkate alan ölçüm mekanizmalarının geliştirilmesi,

■ Bütünsel bakan merkezi bir sözleşme yönetimi mantığının geliştirilmesi.



Kadıköy'de 23 Nisan etkinliklerine yasak

KADIKÖY Belediyesi'nin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı ile TBMM'nin açılışının 100'üncü yılında sokaklarda sadece bando ekibi ve ses aracıyla düzenleyeceği etkinlik Kadıköy Kaymakamlığı tarafından yasaklandı. Karara tepki gösteren Kadıköy Belediye Başkanı Şerhil Dara Odabaşı, "Kadıköy halkına nasıl bir

gerekçe sunacaklarını merak etmekteyiz" dedi.

Kadıköy Belediyesi eve kapanan yurttaşların 23 Nisan coşkusunu yaşamaları için sadece sokaklarda sosyal mesafe kuralına da uyarak bir bando ekibi ve ses yayını aracı ile şarkılar ve marşlar eşliğinde kutlama etkinliği düzenlemek için izin istedi. Kadıköy

Kaymakamlığı'na görevli personel isimleri de bildirilirken etkinliğe gerekçe gösterilmeksizin izin verilmedi. Konuya ilişkin açıklama yapan Kadıköy Belediye Başkanı Odabaşı, belediye olarak toplu kutlamaları daha önce iptal ettiklerini anımsatarak, "Salgın nedeniyle toplu kutlamaları iptal ederken, Kadıköy sokaklarını bun-

dan mahrum bırakamazdık. Sadece sokakta bir bando ekibi ve ses yayını aracı eşliğinde marşlarla yapacağımız etkinlikle ilgili resmi makamlara bilgi vermeme ve görevli personel listesini iletmemize rağmen gerekçe gösterilmeden yasak geldi. Mülki idarenin, bu kararın hangi refleksle aldığı bizce malum" dedi. ■ Haber Merkezi

Kadıköy Belediyesi



RTÜK'ten tehdit: Yetkilerimizi kullanacağız



HÜKÜMETİN basına yönelik baskıları sürerken, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) Başkanı Ebubekir Şahin topu muhalif medyaya attı. Bazı yayıncıların devleti milletiyle ayırıştırarak tutum sergilediğini iddia eden Şahin, "RTÜK olarak kanundan aldığımız yetkiyle bazı kanallara cezai müeyyideler uyguladık" dedi. Şahin, "diğer yetkilerini de kullanmakta tereddüt etmeyecekleri" tehdidinde bulundu. Şahin, Koronavirüs sürecinde medya kuruluşlarının dikkat etmesi gereken hususlara ilişkin bir açıklama yaptı. Devletin her zaman milletin

yanında olduğunu savunan Şahin, "Sağlık Bakanlığımız güçlü sağlık alt yapımız, sağlık ordumuz ve Bilim Kurulumuz ile beraber gereken tüm tedbirleri zamanında almış ve vatandaşlarımızda sağlık hizmetleriyle ilgili hiç bir endişeye mahal olmayacak şekilde süreci yönetmektedir" ifadelerini kullandı.

Hayata geçirilen eylemlerin doğru, sağlıklı ve şeffaf olarak aktarma görevinin medyaya düştüğünü aktaran Şahin, şu ifadeleri kaydetti: "RTÜK olarak tespit ettiğimiz söz konusu yayıncı kuruluşlara ilk etapta

sözlü uyarılarda bulunduk. Defalarca yapılan uyarılara rağmen bazı yayıncılarımızın bunları dikkate almayıp, devleti milletiyle ayırıştırarak tutum sergilemeye devam ettiğini ve bunu bir alışkanlık haline getirdiklerini gördük. Bu sebeple Radyo ve Televizyon Üst Kurulu olarak Kanundan aldığımız yetkiyle bazı kanallara cezai müeyyideler uyguladık. Geldiğimiz bu süreçte bunların devam etmesi halinde RTÜK'ün yasadaki kaynaklanan diğer yetkilerini de kullanmakta tereddüt etmeyeceğini bir kez daha ifade etmek isteriz." ■ Haber Merkezi



Türkiye için ek uçuş tarifesi

ESSEN Başkonsolosluğu, Türkiye'ye dönmek isteyen öğrenci, turist, geçici işçi gibi nedenlerle Almanya'da bulunanlar için Türk Hava Yolları'nın farklı kent ve tarihlerde uçuşlar planladığını duyurdu. THY biletlerinin tek yönlü kişi başına 240 Avro olacağını belirten Başkonsolosluk, yolcuların Türkiye'ye varışlarında zorunlu 14 günlük karantinaya alınacaklarını da dikkat çekti. Başkonsolosluk açıklamasında şu ifadeler yer aldı: "COVID-19 salgını nedeniyle uluslararası seyahate yönelik alınan kısıtlayıcı tedbirler dolayısıyla ülkemize dönemeyen ve Temsilciliklerimizde yurda dönüş talebiyle başvuran vatandaşlarımızı yönelik olarak yürütülen çalışmalar çerçevesinde, Almanya'da kısa süreli vizeyle bulunan (öğrenci, ziyaretçi/turist, iş görüşmesi amaçlı, geçici işçi gibi) vatandaşlarımızın Türkiye'ye dönüşünü sağlamak amacıyla uçak seferleri düzenlenmesi planlanmaktadır. Yolcu listelerine eklemelerin yapılması ihtimal dahilinde olup, bu hususta Başkonsolosluklarımız gerekli bildirimleri ilgili vatandaşlarımıza doğrudan yapacaklardır." ■ Haber Merkezi



Kandil'in batısında PKK-KDP gerilimi

TÜRKİYE'nin Kandil'in kimi bölgelerine yönelik hava operasyonu sonrası bölgede tansiyon yükseliyor. Kandil'in batısına Peşmergelerin yığınak yapması ve kontrol noktası oluşturmasıyla PKK ile KDP arasında gerilim yaşandığı iddia edildi. Taraflar birbirini suçlarken, Türk Silahlı Kuvvetleri'nden (TSK) bölgeye yapılan hava operasyonunda Milli Savunma Bakanlığı'na göre (MSB) 18 PKK militanının öldürüldüğü duyuruldu. Gazeteci Amed Dicle'ye göre, Ankara'nın hazırladığı ve KDP yardımıyla devreye koymak istediği plan Kandil bölgesinin batı cephesini PKK güçlerine kapatmak. KCK, "Kandil'e yönelik operasyon hesapları yapılıyor. Türk devletinin PKK ile KDP'yi doğrudan karşı karşıya getirme hesaplarına uygun bir adım atmıştır" ifadelerine yer verdi. Rûdaw'a konuşan Peşmerge Genelkurmay Başkanı Tuğgeneral Cemal Muhammed Eminki ise Peşmerge Bakanlığı'na bağlı ortak bir birliğin Zini Werté bölgesinde yerleştirildiğini, PKK'nin ise bölgeye saldırı düzenlemesi için TSK'nin eline bahane verdiğini iddia etti.

Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi Başkanı Mesrur Barzani ise yaptığı açıklamada Kürdistan Bölgesi Hükümeti'ne karşı kasıtlı bir kampanya başlatıldığını iddia etti ve "Kürdistan Bölgesi'nde yasalara aykırı olarak farklı yönetimlerin olmasını kesinlikle kabul etmiyoruz" dedi. ■ Haber Merkezi



İmamoğlu'ndan moral ziyareti

İSTANBUL Büyükşehir Belediye (İBB) Başkanı Ekrem İmamoğlu, pandemi sürecinde kent halkına hizmet vermeye devam eden İBB personeline moral ziyaretlerinde bulundu. Sultangazi Cebeci Mahallesi'ndeki Halk Ekmek Fabrikası'nı ziyaret eden İmamoğlu, çalışanlarla tanıştı ve Halk Ekmek Genel Müdürü Salih Bekaroğlu'ndan bilgi aldı. Yurttaşlarla telefonda görüşen İmamoğlu, "Bugünleri hep birlikte atlatacağız. Sağlığımıza dikkat edeceğiz. Hepimizin ilk defa test ettiği bir dönem. Önce sağlığımızı koruyacağız. Büyük bir dayanışma göstermemiz lazım. O dayanışma önce evin içinde, ailenin içinde; birbirimizi anlayarak, saygı duyarak. Sonra da sokakta, mahallede, iş ortamımızda birbirimizi anlayarak, sevgi, saygı çerçevesinde, huzurla bu süreci atlatacağız" dedi. Öte yandan İmamoğlu'na yönelik, gönderdiği elektronik postada "kanını akıtır, sana içirim" tehdidinde bulunan Tuna Görgünoğlu'nun 11 yıla kadar hapis cezasına çarptırılması istendi. ■ Haber Merkezi

DEMİRTAŞ VE YÜKSEKDAĞ'IN BAŞVURULARINA RET

'Tahliye edecek cesaretiniz yok'

İnfaz düzenlemesiyle suç örgütü elebaşları serbest bırakılırken, gazeteci ve siyasiler içeride tutuluyor. HDP'nin eski Eş Genel Başkanları Demirtaş ve Yüksekdağ'ın tahliye başvurusu reddedildi. Demirtaş'ın avukatı Karaman, "Tahliye edecek cesaretiniz yok" dedi

POLİTİKA SERVİSİ

MELİS'TEN geçen infaz düzenlemesinin ardından cinsel suçlardan hüküm giyenler, hırsızlar, suç örgütü elebaşları birer serbest bırakılırken, hükümetin 'düşünce suçlusu' ilan ettiği gazeteci ve siyasiler içeride tutuluyor. Halkların Demokratik Partisi (HDP) eski Eş Genel Başkanları Selahattin Demirtaş ve Figen Yüksekdağ'ın tahliye başvurusu reddedildi. 4 Kasım 2016 tarihinden bu yana Edirne F Tipi Kapalı Cezaevi'nde bulunan Demirtaş'ın konuya ilişkin açıklama yapan avukatı Mahsuni Karaman, ret kararına hiçbir gerekçe sunulmadığını belirtti.

İTİRAZ YOLU AÇIK

Karaman tahliye talebi hakkında ret kararı verilmesinin 'kesin' olamayacağına yani itiraz yolunun açık olduğuna dikkati çekerek Ankara 5. Sulh Ceza Hakimliği'nin 'karar kesindir' kararını eleştirdi. Karaman 'torba kanun gibi torba karar verildiğini' söyledi.

Avukatlarından Mahsuni Karaman Twitter hesabından ret kararıyla ilgili şunları yazdı:

"Hipertansiyon, kalp ve solunum yolu hastalıkları nedeniyle koronavirüs risk grubunda olan Sayın Demirtaş için yaptığımız tahliye talebi, başvurudan 2 hafta sonra hiçbir gerekçe gösterilmeden reddedildi. İki hafta düşünüp bir gerekçe bile bulamayan Ankara 5. Sulh Ceza Hakimliği, "karar, usul ve yasaya uygun olduğundan itirazın reddine" demiş. Çok haklı(!) bir gerekçe. Bir de son derece haklı(!) gerekçe dışındaki noktalara bakalım: Şüphelisi olmadıkları bir soruşturma



TGC: Meslektaşlarımızı serbest bırakın

TÜRKİYE Gazeteciler Cemiyeti Yönetim Kurulu, cezaevindeki gazetecileri yok sayan İnfaz Yasası ile ilgili açıklama yaptı. TGC Yönetim Kurulu'nun açıklamasında "Koronavirüs salgını cezaevlerine sıçramıştır. Bu süreçte meslektaşlarımızın cezaevlerinde tutulmaya devam edilmesi yaşam haklarının ihlalidir." dedi. Cezaevinde bulunan gazetecilerin, İnfaz Yasası'nın kapsamına bilerek ve isteyerek alınmadığını ifade eden TGC,

dosyasından tutuklanan Sayın Demirtaş ve Sayın Yüksekdağ ile ilgili son tutuk devam kararına; - hem ayrı ayrı itiraz edilmiş, - hem de ayrıca sayın Demirtaş ile ilgili bir tahliye talebinde bulunulmuştur. Yani iki itiraz, bir de tahliye talebi.

Bu iki itiraz ve bir tahliye talebini birleştiren Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, 5.Sulh Ceza Hakimliğinden, iki hafta sonra,

bu muhteşem gerekçeli(!) red kararını aldırılmış. Üstelik karar da kesinmiş!

Şüphelisi bile olmadıkları bir soruşturmada tutuklanan Sayın Demirtaş ile Sayın Yüksekdağ için tahliye kararı verecek cesaretiniz yok. Gerekçe yazacak yüzünüz yok. Ama hiç değilse, torba kanun tekniğinden esinlenerek verdiğiniz şu torba kararlardan vazgeçin."

Ocak'ın yanındayız

TMMOB İstanbul İl Koordinasyon Kurulu, Hazine ve Maliye Bakanı Albayrak'ın Kanal İstanbul güzergâhında arazi haberi hakkında yürütülen soruşturmaya ilişkin açıklama yaptı.

"İnfaz yasasından bile ayrımcılığa maruz bırakılan gazeteciler, Türkiye'de çok zor şartlar altında görevlerini yerine getirmeye çalışıyorlar" denilen açıklamada, "2011 yılından beri bölgedeki arazi spekülasyonları, tapu değişimleri, Kanal Güzergâhı üzerindeki inşaat projeleri ve son dönemde gündeme gelen arazi satın almalarıyla ilgili çıkan tüm haberler, projenin gerçek amacı olan arazi rantını deşifre eden ve iktidarı bu yüzden rahatsız eden haberlerdir. Yaşamsal bir yıkım ve rant projesiyle ilgili doğruları yazdığı için yargılanan Hazal Ocak'ın yanında olduğumuzu belirtiyor, tüm kamuoyunu haber alma hakkımıza sahip çıkmaya çağırıyoruz."

Damat haberine hakaret davası

Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Altun'un Boğaziçi'nde kiraladığı arsaya ilişkin haberlere 'terör' soruşturması başlatılmasının ardından bu kez de Damat'ın Kanal İstanbul güzergâhında arazi aldığı haberini yapan gazeteciye hakaret davası açıldı

HÜKÜMET yetkilerinin aleyhine haber yapan basın kuruluşları ve gazetecilere yönelik baskılar sürüyor. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Fahrettin Altun'un Boğaziçi'nde kiraladığı araziye kurduğu yapıların İBB tarafından yıkılmasına ilişkin haberlere 'terör' soruşturması başlatılmasının ardından bir skandal karar da Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak habere geldi. Albayrak'ın Kanal İstanbul güzergâhında arazi aldığını ortaya çıkaran Cumhuriyet gazetesi muhabiri Hazal Ocak'a da hakaret davası açıldı.

ALGI İDDİASINDA BULUNDULAR

Albayrak'ın, Kanal İstanbul güzergâhında 8 yıl önce 13 dönüm arazi aldığı ortaya çıkmış, Albayrak'ın avukatı Ahmet Özel, 2012 yılında 13 dönümlük arazi alındığını doğrulamakla birlikte, herhangi bir rant oluşturulmadığını öne sürerek, müvekkili aleyhine algı oluşturulmak istendiğini söylemişti.

Albayrak'ın arazi aldığını ortaya çıkartan Cumhuriyet gazetesi muhabiri Ocak hakkında açılan soruşturma



tamamlandı. 6 Mart 2020 tarihli ilk iddianamede savcı, Ocak'ın "hakaret" suçundan yargılanmasını istedi. Ancak Başsavcı vekili bu iddianameyi iade etti ve "hakaret suçunun basın yoluyla ve alenen işlendiğini" belirterek verilecek cezada artırım yapılması gerektiğini belirtti.

31 Mart tarihli bu yeni iddianamede Ocak'ın 1 yıldan az olmamak kaydıyla 1 yıldan 2 yıla kadar hapsi istendi. İd-

dianamede, Bakan Albayrak'ın Kanal İstanbul güzergâhından arazi satın almış olması, "doğal süreçte yaşanan bir alışveriş olayı" olarak anlatıldı.

Ocak'ın, Bakan Albayrak'ın onur şeref ve saygınlığını rencide ettiği öne sürüldü. 31 Mart 2020 tarihli iddianame, İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi tarafından kabul edildi. Ocak, 18 Haziran'da yargıcı karşısına çıkacak. ■ Haber Merkezi



DÜNYA EMEK GÜNDEMİNDEN
Mutahhar Aksarı
muaksari@yahoo.com

Kaynak: www.wsws.org

İTALYA

Salgının ortasında Fiat Chrysler'de üretim yeniden başlayacak

ROMA'da, 9 Mart'ta Fiat Chrysler ile FIM, UILM ve FIOM sendikaları, koronavirus vakaları artmaya devam etse de Mayıs ayında üretimi yeniden başlatmak için anlaşmaya vardı. Hükümet araba üretiminin 23 Mart'ta durdurulmasını emretmişti. Anlaşma uyarınca üretim aşamalı olarak başlatılacak ve başlangıçta tüm birimleri kapsamayacak. Temmuz sonuna kadar sürecek bazı koruma önlemleri alınacak.

BELÇİKA

Doktorlardan kalitesiz KKD konusunda hükümete açık mektup

COVID-19 koşullarında çalışan stajyer danışman Dr. Van Looy, Belçika hükümetine, maskeler dâhil kendilerine verilen düşük kaliteli kişisel koruyucu donanım (KKD) hakkında açık mektup yazdı. Mektupta, "Maskenin çenem ve burnumun etrafına sıkıca kapatmadığını hissettim. Sabah mesaisinde iki maske hemen yırtıldı" ifadeleri kullanıldı.

MACARİSTAN

Havayolu şirketi işçi çıkartacak ücretleri düşürecek

Macar indirimli havayolu şirketi Wizz Air, işgücünün yaklaşık beşte birini işten çıkaracağını ve kalan pilot, kabin ekibi ve idari personelin ücretlerini ortalama yüzde 14 oranında azaltacağını duyurdu. Şu anda sadece yüzde 3 kapasiteyle çalışan şirket, Mayıs 2018'de yaklaşık 275 milyon avro kâr açıklamıştı. Budapest Business Journal'ın bu haftaki yorumuna göre; "31 Mart'ta sona eren son mali yılda Wizz Air, 350-355 milyon avro kâr elde etmeyi bekliyor." Şirket, Çin ile Macaristan arasında mal taşımak için Macar hükümeti ile sözleşme imzaladı.

MALTA

Air Malta pilotları Covid-19 nedeniyle işten çıkarıldı

AIR MALTA havayolu şirketi, 134 pilottan 108'ini işten çıkardı. Bu pilotlar, ücret kesintisini kabul etmemişti. Kabul etseler, kabin ekibi ve mühendislerle aynı şekilde ayda sadece bin 200 avro kazanacaklardı. Mühendisler Sendikası, maaş kesintisini kabul etti. Air Malta pilotları, normalde yılda 80 bin avro kazanıyor.



Cengiz İnşaat'ın şantiyesinde işçi servislerinin hali.

Korona tedbirinden bahsedene bak!

DİYARBAKIR-Mardin Mazıdağı Demiryolu Hattı'nda çalışanlar salgın döneminde ağırlaşan çalışma şartlarının iyileştirilmesi talebiyle iş bırakın ve bu nedenle işten atılan işçilerin eylemi sürüyor. Cengiz İnşaat'ın, iş akdi fesih yazısında "Covid-19 tedbirleri"ne vurgu yaptığı ortaya çıktı. Ancak şantiyede ve işçi servislerinde tedbirden eser yok. Bu çelişkiye dikkat çeken CHP Milletvekili Mahmut Tanal, "Bu ne perhiz ne lahana turşusu!" dedi.

İşçiler, salgın nedeniyle çalışma saatlerinin 14 saate çıkarıldığını, zam da alamadıklarını belirterek 14 Nisan'da iş bırakmıştı. Şirket yönetimi ise 15 Nisan gecesi, tam da işten çıkarmaları 3 ay süreyle yasaklayacağı iddiasıyla Meclis'e getirilen düzenleme Genel Kurul'da görüşülürken, 100'e yakın işçiyi jandarma eşliğinde şantiyeden çıkarmıştı.

CHP'li Tanal'ın paylaştığı belgeye göre, İ.K. adlı işçinin iş akdi fesih bildiriminde, "Covid-19 tedbirleri kapsamında izolasyonu sağlamak" için işçiden şantiyede konaklamasının istendiği, işçinin bunu kabul ettiği, ancak 14-15 Nisan'da mazeret göstermeden çalışmayı durdurduğu belirtildi. Şantiyede ve işçi servislerinde virüse karşı tedbir alınmadığını gösteren fotoğraflar paylaştan Tanal ise "Böyle olur yandaş Cengiz'in korona tedbiri!" ifadelerini kullandı. ■ **Haber Merkezi**



SOKAĞA ÇIKMA YASAĞI YALAN OLDU

İŞÇİLERE VIRÜS bulaşırsa bulaşsın!

Sevgim DENİZALTI

AKP'nin geçen hafta sonu büyük bir skandala dönen sokağa çıkma yasağı kararı bu hafta sonu yeniden uygulamaya konulurken, on binlerce işçi yasaktan muaf tutuldu. 30 büyükşehir ve Zonguldak'ı kapsayan yasak genelgesinde, çalışanları şantiyede konaklayan büyük inşaatlar bile kapsam dışında bırakıldı. Genelgeye göre istisna kapsamında olan ya da olmayan yüzlerce fabrika valiliklerden özel izin alarak çalışmayı sürdürdü. İşçiler ve sendikalar tepkili.

Kocaeli Darıca'da faaliyet gösteren Kroman Çelik ve Sarkuysan adlı fabrikaların sahiplerine valilik ve kaymakamlık tarafından hafta sonu işçileri çalıştırabilmeleri için özel izin verildi. Karara itiraz eden Birleşik Metal-İş Sendikası, İşçileri Bakanlığı'nın genelgesinde yalnızca demir-çelik eritme bölümleri gibi çalıştırılması zorunlu bölümlerin istisna kapsamına alındığına dikkat çekti. Sokağa çıkma yasağı kapsamında fabrikaların tamamının açık tutulamayacağı belirtilen itirazda, işyerlerinde kapsam dışında kalan işçilerin çalıştırılmaya çağrı vurgulandı.

Öte yandan 'özel izin' alan fabrikalar yalnızca Sarkuysan ve Kroman ile sınırlı değil. BirGün'e konuşan Birleşik Metal-İş Genel Başkanı Adnan Serdaroğlu; Kocaeli, Gebze, Sakarya ve Bursa'da metal fabrikaları başta olmak üzere çoğu fabrikada çalışmanın sürdüğünü söyledi. Bu duruma itiraz etmek için fabrikalardan resmi belge istediklerini ancak alamadıklarını belirten Serdaroğlu, "Sarkuysan ve Kroman için bu belgeleri aldık, itirazımızı yaptık. Ama halen cevap gelmedi" dedi.

Sokağa çıkma yasağının tamamen göstermelik olduğunu ifade eden Serdaroğlu, "Bakın durak yerlerine, sabah vardiyasına gitmek için onlarca işçi servis bekliyor. Salgın fabrikalarda hızla yayılırken zorunlu olmayan

yerlerde çalışmayı durduramayarak

işçilerin hayatıyla oynuyorlar" diye konuştu.

Fabrika sahiplerinin sanayi ve ticaret odalarında valilerle toplantılar yaptığını ve bu toplantılarda istedikleri karar aldıklarını kaydeden Serdaroğlu, şöyle devam etti: "Biliyorsunuz, birçok vali aynı zamanda organize sanayi bölgesi (OSB) başkanı, bu görevden maaş alıyorlar. Dolayısıyla sermayenin talepleri doğrultusunda hareket ediyor, isteyene özel izin veriyorlar. Bu durum sendikaları da zora sokuyor. Ne yapacağımızı bilemiyoruz. Hukuki yoldan itirazda bulunuyoruz, yanıt alamıyoruz. Hükümetin sıkı bir karantina kararı olması gerekiyor. Ama en tepedekiler 'Çarklar dönmek' derse işte sonuç bu oluyor."

SALGIN YAYILIYOR TEST YAPILMIYOR

Birleşik Metal-İş Başkanı Serdaroğlu, fabrikalarda salgının hızla yayıldığını, vaka sayısının arttığını vurguladı. Serdaroğlu, "Sendikası işyerlerinde du-

rum daha da kötü. Bazı fabrikalarda 50 vaka var, üretim sürüyor. Birçok yerde vakalar gizleniyor. Biz hemen öğrendiğimiz vakaları deşifre ediyoruz. Ama tabii tespit edemediğimiz, taşıyıcı durumunda olan çok sayıda işçi var. Örneğin Dudullu'daki ABB fabrikasında 2 vaka çıktı, biz tüm işçilere test yapılmasını istedik. Test sonucunda 7 işçiye virüs olduğu anlaşıldı. Diğer yandan pek çok fabrikada işçilere test yapılmasını sağlamıyoruz, aslında patronlar da istiyor ama Sağlık Bakanlığı engelliyor. 'Belirti yoksa test yok' diyorlar. Fabrikalarda yaygın test yapılması gerekiyor" ifadelerini kullandı.

Kocaeli, Sakarya, Bursa ve Antep'in de aralarında olduğu pek çok ilde on binlerce işçi, sokağa çıkma yasağına rağmen patronların devletten aldığı 'özel izinlerle' çalıştırıldı. Keyfi, hukuksuz uygulamalar görüldü, hak gaspları yaşandı

Temsili fotoğraf

ANTEP'TE ON BİNLERCE İŞÇİ ÇALIŞTIRILIYOR

ANTEP'te Organize Sanayi Bölgesi'nde (OSB) bulunan bin 500 fabrikanın da neredeyse yarısı 'özel izin'le çalışmayı sürdürüyor. Bu fabrikalar arasında halı, iplik, pantolon kumaşı, branda, kontrplak üreten fabrikalar da var. DİSK Tekstil Antep Bölge Temsilcisi Mehmet Türkmen, üretime devam eden fabrikaların çoğunun aslında genelgede yer alan istisna kapsamında olmadığını, ama bir şekilde kılıfına uydurarak valilik ve OSB yönetiminin izin aldığını söyledi.

Geçen hafta sonu uygulanan yasakta da Antep'teki pek çok fabrikanın özel izin alarak çalıştığı hatırlatan Türkmen, "Geçen haftaki yasakta, genelgede olmamasına rağmen plastik, ambalaj, çuval, çikolata fabrikalarına Antep'te özel izin verdiler. 'Biz gıda için de poşet üretiyoruz' gibi bahanelerle izin aldılar; ancak bu fabrikalar arasında kömür çuvalı üreten

bile vardı. Bu hafta genelgedeki istisnalar kapsamına ambalaj, poşet üreten fabrikalar da girdi. Ancak bu kez de son genelgede olmayan halı, iplik, kumaş fabrikaları özel izin aldı. Bade Halı, Koza Halı, pantolon kumaşı üreten Burteks, bunların hepsi çalışıyor" dedi.

BAHANELERİ İHRACAT İÇİN SİPARİŞ YETİŞTİRMEK

OSB yönetimini aradığını ve bu konuda bilgi istediğini belirten Türkmen, "İhracat için acil sipariş yetiştirilmesi gerekenlere izin verdiklerini, bunun genelge kapsamında olduğunu söylüyorlar; ama bu doğru değil. Genelgede yalnızca ihracat için taşımacılık ve lojistik işi yapan firmalar istisna kapsamında yer alıyor. Yoksa Antep'te zaten tüm firmalar ihracat yapıyor. Valilik ve OSB yönetimi keyfi biçimde genel-

gedeki istisna kapsamını genişletiyor" diye konuştu.

YASAK VARKEN SABAHA KADAR MESAI!

Türkmen'in verdiği bilgilere göre, Antep'teki keyfi uygulamalar bunlarla da sınırlı değil. OSB'de yer alan tüm fabrikaların sokağa çıkma yasağının başladığı gece boyunca, sabah 8'e kadar işçileri çalıştırmasına izin verildi. Hafta sonu çalışmayan fabrikalarda ise yasaya aykırı olmasına rağmen, işçilerin ya ücreti kesildi ya da çalışmadıkları süre senelik izinlerinden düşüldü. Bu hukuksuz uygulamaya imza atan firmalar arasında Sanko Holding ve Merinos gibi tanınmış firmalar da var. Türkmen, "Bu yasağın ne kadar iş yaradığı ayrı bir tartışma konusu; ancak yasağın uygulanma biçimi bile iktidarın, sermayenin sömürü çarkının dönmesine, işçilerin ve halkın sağlığından daha fazla değer verdiğini açıkça gösteriyor" ifadelerini kullandı.

Tersaneye bile izin verdiler

İSTANBUL Tuzla'daki Sedef Tersanesi de hafta sonu işçileri çalıştırabilmek için özel izin aldı. Tuzla İlçe Kaymaklığı'na başvuran Sedef Gemi İnşaatı AŞ, "Tuzla ve Orhanlı tesislerinde yurt dışına ihraç edilmek üzere taahhütte bulunmuş ticari gemilerin inşasına devam edilebilmesi ve sözleşmelerde yer alan sürelerde

teslim edilebilmesi" için kendilerine hafta sonu çalışma izni verilmesini istedi. Tuzla Kaymaklığı da firmanın bu talebini kabul etti. Tüm Çalışanlar için Sağlık Platformu, "Sedef Tersanesi'nde cinayet işleniyor!" diyerek duruma tepki gösterdi. Platform, birçok tersane patronunun aynı şekilde izin aldığı bilgisini de paylaştı.

18 YILLIK BORÇ EKONOMİSİ HÜKÜMETİ ZORA SOKTU

Bankalara 'borç vermeye devam edin' talimatı

Özel bankalar salgın günlerinde risk alıp kredi dağıtmak istemiyor. BDDK ise buna karşı bankaları kredi dağıtmaya mecbur bırakan bir düzenlemeye imza attı. İktidar kesimi suçu finansal kesime atarken, her ikisinin de halkı düşündüğü yok

Ozan GÜNDOĞDU

ÖZEL bankalarla ekonomi yönetimi arasındaki gerilim bir genelgeyle boyut değiştirdi. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (BDDK) yayımladığı yeni düzenlemeye göre aktif rasyosu mevduat bankaları için yüzde 100'ün, katılım bankaları için yüzde 80'in altında olmayacak. Böylece kaba bir hesapla bankalar en az topladıkları mevduat kadar kredi vermek zorunda kalacak.

Zaten son haftalarda gerek AKP'li Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan, gerek Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, gerekse Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu fırsat buldukça özel bankaları sert bir dille eleştiriyordu. Halbuki ekonominin krediye bu kadar fazla ihtiyaç duyması yine ekonomi yönetiminin 18 yıllık stratejisi sonucunda gerçekleşti. Bu dönemde özellikle batıdan gelen sermaye akımlarının yarattığı ilave kaynak, yurtiçine kredi vermekte kullanıldı. Bankalar ve hükümet işbirliğiyle, reel kesim ve yurtaşlar deyim yerindeyse borca batırıldı. Gerek tüketici kredileri gerekse ticari krediler dudak uçuklatan büyüklüklere ulaştı. Madalyonun borçlu tarafında yer alan reel kesim ve yurtaşlar ise borç sarmalına girdikçe yeni krediye ihtiyaç duydular. Aynı zamanda özellikle son 10 yılda hükümetle izaha muhtaç ilişkileri bulunan enerji ve inşaat gibi sektörler kredi kullandırıırken kayırlıydı. Ancak özellikle son 3 yıldır kredi geri ödemelerinde yaşanan türbülans yüzünden özel bankalar yeni kredi vermekte isteksiz davranmaya başladılar. Koronavirüs kriziyle beraber ekonomi, artık bağımlı hale getirildiği yeni kredilere ihtiyaç duysa da özel bankalar onlara kredi vererek risk almak istemiyor. Bugünler Mark Twain'in "bankalar güneşli havada verdikleri şemsiyeyi, yağmurlu havada geri isterler" sözünü hatırlatırken, hükümet 18 yıllık gizli ortağının bu huyunu yeni keşfetmişcesine veryansın ediyor.



Konut kredileriyle ayrıcalıklı müteahhitler yarattılar

Bugünlerin aksine bankalarla ekonomi yönetiminin arası AKP hükümetlerinin ilk 15 yılında güllük gülistanlıktı. Yurt dışından para akıyor, böylece bankalar borç verecek yeni ürünler geliştirebiliyor. Bunlardan biri olan konut kredileri hem gayrimenkul fiyatlarının şişmesine hem de ayrıcalıklı bir müteahhit sınıfının oluşmasına

neden oldu. AKP'nin iktidara geldiği 2002 Kasım ayından sonraki 15 yılda konut kredileri dolar cinsinden dahi 309 katına çıktı.

HALKIN KONUT KREDİSİ BORCU*

2002 ARALIK: 164 milyon dolar
2017 ARALIK: 50 milyar 178 milyon dolar
Kaynak: BDDK

AKP borca bağımlı ekonominin mimarı

AKP hükümetleri döneminde ekonomi büyüdü, ancak büyüme motorunu çalıştıran planlama veya güçlü sanayi üretimi değil, kredi mekanizmasıydı. BDDK verilerine göre bundan 17 yıl önce 2003 yılında bankaların mevduatlarının yüzde 45'i kadar kredi alacakları vardı. 2020 Şubat ayı itibarıyla

bu oran yüzde 109. Toplam kredi hacmi bahsi geçen 17 yıllık dönemde dolar cinsinden dahi 14,6 katına çıktı.

TOPLAM KREDİ HACMİ*

2003 ŞUBAT: 30,6 milyar dolar
2020 ŞUBAT: 447 milyar dolar
Kaynak: BDDK

Sanayi tasfiye edilirken finans kesimi büyüdü

AKP döneminde büyüyen kredi hacmi bir yana özelleştirmelerle büyük mali tekeller tasfiye edildi. 80'li ve 90'lı yıllarda Türkiye'nin en büyük şirketler Şeker Fabrikaları, TEKEK, Türk Telekom, PETKİM, TÜPRAŞ gibi kamu iktisadi teşebbüsleri 2000'li yıllarda tablo değişti. Sanayi kesimi küçük ve orta ölçekli işletmelerle bırakıldı, bu süreçte bankacılık sektörü hızla büyüdü.

2018'de ise Kurumlar Vergisi'nin (KV) ilk 10 rekortmeninin 6'sının faaliyeti bankacılık oldu. Bu rekortmenlerden 3'ü ise özel bankalardan oluşuyor.

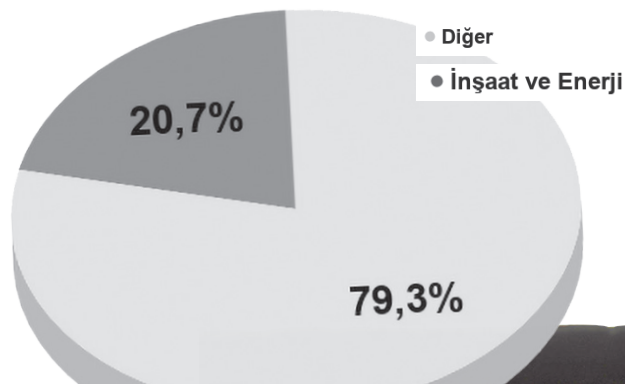
2018 KV rekortmenleri

- 1 Merkez Bankası
- 2 Ziraat Bankası
- 3 Garanti Bankası

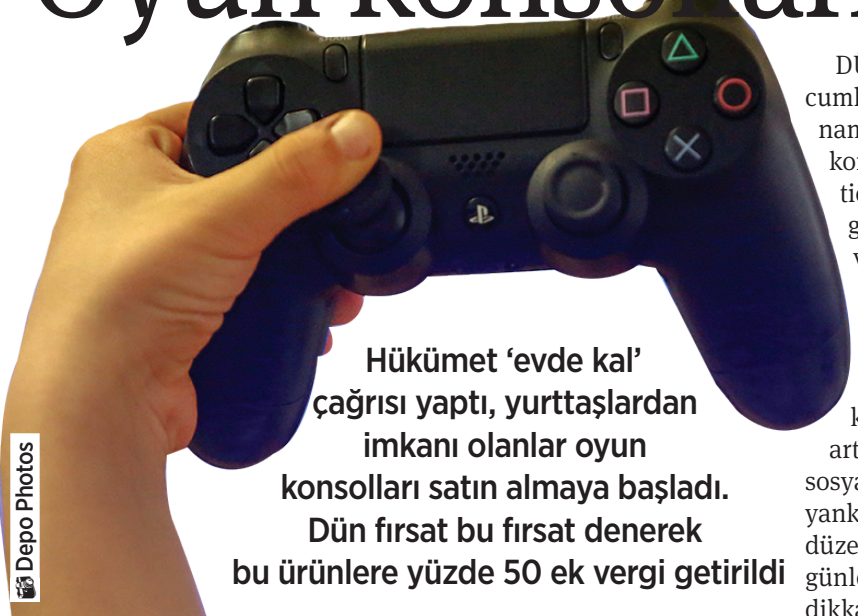
- 4 İş Bankası
- 5 Türkiye Petrolleri
- 6 İskenderun Demir Çelik
- 7 Ereğli Demir Çelik
- 8 Vakıflar Bankası
- 9 Yapı ve Kredi Bankası
- 10 Eti Maden

Banka kredilerinde enerji ve inşaat kayırlı

AKP, bankacılık sektörünü çeşitli enstrümanlarla yönlendirerek kredilerin enerji ve inşaat sektörüne de akmasını sağladı. BDDK verilerine göre 2004 yılının sonunda ticari ve tüketici dahil olmak üzere toplam kredilerin sadece yüzde 4,1'i inşaat ve enerji sektöründü. 2020 Şubat ayında bu iki sektörün toplam krediler içindeki payı yüzde 20'ye çıktı.



Oyun konsollarına korona vergisi



Hükümet 'evde kal' çağırısı yaptı, yurtaşlardan imkanı olanlar oyun konsolları satın almaya başladı. Dün fırsat bu fırsat denerek bu ürünlere yüzde 50 ek vergi getirildi

DÜN yayımlanan cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle beraber oyun konsolları olan PlayStation, Nintendo, Xbox gibi ürünlerin gümrük vergisine yüzde 50 ek gümrük vergisi uygulanacak. Salgın günleriyle eve kapanan insanların oyun konsollarına olan talebi artmıştı. Son düzenleme sosyal medyada da geniş yankı buldu. Öte yandan düzenlemenin korona günlerine özel getirilmesi dikkat çekti. Zira 30 Eylül

2020'ye kadar yüzde 50 olarak uygulanacak olan ek vergi, 1 Ekim 2020'den sonra ise yüzde 20 olacak.

Korona günlerindeki oyun konsolu vergisi dikkat çekse de dükkün düzenleme sadece bunlarla sınırlı değil. Kararnameye göre birçok ürüne daha ek vergi getirildi. Buna göre, kauçuk iplikler, tutkallar, plastik plaka/levhalar, demir veya çelikten vidalar, plastik ve metal düğmeler, bazı kaynak telleri, kağıt kesme makinaları, hava perdeleri, transformatörler, redresör-

ler, sesli işaret cihazları, kesintisiz güç kaynakları, hoparlörler, röleler, multi-metreler, saatler, kronometreler, aydınlatma cihazları aksam ve parçaları, hidrolik presler, video konsolları, bayram ve karnaval eşyası, sirk eşyası, çitçitlar ve bunların aksamları, golf sopaları ve açık hava oyunlarına mahsus eşyaya ilave gümrük vergisi uygulanması kararlaştırıldı. Söz konusu ilave gümrük vergisi oranları ürünler göre yüzde 5 ile yüzde 50 arasında değişecek. ■ Ekonomi Servisi

PIYASALAR

DOLAR	AVRO
6.93	7.54
BIST100	PETROL
97,852	28.12
ALTIN (Cumhuriyet)	ALTIN (Gram)
2478,70	376.72



Taşköprü sarımsağı 55 liraya fırladı

KASTAMONU'NUN Taşköprü ilçesinde şubat ve mart aylarında ekilen sarımsak, temmuz ayı başlarında hasat ediliyor. Taşköprü sarımsağında rekor 2018 ve 2019'da 25 bin ton dolayında gerçekleşirken, hasat sonrası fiyatları yaşanan artış üreticileri sevindiriyor. Sarımsak fiyatlarında geçen ay gerçekleşen 5 liralık artışın ardından bu ay da 15 liralık bir artış oldu. Bu yükselişle iriliğine göre kilogramı 20 ila 40 lira arasında satılan sarımsak 30 ile 55 liraya kadar ulaştı. ■ AA



Turizm Bakanı 'kafa buldu'

KÜLTÜR ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy NTV'de katıldığı bir programda soruları yanıtladı. Ersoy, mayıs ayı sonuna doğru normalleşme ve iç turizmde canlanma beklediklerini belirterek, salgının bitmesi ile birlikte Asya ülkelerinden turist beklidiklerini söyledi. "İlk olarak hangi ülkelerden turist gelmesini bekliyoruz?" sorusuna Ersoy, "Muhtemelen, ilk etapta Asya ülkeleri açılır diye düşünüyorum hızlı bir şekilde. Onlarda bir sıkıntı gözüküyor, toparladılar. Almanya ve Avusturya hızlı toparlıyor. Orta Avrupa ve bazı Kuzey Avrupa ülkeleri hızlı toparlıyor. Onlar haziranın ortasından sonra aşamalı bir şekilde açılır diye düşünüyorum. Rusya ve İngiltere'de belirsizlik devam ediyor. Onlar, temmuz sonunu bulabilir açılış olarak. Ama izliyoruz. Bazı Afrika ülkeleri ve Orta Doğu ülkeleri açılabilir, aşamalı ve planlı bir şekilde." yanıtını verdi. ■ Ekonomi Servisi

İlk çeyrekte gıda ihracatı arttı

EGE İhracatçı Birliklerinden (EİB) derlenen verilere göre, Türkiye ocak-mart döneminde yaş meyve sebze ihracatını geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 25 artarak 637 milyon 722 bin dolara yükseltti. Türkiye'de üretilen yaş meyve ve sebze en fazla Rusya'ya gönderilirken bu ürünlerin marmulleri ise Almanya tarafından tercih ediliyor. Koronavirüs salgını nedeniyle talebin arttığı sektörlerin başında gelen yaş meyve sebze ihracatının en fazla yapıldığı ülke ise geleneksel pazarlardan Rusya oldu. Bu dönemde Rusya'ya yapılan yaş meyve sebze ihracatı yüzde 37 artarak 200 milyon 758 bin dolara çıktı. ■ AA

GERÇEĞİN VE
AKLINİZİNDE

BİLİM

13
19 NİSAN
2020
PAZARwww.birgun.net
BirGün

Sahtebilimciler sizi nasıl kandırıyor?

Kompo teorisyenleri, sahte teorilerini inşa ederken, takipçi kitlelerine en mantıklı gibi gözükən ek bilgileri teorilerine dahil ederler. Halbuki bu eklentilerin her biri, giderek artan sayıda varsayımı geçerli kabul etmeyi gerektirmektedir; çünkü kompo teorisyenleri kanıt üretmezler



BİR soru: Aslı, matematik bölümünü birincilikle bitirmiştir. Tüm olasılık ve istatistik derslerinden en yüksek notları almıştır. Aşağıdakilerden hangisi, Aslı ile ilgili olarak daha olasıdır?

Dr. Çağrı
Mert
BAKIRCI

A. Ressamdır.
B. Ressamdır ve poker oynar.
Bir durum düşünün. Bunu Evrim Ağacı'nın Twitter hesabından sorduğumuzda, 24.507 katılımcının %70'i B şıkkını seçti. Halbuki olasılık matematiği açısından doğru cevap, hiç tartışmasız bir şekilde A şıkkıdır.

B şıkkını seçenler için bu gerçeği kabullenmesi çok zor. Öyle zor ki, cevap ne kadar bariz olursa olsun inat edecekler. Ve bu 'zeka' ile ilgili bir konu da değil. Genel halkın yanı sıra istatistik konusunda deneyimli ve bilgili olan insanların arasında yapılan deneylerde bile, katılımcıların yüzde 80'inin ikinci şıkkın daha olası olduğunu düşünen çoğunluk için, cevabın A olduğunu kabullenmesi çok zor, çünkü bu soru doğrudan doğruya insan psikolojisini kötüye kullanmayı hedefliyor. Tıpkı sahtebilimcilerin yaptığı gibi...

Burada olan şudur: Aslı ile ilgili verdiğimiz bilgilerin hiçbirini, Aslı'nın bir ressam olma ihtimalini doğrudan arttırmamaktadır. Ancak soruda verilen matematikçi olmak ile ilgili arka plan bilgisi, insanların Aslı'nın poker oynamaya daha yatkın olacağını düşünmesine neden olmaktadır. Çünkü olasılık ve istatistikten anlamak, poker başarısını arttırmaktadır. Ancak ikinci şık, birinciden daha olası değildir.

Çünkü düşünün: Elimizdeki veriler, Aslı'nın ressam olması veya poker oynaması ile ilgili doğrudan bir sonuca varmak için yeterli değildir. Fakat ikinci şık, birinci şıktan çok daha spesifik bir duruma işaret etmektedir. İkinci şıkta söylenen şudur: "Aslı'nın ressam olması yetmez; aynı zamanda bir de poker oyuncusudur!"

Halbuki bu şıkta seçen kişilerin ilk şıkkı elemesinin nedeni, Aslı'nın ressam olma ihtimalinin düşük olduğunu düşünmesidir. Ne var ki o düşük olasılıktan daha da düşük olan olasılık, Aslı'nın hem ressam hem de poker oyuncusu olmasıdır.

Fakat insan psikolojisi, olasılık hesaplarına bu şekilde

yaklaşmaz. Çabucak karar vermemiz gereken konularda insan beyni kısa yollara başvurur. Beynimiz, "Aslı ressam mı değil mi bilmiyorum; ancak matematik ile haşır neşir olmak poker başarısını arttırdığına göre, muhtemelen doğru cevap ikincisi olmalıdır" şeklinde düşünür. Ne var ki bu, yukarıda anlattığım nedenle yanlıştır. Aslı'nın sadece ressam olma ihtimali, hem ressam olup hem poker oynama ihtimalinden çok daha yüksektir. Beynimizse, istatistiki olarak daha olası olandan ziyade, ilk etapta daha mantıklı geleni seçer.

BAĞLAÇ SAFSATASI

Şöyle düşünün: Tüm matematik bölümü mezunu insan popülasyonunu hayal edin. Diyelim ki 1 milyon kişi olsun. Bu 1 milyon insanın sadece yüzde 1'i ressam olsun. Yani 10 bin kişi. Peki, bu on bin kişi içinden poker oynayanların oranı nedir; yani hem ressam olan, hem poker oyuncusu olan kişi sayısı nedir? Belki o 10 bin kişinin de yüzde 1'i; yani sadece 100 kişi... Dolayısıyla hakkında pek fazla bir şey bilmediğimiz Aslı'nın sadece ressam olma ihtimali yüzde 1'dir; ancak hem ressam olup hem de poker oynama ihtimali yüzde 0.01'dir.

İşte insanları kolayca aldatılabilen bu mantık safsatasına Bağlaç Safsatası (İng: "Conjunction Fallacy") denmektedir. Aslı'nın bir ressam olduğunu hayal etmek zordur; çünkü bize yoğun bir analitik arka plan bilgisi verilmektedir. Dolayısıyla şıklar arasından bu analitik arka planla ilgili olanın daha olası olduğunu düşünürüz. Halbuki o şıkkın doğru olabilemesi için, olası olmadığını düşündüğümüz durumların da gerçek olması gerekir. Bu, çok daha düşük bir olasılıktır.

Bu durum bize bilim ve bilim felsefesinde Occam'ın Usturası (veya parsimoni) adını verdiğimiz kavramın değerini de gösterir: Hakkında pek az şey bildiğimiz durumlarda, en az sayıda varsayım dayanan açıklama, daha olası olan açıklamadır. Bir şeyi gerçek varsaymak için ne kadar çok sayıda varsayımda bulunuyorsa, o katmerli varsayımlara dayalı açıklama o kadar düşük olasılıklı olacaktır. Bu durumda, Aslı'nın hem ressam olup, hem de poker oynaması 2 ayrı varsayımı ("ressamlık" ve "poker oyunculuğu") dayanmaktadır. Birinci şık ise, hakkında pek az şey bildiğimiz

Aslı ile ilgili olarak tek bir varsayımı ("ressamlık") dayanır. Dolayısıyla ilk şık, olasılık matematiği çerçevesinde çok daha olasıdır.

İşte bu safsatayı anlamak, kompo teorilerinin neden tehlikeli olduğunu ve bu saçmalıklara neden bu kadar doklayıldığını anlamamızı da sağlayacaktır.

KANIT ÜRETMEZLER

Kompo teorisyenleri, sahte teorilerini inşa ederken, takipçi kitlelerine en mantıklı gibi gözükən ek bilgileri teorilerine dahil ederler. Halbuki bu eklentilerin her biri, giderek artan sayıda varsayımı geçerli kabul etmeyi gerektirmektedir; çünkü kompo teorisyenleri kanıt üretmezler. Sadece var olan kanıtları, ek hayali bağlantılar kullanarak birbirine bağlarlar. Ancak teorilerine ekledikleri bu varsayımlar, kişiyi inandırmak istedikleri konu ile daha ilişkili gibi gözüktüğü için, bu teorileri dinleyen kişiler de anlatılanın daha olası olduğunu düşünürler. Birçok sahte haber kaynağı da aynı yöntemle başvurmaktadır. Şu temel kuralı asla unutmayın: Birden fazla parçadan oluşan bir anlatımın doğru olma ihtimali, en düşük olasılıklı parçanın gerçek olma ihtimalinden daha fazla gerçek ("daha olası") olamaz.

Peki Aslı hem ressam, hem poker oyuncusu olamaz mı? Elbette olabilir! Benzer şekilde, daha çok varsayım dayalı açıklamalar da, daha az sayıda varsayım dayanan açıklamalara rağmen gerçek olabilir! Ancak bunun yaşanma ihtimali çok daha düşüktür. Burada sorulan, hakkında pek az şey bildiğiniz konularda, hangi olasılığın daha yüksek olasılıklı olduğunu düşününüz. Bu durumda cevap, durumların da gerçek olması gerekir. Bu, çok daha düşük bir olasılıktır.

Elbette Evren'de o kadar çok sayıda unsur ve nesne vardır ki, bunların yaratabilecekleri olasılık kombinasyonları da hemen her ihtimalin bir yerlerde gerçek olmasını sağlamaktadır. Yani oralarda bir yerlerde hem ressam, hem poker oyuncusu olan Aslılar vardır. Ancak ek bilgiye sahip olmadığımız durumlarda, daha az sayıda varsayım dayanan şıkta daha olası olarak görmek rasyoneldir.

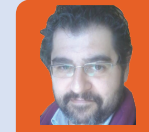
İşin özü şu: Elimizde yeterince veri yokken neye güveneceğiz? En az sayıda varsayım dayanan, en fazla sayıda ispatlanmış gerçek üzerine kurulu olan açıklamalara...



Depo Photos

UĞULTU

14 Nisan 2020 gecesi Karadeniz'de, İstanbul açıklarında 4.1 büyüklükte bir deprem oldu. Bunda bir olağanüstülük yok elbet; küçük depremler her zaman oluyor. İlginç olan, ertesi sabah sosyal medyada "uğultu" etiketi ile dolaşan kayıtlar ve videoları. Videolarda bazen bir vızıltı, bazen de bir boru sesini andıran yeknesak bir gürültü duyuluyordu. Bunların İstanbul'da çekildiği söyleniyordu, ama başka illerden de geldi. Bazıları da, daha eskiden dünyanın başka yerlerinde çekilmiş olan benzer ses kayıtlarını paylaştılar.

Dr.
M. Kaan
ÖZTÜRK

Neydi bu? Bazılarının saka yollu ileri sürdüğü gibi melek İsrail'in kıyamet borusu mu, yoksa uzaylı istilası mı?

Nedeni belirsiz ve olağandışı olaylarla karşılaştığımızda ilk tepkimiz aslında en ürktücü ve en mistik, dolayısıyla da en olmayacak açıklamayı düşünmek olsa da, en azından bunun için doğaüstü sebepler aramaya gerek yok. Muhtemel bir açıklama olarak, sismoloji uzmanı Prof. Dr. Naci Görür bunların "deprem odağından çıkan sismik dalgaların (P, S, vb.) arzkabuğu içerisinde geçip atmosfere ulaşmaya kadar geçtiği ortamlardaki etkileşimler nedeniyle çıkarttığı ses ve uğultular" olduğunu anlattı örneğin. Daha sade (bu yüzden daha inandırıcı bulduğum) başka bir açıklama, sesin İstanbul üzerinden normalden daha alçak uçarak geçen Antonov An-12 tipi bir kargo uçağın kaynaklandığı. Epey gürültülü olan bu uçağın sesi, karantina sebebiyle trafik gürültüsü azalan şehirde daha da dikkat çekmiş olabilir. Veya bir iş makinesi de olabilir bu sesler için.

GÜNEŞ PATLAMALARIYA İLGİLİ YOK

Bazıları bu sesin Güneş patlamalarıyla ilgili olduğunu söylüyor. Bu açıklamaya göre patlamalarla fışkıran plazma Güneş rüzgânı olarak Dünya atmosferini titreştirerek bu sesi üretiyor. Bu pek muhtemel değil, çünkü Güneş rüzgânı atmosfere göre hem çok seyrek, hem de atmosferin yakınına bile gelmeden Dünya'nın manyetik alanı tarafından durdurulur.

Bu sesin, her melanetin kaynağı olan (!) HAARP'ın yaydığı sinyallerle yaratıldığı söyleniyor. Bu olasılığı hesaba katmamız gerekmediğini yüksek güvenle söyleyebilirim.

"Semavi boru sesleri" çok yeni bir şey değil; birkaç yıldır internette dolaşıyor. Brian Dunning, Skeptoid podcastinin 526. bölümünde bu sesleri konu etmiş. Ürktücü gıcırtiların ve uğultuların bazılarının çelik patenleri bileyleyen işçilerden, bazılarının fren yapan bir trenden, bazılarının da uzak bir fırtınadan kaynaklandığı belirtilmiştir. Bazıları da düpedüz uydurma; bilgisayardan çıkan ses efektleri sadece. Bunların kültürel kökeninde gerçek doğa olayları yatıyor da olabilir. Dünyada pek çok yerde açıklanamayan gök gümbürdemeleri fenomenine rastlanıyor. Bu sesler uzaktan gelen gürlemeler veya top atışına benzeyen ani patlamalar olarak duyuluyorlar. Çeşitli ülkelerde farklı isimler alıyolar: Fransa'da "deniz topları", Japonya'da "deniz çığlıkları", ABD'de ise adını New York eyaletindeki Seneca Gölü'nden alan "Seneca Topları". Güvenilir biçimde kayıt altına alınmışlar ve gerçekliklerine dair bir kuşku yok, ama nedenleri kesin olarak bilinmiyor.

Bazı açıklamalar ileri sürüldü elbet. Gerçek topların veya süperonik uçakların patlamaları olduğu söylendi. Eski dönemlerde Amerikan yerlilerinin de aynı sesleri duymuş olduğu, bu yüzden seslerin doğal bir kaynağı olması gerektiği söylene de, yerlilerin yazılı kayıtları olmadığı için bundan emin olamıyoruz. Depremlerin yarattığı ses dalgaları olabileceği söylendi, ama deprem olmayan zamanlarda da aynı patlamalar mevcut. Başka bir hipoteze göre, gölde çürüyen organik maddelerden çıkıp biriken gazlar anlık olarak yüzeye çıkıyor ve patlıyorlar. Atmosferde çok özel şartlar altında oluşan ses iletim kanallarının çok uzaklardan gelen sesleri aktarıyor olması da bir ihtimal.

SESLER FARKLI KAYNAKLARDAN ÇIKMIŞ OLABİLİR

Gerek deniz topları, gerek gök uğultusu üzerinde düşünürken, farklı yerlerde duyulan farklı seslerin tek bir sebepten kaynaklandığını düşünmek zorunda değiliz tabii. Bir yerde uçak geçmişken, başka

bir yerde iş makinesi çalışıyor olabilir. İnsanlar birbirlerinden duyduklarında bu sesleri birbirine benzetmiş olabilirler. Veya hiç aklımıza gelmeyen başka açıklamalar olabilir.

Ama bir garipliğe açıklama ararken çok önemli bir adımı atlamamalıyız: Açıklamaya çalıştığımız şeyin gerçekten varolduğundan emin olmak. Bunun ne kadar sık unutulduğu şaşırtıcıdır. Gökyüzünden bir ses geldiği iddiasına açıklama üretmeden, böyle bir ses gelmiş mi gelmemiş diye sormak gerek. Sosyal medya dışında daha ciddi ve resmi bir kaynaktan teyidi yok ve belirli bölgelerde çok az kişinin bildirdiği bir durum olduğuna göre, trollük amacıyla üretilmiş bir sahte kayıt olması ihtimalini de göz önünde tutmak lazım mutlaka. Nitekim dünyadan örnek olarak aktarılan seslerin bir kısmının sahte olduğu biliniyor.

Kayıtlar sahteyse bile, bunları yayan herkes sahtekârdır demek istemiyorum. Pek çok insan normalde alelade bulunduğu için dikkatini çekmeyen sesleri, bu şekilde bir kalıpla sunulduğunda olağanüstü imiş gibi yorumlayabilir. Kendi mahallesindeki bir inşaatın veya kamyonun gürültüsünü, videoda izlediği sese benzetip aynı olayı gözlediğini düşünebilir.

Dünya çok büyük bir yer ve bildiğimiz fiziksel süreçler bazı gözden uzak koşelerde gerçekleşen özel şartlarda ilginç sonuçlar doğurabiliyor. Yakın zamana kadar "gizemli" kabul edilen başka bir olay, Kaliforniya'nın Ölümlü Vadisi'ndeki Racetrack Playa isimli bölgede görülen "yürüyen kayalar"dır. Her yerden uzak, kuş uçmaz kervan geçmez bu kuru göl yatağındaki irili ufaklı kayaların arkalarında derin izler bıraktıkları görülüyordu, ama hareket ettiklerini gören yoktu. Bazılarının izleri keskin bir açı yaparak yön değiştiriyor, hatta gerisineri dönüyor. Geçmişte bu olayı "paranormal dünya gizemi" olarak anlatılan oluyor; bugün bile rastlanıyor.

Racetrack Playa'yı inceleyen R.D. Norris ve arkadaşları 2014'de PLoS One'da yayınlanan araştırmalarında yürüyen kayalarla bir açıklama getirdiler: Geceleyn donup toprağı kaplayan buz tabakası gündüz vakti alttan erimeye başlıyor. Suyun üstünde kalan buz parçaları, rüzgârın itmesiyle taşın üstüne yığılıyorlar ve onu yavaş yavaş yürütüyorlar.

Herhangi bir "paranormal"lik yok, gayet normal ve dünyevi, üstelik bence çok da büyüleyici bir mekanizma.

Ama gözlediğimiz her şeyin bir açıklaması bulunamayabiliyor. Sözeleşi, tarihi kayıtlarda pek çok farklı yer ve zamanda "top yıldırım"lardan bahsedilir. Görgü tanımlarının tariflerine göre, bunlar küre biçimli atmosfer elektrikli olaylardır. Fırtınalarla ilişkili olarak ortaya çıkarlar. Açık veya kapalı mekânlarda oluşabilirler; havada asılı kalabilirler veya rastgele hareket edebilirler. Bu bilgiler sistemli gözlemlerden değil anekdotlardan geldiği için tutarlı bir resim yok elimizde. Top yıldırımının nasıl oluştuğunu şu anda bilmediğimiz gibi, bu isimle anılan fenomenlerin hepsinin aynı sebeplerden kaynaklanıp kaynaklanmadığını da bilemiyoruz. Belki de hiç bilemeyeceğiz.

Bir açıklama hipotezinin (ilahi/ uzaylılar/kompo vs.) kabul edilmesi için onun alternatifi olan fiziksel açıklamanın eksik olması yetmez; hipotezin doğrudan sınanması gerekir. Mesela, sesin kaynağı uzaylılar ise gemileri nerede?

BİLMİYORUZ AMA MADDİ SEBEPLERDEN KAYNAKLI

En başta sorduğum soruya cevap veremediğim farkındayım; "uğultu"nun ne olduğunu bilmiyorum. Gerçek olup olmadığını bile bilmiyorum. Sadece, bu vesileyle bazen bir şeyleri bilemeyeceğimizi ve bunun da tamamen bilimsel olduğunu söylemeye çalıştım. Bazen bir fenomen çok nadir durumlarda görülür, hakkında güvenilir kanıt toplamak çok zordur. Laboratuvarla tekrarlamak ve incelemek de mümkün olmaz. O zaman en uygun cevap "bilmiyoruz, ama belki ileride öğrenebiliriz" demek olur.

Ama bilimsel cevabın "bilmiyoruz" olması, başka cevapların doğru olduğu anlamına gelmez. "Bilim insanları açıklayamıyor, demek ki ilahi", veya "demek ki uzaylılar", veya "demek ki bir kompo" sonucu çıkarmak geçersiz olur. Bunlar "Yanlış İkilem Safsatası" örnekleridir. Bir açıklama hipotezinin (ilahi/uzaylılar/kompo vs.) kabul edilmesi için onun alternatifi olan fiziksel açıklamanın eksik olması yetmez; hipotezin doğrudan sınanması gerekir. Mesela, sesin kaynağı uzaylılar ise gemileri nerede?

Bir olayın nedenini şu anda bilmemek, ne asla bilinemeyeceği anlamına gelir, ne de doğaüstü bir sebebe dayandığı anlamına. Tarih boyunca incelenen bütün olguların fiziksel ve maddi sebeplerden kaynaklandığını gördük. Büyük olasılıkla, bugün açıklayamadıklarımızın da öyle olduğu ortaya çıkacak.



Meşhur maçın hakemi YAŞAMINI YİTİRDİ

ABD'li eski boks hakemi Eddie Cotton, yeni tip koronavirüs nedeniyle hayatını kaybetti. Uluslararası Boks Federasyonundan (IBF) yapılan açıklamada, iki hafta önce koronavirüs nedeniyle hastaneye kaldırılan 72 yaşındaki Cotton'un yaşamını yitirdiği belirtildi. 2014 yılında emekli olan Eddie Cotton, 2002'de Lennox Lewis ile Mike Tyson arasındaki dünya ağır siklet boks şampiyonluğu unvanını yönetmişti. ■ AA



Maaşlardan yüzde 25 kesinti yapılacak

NBA yeni tip koronavirüs salgını nedeniyle oyuncuların maaşlarında yüzde 25 kesintiye gidilecek. NBA'nin internet sitesinde yer alan açıklamada, salgın tedbirleri kapsamında lig yönetimi ile Ulusal Basketbol Oyuncuları Birliğinin (NBPA) maaş kesintisi konusunda anlaşmaya vardığı duyuruldu. Açıklamada, basketbolcuların maaşlarında 15 Mayıs'tan itibaren yüzde 25 kesinti yapılacağı bildirildi. ■ AA



MLS 8 Haziran'a kadar BAŞLAMAYACAK

ABD'de koronavirüs salgını nedeniyle askıya alınan Amerikan Birinci Futbol Ligi (MLS) karşılaşmalarının 8 Haziran'a kadar oynanmayacağı belirtildi. MLS'in internet sitesinde yer alan açıklamada, salgının gidişatı göz önüne alındığında maçların erteleme süresinin 8 Haziran'a kadar uzatıldığı duyuruldu. Ligde 2020 sezonu, 1 Mart'ta yapılan maçlarla başlamıştı. Salgın yüzünden 12 Mart'ta verilen kararlar karşılıklı bir aylığına askıya alınmıştı. Daha sonra bu süre 10 Mayıs'a kadar uzatılmıştı. ■ AA



FENERBAHÇE SERKAN ACAR'I ANDI

FENERBAHÇE, unutulmaz futbolcularından Serkan Acar'ın 7. ölüm yılı dönümü nedeniyle anma mesajı yayımladı. Sarı-lacivertli kulübün Twitter hesabından yapılan paylaşımda, "Eski milli futbolcumuz ve genel müdürümüz Serkan Acar'ı vefatının 7. yılında saygı, sevgi ve özlemlerle anıyoruz." ifadesi kullanıldı. Fenerbahçe altyapısından yetişen ve 17 yaşında A takımla maça çıkan Serkan Acar, kaptanlık da yaptığı sarı-lacivertli takımda 300'e yakın lig müsabakasında forma giydi. ■ AA

Biraz daha ciddiye alsaydı

NE OLURDU?

Bu hafta NBA'in gördüğü en eğlenceli karakter Shaquille O'Neal'in kariyeriyle biraz oynadık ve onunla kısa bir söyleşi gerçekleştirdik. Cevaplar oldukça dürüst ve samimiydi

Eren TUTEL

SHAQUILLE O'Neal... NBA tarihinin en dominant, en eğlenceli figürlerinden biri. Kariyerinin ilk yıllarında kirdiği potlarla nam salan Shaq, oyunun kurallarını değiştirecek kadar oyunu domine eden ve savunulması neredeyse imkânsız bir oyuncuydu.

ŞOV DÜNYASININ İÇİNDEYDİ

Ne var ki Shaq, bütün bu özelliklerine rağmen Michael Jordan ve bir zamanlar çatışma yaşadığı Kobe Bryant kadar kafayı basketbolla bozmuş bir figür değildi. O hayatı doyusya yaşamayı seviyordu. Bir gün rap albümü yaparken diğer gün filmlerde oynuyor, DJ'lik yapıyor özetle hayatı doyusya yaşıyordu. Bu haliyle profesyonel spor hayatını da etkiledi. Kobe'yle de sorunu yukarıdaki davranışları nedeniyle başlıyordu. Yaz tatillerinden kilo almış bir şekilde ve geç dönen Shaq'ın kendisinden 'daha fazla' değer görmesine tepki gösteren Kobe, isyan bayrağını açıyor ve ikili farklı yollara yelken açıyor.

JORDAN'LA YARIŞABİLİRDİ

Birçoklarınca tarihin gördüğü en dominant oyuncu olan Shaq, bu kadar boşvermişliğe karşın NBA tarihinin en görkemli kariyerlerinden birine sahip. Sevimli dev kariyeri boyunca 4 şampiyonluk yaşadı, 3 defa finalerin, bir defa ise normal sezonun en değerli oyuncusu (MVP) oldu. Peki Shaq, eğlenceden biraz daha ödün verip basketbolu daha çok önemseme ne olurdu? Kimilerine göre bu sorunun cevabı basit: Tarihin en iyisi olmak için Michael Jordan'la yarışacak bir kariyer. Bir anlığına Lakers yıllarında sonra kendine daha iyi bir bakan bir Shaquille O'Neal düşünelim. Bu Shaq, Wade ile beraber bir yerine iki şampiyonluk kazansın ve NBA'de tüm zamanların en çok sayı atanlar listesinde Michael Jordan'ı geride bırakmış olsun. O Shaq ile kurgu bir röportaj yapalım ve gelecek dobra ve eğlenceli cevaplara göz atalım.

'MIAMI BİR MEYDAN OKUMAYDI'

■ **Kariyerinizin dönüm noktasından başlamak istiyorum. Lakers'tan ayrıldıktan sonra Miami Heat'te çok daha hırslı bir Shaq görüyoruz. Alınan üç şampiyonluğa ve 3 final MVP'liğe rağmen rahatlama yerine çok daha fazlasını isteyen bir Shaq görüyorsunuz. Bunun temel sebebi nedir?**

Lakers'tan pek iyi bir şekilde ayrılmadım ve hayatım boyunca ilk defa 'tercih edilme'yi' bir adam olmuştum. Bu beni daha çok motive etti. 'Madem beni takas ediyorlar canları cehennem' diyerek yoluma devam ettim. Kendi kendime bir söz verdim ve onlara neden dışlanmayacak bir oyuncu olduğumu göstermek istedim. Benim için yepyeni bir meydan okumaydı yani. Bu sınavı da başarıyla geçtim.

■ 5 şampiyonluk ve Michael Jordan'la kıyaslanan bir kariyer. NBA tarihinin en iyi oyuncusu olduğunuzu düşünüyor musunuz?

Evet. Michael inanılmazdı kabul ediyorum. Ancak benim kadar oyunu domine eden biri oldu mu? Hayır. Son yıllarımda bile hiçbir pivot beni savunamıyordu. Başkalarının ne dediğini pek umursamıyorum. Elimden geleni yaptım ve beş şampiyonluk kazandım. Tarihte bunu yapabilen oyuncuların sayısı bir elin parmaklarını geçmiyor. O yüzden kariyerimden oldukça memnunum ve gelmiş geçmiş en iyi benim.

'HİÇBİR PIŞMANLIĞIM YOK'

■ **Peki herhangi bir pişmanlığınız var mı basketbolla ilgili? Şunu yapmasaydım daha iyi olurdu dediniz bir şey?**

Kesinlikle yok. İnsanlar hâlâ "Shaq, oyuna kendisine verseydi daha fazlasını yapabilirdi" diyor. 5 defa şampiyon, 3 defa final MVP'si olmuştum. Bundan daha fazla ne yapabilirdim? Elimden geleni hatta daha fazlasını yaptım. Birçok sakatlık yaşadım, ameliyat geçirdim ama pes etmedim. Benim, Michael ve Kobe kadar rekabetçi olmadığımı düşünüyorlar. Tamamen yanlış bir algı. Evet eğlenmeyi ve başka şeyler yapmayı çok seviyorum ancak bu içimdeki ateşi öldüren bir şey değil. En az diğer büyük oyuncular kadar kazanmayı istedim ve kazandım. Fakat bazen insanlar bunları görmeyi reddediyor, bu konuda yapabileceğim bir şey yok.

'BU DÖNEME DE ADAPTE OLURDUM'

■ **Basketbol siz bıraktıktan sonra değişti ve klasik uzunların devri yavaş yavaş kapanıyor. Bugün profesyonel basketbola başlasaydınız oyunu aynı şekilde domine edebilir miydiniz?**

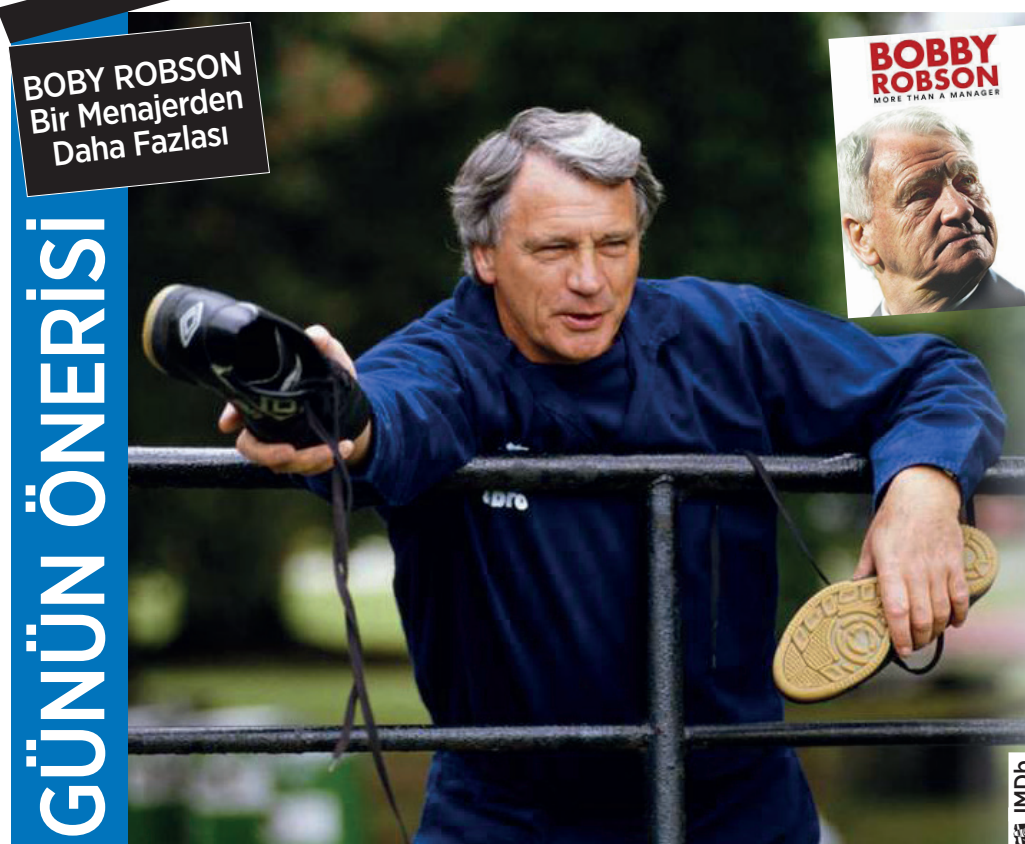
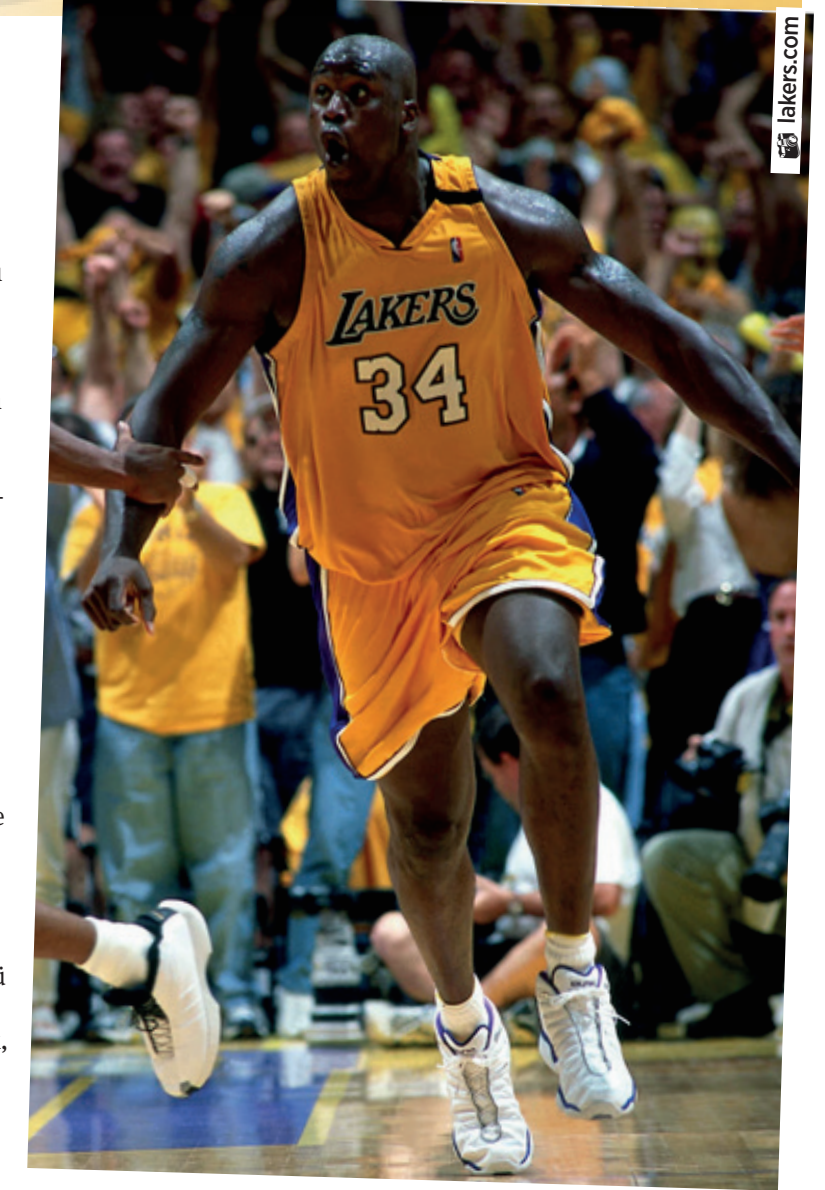
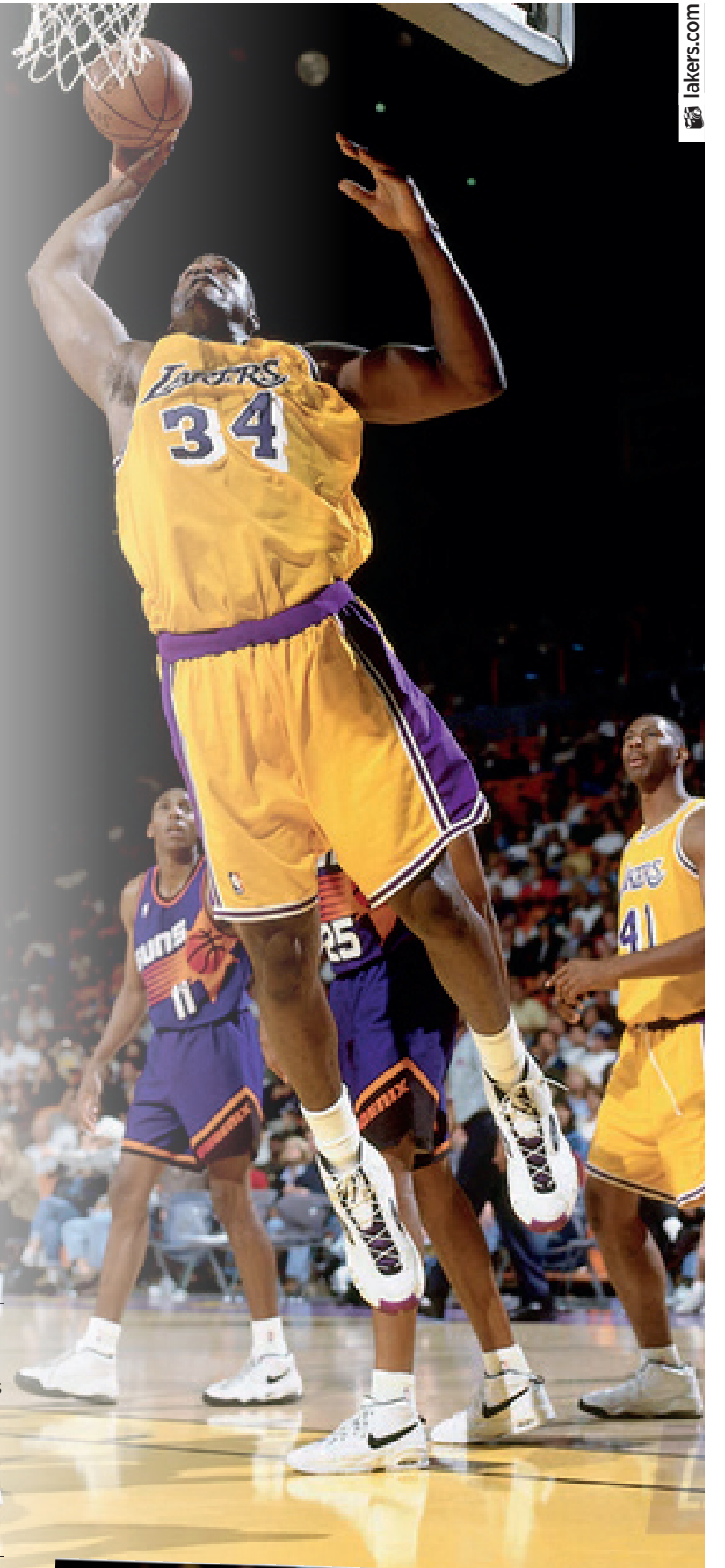
Dönemleri kıyaslamak bana pek mantıklı gelmiyor. Evet şu an bizim dönemimizden çok daha hızlı oynanıyor basketbol. Ancak bu işin doğasında var. Bundan 20 yıl sonra bambaşka bir oyundan bahsedebiliriz. Şu an oynasam oyunumu bu oyuna adapte edebilirdim ve aynı etkiyi bırakabilirdim. Ama şunu da söyleyeyim oyun bizim dönemimizde çok daha fizikseldi ve kaliteliydi.

■ **Basketbol kariyeriniz sonrası Inside the NBA programında yorumculuğa başladınız ve Shaq'tın 'a Fool programı' adeta bir fenomeneye dönüştü. Bu konuda da oyuncu kadar başarılı olduğunuzu düşünüyor musunuz?**

Evet. Her konuda bir dünya markasıyım. Charles Barkley'nin olduğu bir programı bile izletmeyi başarıyorum. Bence bu aldığım bütün şampiyonluklardan daha değerli.

■ Son olarak Kobe'yi anmanızı istesem...

Onu kaybettiğimiz gün hayatımın en kötü günlerinden biriydi. Aynı ebeveynlerden olmayan kardeşlerdik biz. Beraber büyüdük, beraber kazandık. Evet çok kavga ettik ama kardeşliğin yan etkilerinden biri de bu. Kardeşler kavga eder, barışır... Onu ve yiğenim Gianna'yı her gün çok özleyorum...



BOBBY ROBSON
Bir Menajerden
Daha Fazlası

GÜNÜN ÖNERİSİ

"Ailesi dolayısıyla yaşadığı maden köyünde işçi sınıfindan aldığı değerler hep onunla birlikteydi. Bunlar epey sosyalist değerler. Bir maden köyünde yaşıyorsan önemli olan sen değilsindir, değerleridir."

Alex Ferguson, belgeselde Bobby Robson'ı anlatırken bu ifadeleri kullanıyor. Belgeseli izlerken, efsane teknik adama hak veriyorsunuz. Sadece kendi başarılarıyla tarihe geçebilecek olan Robson, o kadar fazla insanın hayatına dokunup onların daha iyi olmasını sağlıyor ki, Robson'ın neden bir menajerden çok daha fazlası olduğuna anlıyorsunuz.

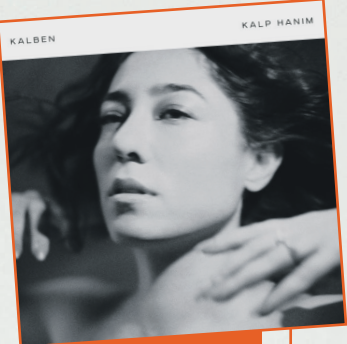
Paul Gascoigne, Alan Shearer, Garry Lineker, Jose Mourinho ve diğerleri...

Bu farklı karakterlerin tek ortak noktası bir dönem hayatlarında Robsonla kurduğu ilişkiler. Hepsisi de efsane teknik adamı sevgi ve büyük saygıyla arıyor. Robson yalnızca spor için değil kansere yakalandıktan sonra, mücadeleyi bırakmaması hatta mücadelesini bir vakif kurarak, kendi gibi bu hastalıkla uğraşan herkes için sürdürmesi onu sosyal hayatta da önemli bir figür haline getiriyor. 2009 yılında 76 yaşındayken hayatını kaybeden Robson'ın hayatını anlatan bu belgesel spor-severlerin mutlaka izlemesi gereken bir yapıt.

Son sözü de Mourinho söyleyin: "Bir insan ancak onu son seven insan öldüğünde ölür." ■ Spor Servisi

Hayalperest olmaktan başka çare göremiyorum

Üçüncü stüdyo albümü 'Kalp Hanım' ile dinleyiciyle buluşan Kalben, "Gerçekler, bilançolar, hayata yüklediğimiz değersizlik, sistem araçlarının var ettiği cinnetler karşısında hayalperest olmaktan başka çare göremiyorum" diyor



SESİMİ MEMLEKETİN ÇİÇEKÇİLERİNİ YAŞATTIĞI GÜNLERİN HAYALİNE SUNDUM

Bağdat Caddesi'nde araba altında kalan çiçekçi gece yazdığınız 'Çiçekçi' şarkısında "Gören olmamış, duyan olmamış. / Bi' güller ağlamış, bi' de papatyalar." diyorsunuz. Adaletle sitem eden bu şarkı nasıl oluştu?

Albüm kaydı sırasında iki kadın çiçekçi öldürüldü bir oğul/eş tarafından. Hikâyenin acısı katlandı, çaresizliğimize diyecek sözüm kalmadığından şarkıya yeni bir kıta ekledim. Memleketin çiçekçilerini de çiçeklerini de yaşattığı günlerin hayaline sundum sesimi. Değerli müzisyen Genco Arı'nın müziği ve Umud Çetin'in sesiyle kendimizde bir ağıt yaktık. Adalet, çok boyutlu bir kavram. İçinde şefkat, sevgi, inanç ve bağlılık var. Yaşama sevinci ve düşünce özgürlüğü var. Böyle bir kavramı buncacık şarkıyla anlatabilmek elbette mümkün değil, ancak yokluğunu anlatmayı denedim kendimce.

İşil ÇALIŞKAN

SES rengi ve üslubuyla kısa sürede müzikseverlerin gönlünde yer bulan Kalben, üçüncü stüdyo albümü 'Kalp Hanım' ile dinleyici huzurunda. Bu albümdeki şarkıların hepsinin bir soyunma ve arınma biçimi olduğunu söyleyen Kalben, "Zamanında anlamadığım, konuşamadığım, harekete geçemediğim ve bana mutsuzluk, yük, suçluluk getirmiş her unsurdan arınmak için kibirimi, nefretimi, öfkemi, korkumu bırakmam gerektiğini biliyorum Kalp Hanım sayesinde" diye konuşuyor.

Söz müziği Mete Özgencil'e ait 'Bende Kal' şarkısı dışında 'Kalp Hanım'da yer alan tüm şarkılar Kalben'e, düzenlemeleri ise Genco Arı'ya ait. 11 şarkıdan oluşan albüm, insan kalbine, yaşayan her şey yazılmış şarkılardan oluşuyor. Sevgi ve umut beslemekle alakalı hikâyeleri anlatan Kalben, kendine "Nasıl?" sorusunu sormadan geçen yılların bedelini, özgürce dans ederek toprağının gerçeklerini kabul ederek bedenini ve varlığını iyimser gözlerle irdeliyor. Kalp Hanım'la tüm içtenliğiyle kısa bir yolculuk gerçekleştirdik. Sözü daha fazla uzatmadan kendisine bırakalım.

'Nasıl' sorusunun önemine binaen, Kalp Hanım nasılınız? sorusuya başlamak isterim.

Dünyanın sağlığı için dua ediyorum. Korkumuzdan barış ve uyum var edeceğimiz yeni ve cesur bir düzenin hayaliyle kendime ve sevdiğime nasıl daha iyi davranabileceğimi öğreniyorum. Hayalperestim... Gerçekler, bilançolar, hayata yüklediğimiz değersizlik, sistem araçlarının var ettiği cinnetler karşısında hayalperest olmaktan başka çare göremiyorum.

Renklerden, cinsiyetlerden kısacası tüm kimliklerden sıyrılmak gerektiğine ve kalbin tüm bunları unutturacak gücüne işaret ediyorsunuz bu albümde. Nasıl bir dünya dilerdiniz?

Korkudan doğan nefretin, kendi mutsuz özünden başkasına taşan öfkenin, önyargılarla yargılamanın, içine doğulan sosyo-ekonomik yapıya göre kader belirlemenin son bulmasını istiyorum. Kontrol edemediğimiz milyon unsurun baskısı altında ezile ezile kontrol manyağına dönüştürülmüşlüğümüzün bedellerini ödemeyi bıraktığımız; vizesiz, lanetsiz, savaşsız bir dünyanın düşünü kurmak benim işim. Her sabah göğü mavimsi boyayan bir avareye benzetiyorum bu günlerde kendimi Orhan Veli'nin şiirlerinde yaşayan. Neden avarelik yazsak? Neden şiir yok? Neden birbirimizle dans etmeyi, şarkı söylemeyi; seven insanların el ele yürümesini, yalnız kalmak isteyenlerin yalnızlık özgürlüğünü yadırgar, yargılar olduk? Neden kendimize de birbirimize de selam vermiyor, saygı duymuyor ve sadece tükettiklerimiz üzerinden var oluyoruz? Herkesin esas çağrısını duyabildiği, tüketim dinamiklerinden bağımsız üretilebildiği, güvende ve değerli hissettiği, doğanın bütünlüğünün korunduğu ve bilginin ücretsiz olduğu bir dünya isterim.

BU ALBÜM KALBENİN SOYUNMA VE ARINMA BİÇİMİ

Kalp Hanım için "Kalben olmaya dair bazı yüklerden, kendime ve müziğime doğru dürüst değer veremediğim zamanların baktığı yaralardan yana hafiflemek istediğinden mahlasım gibi hissettim" diyorsunuz bir röportajınızda. Bu bir dönüşümün hikâyesi mi? Kalp

Hanım Kalben'e neler söylüyor?

Zamanında anlamadığım, konuşamadığım, harekete geçemediğim ve bana mutsuzluk, yük, suçluluk getirmiş her unsurdan arınmak için kibirimi, nefretimi, öfkemi, korkumu bırakmam gerektiğini biliyorum Kalp Hanım sayesinde. Bu albümdeki şarkıların hepsi bir soyunma ve arınma biçimi. Kendilerini ortaya koymaktan çekinmiyorlar, stratejileri yok. Birbirlerine eklenirken öyle doğal oluyor ki bu, sonunda ben de parçalarımın birbirlerine böyle eklendiğini hissetmişim çünkü.

'Yedim dünyayı, bitti' diyorsunuz Son Adalar şarkınızda...

Bildiğim bir dünya vardı ve o dünya sona erdi. Şarkı kendimi yeniden doğurmadan önce eski benliğimin ölmesi gerekliliğine bir ağıt. Ezberden yaşamaya devam edemedim. Müzisyen kalıbında, kadın kalıbında, sevgili yahut eş kalıbında, vatandaş yahut evlat kalıbında... Neyse

ne. Kalıplarda kalmaya devam edemedim. O kalıplar da ölümle eş anlamlı zaten. En iyisi eski hayata el sallamak ve de denize açılmakt.

ŞARKILAR, AYRIK OTU HİSSEDEN YERLERİMİZİ ÖPMEK

Küresel bir salgınla mücadele ettiğimiz şu günlerde şarkıların rolü nedir sizce?

Öyle güzel mesajlar, videolar, hikâyeler ve mektuplar geliyor ki. Şarkıların rolü, beraber yaşamaya devam ederken omzumuzu dokunmak ve yaşadığımızı hatırlatmak... Bize arkadaş olmak... Tuhaf, öteki, ayrık otu hisseden yerlerimizi öpmek; yaralarımızı kabullenmemiz için ihtiyaç duyduğumuz her devayı görünür kılmak...

Sizin günleriniz nasıl geçiyor?

Evde kalan her insan gibi ben de kitaplardan, filmlerden, dizilerden ve müzikten yardım alıyorum. Kedimle oynuyorum. Romanımı yazıyorum. Tamamlamak üzereyim. Romana şarkılar yazıyorum. Yeni şarkıları hep beraber bağır çağır söyleyeceğimiz sağlıklı günlerin ümidiyle düşlere



© Prestij Müzik



Bir distopyanın içine kapatıldık

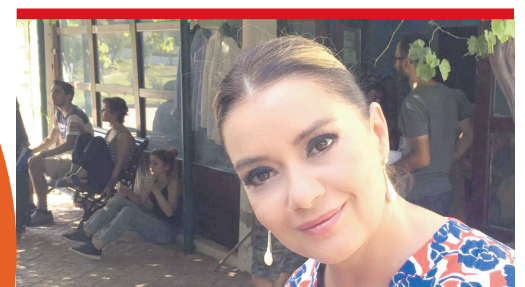
Asuman SUSAM/Yazar

SINIRSIZ özgürlükle, arayüzlere hapsolmek arasında bizi yüzdürüp gezdiren araçlara sahip olduğumuz bir çağda yakaladı büyük küresel felaket. O nedenle 'tarihe tanıklık' etme kavramı ve ona dair sorumluluklarımız da başkalaştı. En çok da hislerimiz. Büyük bir kayıp travması, yaşadığımız. Kayıp, itiraf edemesek de bugünlere getirdiğimiz dünya ve hayatlarımız. İnkarından bilinçli, kontrollü bir davranış fazına geçilmesi; yani kabulleniş, bütün kontrolümüzün, güvenliğimizin, güvencelerimizin bir virüs tehdidiyle kaybedildiği yerde, hâlâ zor görünüyor. Hepimiz ölüm korkusu ve yarısızlık hissiyle uyarılmış durumdayız.

Olan bitene dair sağlıklı düşünceler ve analizler, belki sıcaklığına olanlardan çok, sakin bir serinlikte, her şey geçtikten sonra, simdiden geçmişe doğru yapılacaklar arasından çıkacaktır; ama ben buyuruma, küçümsemeye, yargılamaya tonundan uzak kurduğumuz tüm cümleleri kendimi, bizi, dünyayı anlamak adına çok önemsiyorum. Bugünler geçtikten sonra bize ne oldu ve bizden ne kaldı sorularına aranacak yanıtların anahtarları şimdinin sıcaklığından kurduğumuz cümleler, metinlerde aranacak. İnternette bıraktığımız dijital izler bugünlerin tanıklık anlatılarının içerik deposu olarak iş görecektir.

Eksiksiz fazlasız, kendiliğinden ortaya çıktığını zannettiğimiz bir distopyanın içine kapatılmış haldeyiz. Evler, mahalleler, şehirler, ülkeler kendi üzerlerine devrile devrile kapanıyorlar. Düşünüyorum dünya bundan büyük bir yalnızlık, kalakalmışlık deneyimi yaşamış mıdır? Bana bu yanılmalı soruyu sorduran her an iletişim araçları ve kanallarının açıklığıyla dünyaya bağlantı halinde olmamız. Her şeye dokunan hiçbir şey nüfuz etmeyen bir ilişki ağı.

Kabul edelim ki dünya durdu. Çarkları devam ettirme çabası içinde görünenler elbette devekuşları değil. Kapitalizm dininin şaşmaz müritleri. Yıkımın sonuçlarını da dünyanın yeni yörüngesini de bu tanıklık hallerimiz belirleyecek. Prof. Dr Melek Göregenli'nin vurguladığı, bireysel/fiziksel mesafe-uzaklık ne kadar önemliyse sosyal dayanışma ve yakınlık da o denli önemli bu kaostan çıkışta. Sanırım edebiyat da öyle. Okuyarak, yazarak, çevirerek, izleyerek, düşünerek - yapabiliyorsak; yapabildiğimiz kadar; çünkü bunlar devam ve hayati evetlemek, hayata doğruluk demek. İçeri ve dışarı sınırlarının silinip, iç içe geçtiği bir zaman aralığında neleri içeriye aldığımız ve orada tuttuğumuz, neleri dışarıda bıraktığımız yarınki bizi ve dünyayı belirleyecek.



Lale Başar ödülünü e-postayla aldı

AMERİKA'nın önde gelen bağımsız film yarışmalarından Vegas Film Ödülleri'nde Yaren Zara Berg'in yazıp, yönettiği 'Kan' adlı fildeki rolüyle 'En İyi Kadın Oyuncu' ödülü kazanan oyuncu Lale Başar, salgın nedeniyle ödül sertifikasını e-posta yoluyla aldı. Oyuncu kadrosunda Lale Başar, Meriç Özkaya, Onur Berk Arslanoğlu, Necmettin Çobanoğlu, Jennifer Şebnem Schaefer gibi isimlerin yer aldığı 'Kan' (Bloodline) filminde Lale Başar, Almanya'da yaşadığı yıllarda ailesinin baskısı yüzünden hayatıyla ilgili istemediği kararlar almak zorunda kalmış Perihan adlı bir kadını canlandırıyor. ■ Kültür Sanat Servisi

Pera Film kapınızı çalıyor

PERA Film, daha önce Pera Müzesi oditoryumunda gösterime sunduğu 'Seçilmiş Aileler: Tomer Heymann' programını bu kez internet ortamında izleyiciyle buluşturuyor.

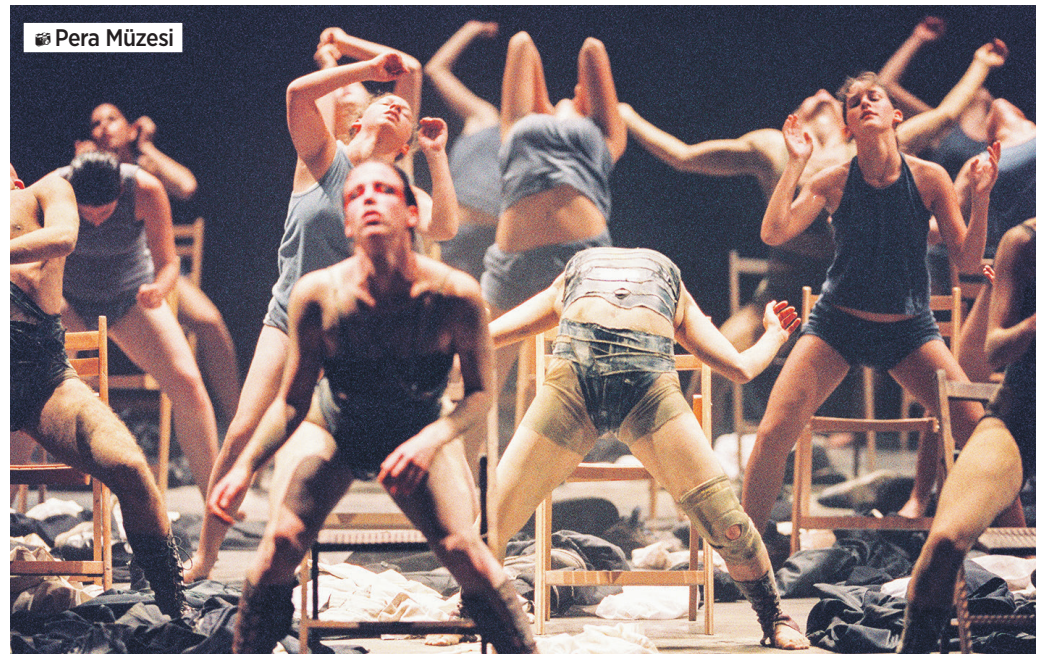
Pera Müzesi Film Programları, sinema salonlarının geçici bir süre için kapalı olduğu bir dönemde, sinema severlere online seçkiler sunmaya devam ediyor. Dünyanın önde gelen belgesel film yapımcısı ve yönetmenlerinden Tomer Heymann'ın, geçtiğimiz Kasım ayında Pera Müzesi oditoryumunda gösterime sunulan filmleri, bu kez internet üzerinden tüm sinemase-

verlerin erişimine açılıyor. Müzenin web sitesinde yayına açılan program, 9 Mayıs'a kadar izlenebilecek.

'Seçilmiş Aileler: Tomer Heymann' adlı program, altı belgeselden oluşuyor. Retrospektif niteliğindeki programda, bir oyunculuk koçunu ve eğittiği 'suçlu' çocukları odağına alarak toplumsal cinsiyeti ve birbirini anlayabilmenin gücünü ortaya koymaya çalışan belgesel 'Bu Beni Biraz Korkutuyor', değişen küresel göç modelleri ile genişleyen aile kavramını İsrail'de yaşadığı olarak yaşayan Filipinli trans seks işçilerinin bakış açısıyla işleyen 'Kağıt Bebekler' var. Ve ayrıca seçki-

de Heymann'ın Andreas Merk'le tanışması üzerinden ilerleyen, kökler ve aşk hakkında samimi bir portre çizen 'Sevgilimi Ben Vurdum', aile, kayıp ve evsizliğin zihin haritalarını birleştiren film 'Taçsız Krallık', çekimleri sekiz yıl süren, prova çekimleriyle şimdiye kadar hiç yayınlanmamış geniş bir arşiv seçkisi ve nefes kesen dans sekanslarını harmanlayan 'Mr. Gaga' ile iki farklı dünyada yolunu bulmaya çalışırken aynı zamanda gerçek benliğini korumaya çabalayan Saar Maoz'un yolculuğunu anlatan 'Şimdi Kim Sevecek Beni?' filmi yer alıyor.

■ Kültür Sanat Servisi



© Pera Müzesi

Depo Photos

Polonya'da gerici iktidar kadınların kürtaj hakkını ortadan kaldırmaya çalışıyor. Meclis'e gelen yasa tasarısı tepki çekerken muhalefet buna karşı eylemler planlıyor



'Kürtaj hakkı engellenemez'

Doğuş SARKKAYA/WROCLAW

POLONYA'da uzun zamandır tartışma yaratan ve muhalefetin etkisiyle sürekli rafa kaldırılan, kürtaj ve cinsel eğitim yasağını içeren yasa tasarısı Meclis'te görüşüldü. Muhalefetin büyük tepkisini çeken tasarılar 'henüz' doğrudan kabul edilmedi ancak görüşmelerin devam edeceği öğrenildi.

Hükümet, boşanmanın kısıtlanmasıyla sağlayacak yasal düzenlemeleri de gündeme getirmeye çalışıyor. Muhale-

fet ise hükümete tepkili. Wrocław'daki Kara Protesto hareketi, eylemlerini sokağa taşıyarak, market ve eczaneye girmek için oluşan kuyruklarda tepkilerini dile getiriyor.

'SORUMSUZCA'

Polonya, Avrupa'da kürtaj yasının en katı olduğu ülkelerden biri. Ülkede kürtaj, bazı özel durumlarda dışında, büyük oranda yasaklanmış durumda. Meclis'e gelen yasa tasarısı ise kadının hayatının tehlikede olduğu durumlar

dışında kürtajın engellenmesini istiyor. Polonya Uluslararası Af Örgütü direktörü Draginja Nadazdin, "Bu sorumsuzca gerici kuralları meclisten geçirmeye çalışmak her zaman utanç verici olurdu, ancak onları salgın krizinin ortasında gündeme getirmek son derece insanlık dışı bir şey. Bu yasalar korku ve cehaleti körükleyecek ve kürtaj yasağı zaten Avrupa'daki en kısıtlayıcı olan ülkelerdeki kadınlar için kürtaj erişimini daha da sınırlandırıcak" açıklaması yaptı.

'YOLSUZLUK' TEPKİSİ

İSRAİL'de Başbakan Binyamin Netanyahu hakkında açılan 'Yolsuzluk' davalarının salgın nedeniyle ertelenmesine tepki olarak başkent Tel Aviv'de yurttaşlar sokağa çıktı.

En son, seçimlerde tek başına iktidarı kuracak çoğunluğu ulaşamayan Netanyahu'nun muhalefette yer alan Benny Gantz liderliğindeki Mavi-Beyaz İttifakı'yla koalisyon hükümeti kurma süreci devam ederken, ülkede başlayan yolsuzluk protestolarında da istifası istendi.

'NETANYAHU HAPSE'

Tel Aviv'de salgına rağmen bir araya gelen yurttaşlar, "Rüşvet, güven ihlali, dolandırıcılık: Netanyahu hapse", "Demokrasiyi kurtaralım" ifadelerinin yer aldığı pankartlar

taştı. Gösteriye katılan İsrail iç istihbarat teşkilatı Şin Bet'in eski şefi Yuval Diskin, "Başbakan olarak koltukta oturan kişi yolsuzlukla suçlanan, demokrasiyi yok etmek ve hukukun üstünlüğünü zayıflatmak için tüm gücüyle çaba sarf eden bir adam. Bu İsrail tarihinde benzeri görülmemiş bir durum" açıklaması yaptı.

ÜÇ AYRI DAVA

İsrail Başsavcısı Avichai Mandelblit tarafından açılan üç ayrı yolsuzluk davasında, Netanyahu'nun kimi şirket yöneticileriyle gizli işbirliği yaptığı ve karşılığında rüşvet aldığı yönünde suçlamalar yönetiliyor. Netanyahu ise hakkında dava açılmasını önlemek için Meclis'ten dokunulmazlık talebinde bulunmuş, yaptığı başvuruyu bir ay sonra geri çekmişti. Bu davalarda ilk duruşmaların 17 Mart'ta yapılması planlanıyordu ancak duruşmalara salgın nedeniyle erteleme kararı verilmişti.

■ Dış Haberler Servisi



Göçmen çocuklar yolda

Avrupa Birliği (AB) ülkeleri arasında varılan anlaşma kapsamında Yunanistan'daki mülteci kamplarında kalan refakatsiz çocukların bir kısmı Almanya'ya götürüldü

YUNANISTAN'DA bulunan refakatsiz göçmen çocukların Avrupa Birliği (AB) ülkelerine dağıtılması anlaşması çerçevesinde harekete geçildi. Yunanistan, bir grup çocuğu önceki gün Almanya'ya gönderdi. Yunanistan Başbakanı Kiriakos Miçotakis, başkent Atina'da bulunan havalimanına getirilen çocukları karşıladı. Çocuklar salgın nedeniyle gruplar halinde uçağa bindirilirken önümüzdeki günlerde de Avrupa ülkelerine göçmen çocukların gönderileceği açıklandı.

Avrupa ülkeleri hafta başında Yunan adalarındaki mülteci kamplarından refakatsiz sığınmacı çocukların alınması konusunda uzlaşmaya varmıştı. Salgına karşı alınan önlemler kapsamında varılan anlaşma gereği, ilk aşamada, kamplardan alınan 12 çocuk Lüksemburg'a gönderilmişti.

'KORKUSUZ VE ONURLU BİR YAŞAM'

Lüksemburg Dışişleri Bakanı Jean Asselborn, kapasitelerinin çok üzerinde mültecinin kaldığı kamplarda risk altında olan binlerce çocuğun durumuna dikkat çekmişti. Daha fazla göçmen çocuk için hızlıca harekete geçilmesi çağrısı yapan Asselborn, "Adalarda hüküm süren sefaleti kontrol altına alma zamanı geldi. Lüksemburg gibi küçük bir ülke bunu başarabiliyorsa diğer devletler de başarabilir. Çocuklar korkusuz ve onurlu bir yaşamı hak ediyor" demişti.

■ Dış Haberler Servisi

NE OLMUŞTU?

MART ayı başında varılan uzlaşma çerçevesinde, İsviçre'nin yanı sıra AB ülkelerinden Belçika, Bulgaristan, Fransa, Hırvatistan, Finlandiya, Almanya, İrlanda, Portekiz, Lüksemburg ve Litvanya toplam bin 600 sığınmacı çocuk ve genci alma taahhüdünü ilan etmişti.

Refakatsiz çocukların Avrupa'ya getirilme sürecinin koordinasyonunu AB Komisyonu üstleniyor. Çocukların yeniden yerleştirme sürecinde ise söz konusu ülkelere Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNCHR), Uluslararası Göç Örgütü (IOM) ve Avrupa Birliği'ne bağlı Avrupa İltica Destek Birimi (EASO) destek veriyor.

Yunan adalarındaki kamplarda kalan 50 sığınmacı çocuğun daha birkaç gün içinde Almanya'ya götürülmesi planlanıyor. Almanya Dışişleri Bakanı Heiko Maas, Almanya'nın önümüzdeki haftalarda toplam 350 ila 500 refakatsiz çocuk sığınmacıyı ülkeye getireceğini açıklamıştı.

Yemen'de savaş uyarısı

YEMEN'de Suudi destekli hükümetle Husiler arasında çatışmalar devam ederken, Arap Koalisyonu 'ateşkes' çağrısına rağmen başkent Sana'ya saldırılar düzenlerken bir de ayrılıkçı merkezli hükümet güçleriyle 'yakında' bir savaş ihtimali uyarısında bulundu. GGK, Birleşmiş Milletler (BM) ve Güvenlik Konseyi beş daimi üyenin ülkedeki büyükelçilerine gönderdiği mektupta, hükümet güçleriyle olası savaşa dikkat için yürütülen görüşmelerin başarısızlıkla sonuçlandığı hatırlatılan mektupta, Suudi destekli yönetim 'terör faaliyetlerine göz yummak' ile suçlanarak olası bir savaşın yaşanabileceği kaydedildi. GGK Meclis Başkanı Ahmed Said bin Berik, ülkenin kuzeyinden ayrılarak kendi devletlerini kurma çağrısı yaptı. ■ AA

EVE OBÜS MERMİSİ DÜŞTÜ

Orta Afrika ülkesi Çad'da savaş uçağından askeri üssün yakınındaki bir eve düşen obüs mermisinin patlaması sonucu beş kişi yaşamını yitirdi. Ordudan yapılan açıklamada, Encemine'deki Fransız Barkhane Üssü yakınlarındaki Adji Kossei askeri havalimanına inişe hazırlandığı sırada Sukhoi tipi savaş uçağından kazara düşen obüs mermisinin bir eve isabet ettiği belirtildi. Açıklamada, evde yaşayan cumhurbaşkanlığı üst düzey koruma görevlisi bir general ve ailesindeki dört kişinin hayatını kaybettiği duyuruldu. ■ AA



ATEŞKES ÇAĞRISI

KOLOMBİYA'da Ulusal Kurtuluş Ordusu (ELN), ülkedeki Ivan Duque yönetiminin ateşkes görüşmelerine devam etmesi için çağrıda bulundu. ELN müzakere ekibi başkanı Israel Ramirez, "Hükümet görüşmeleri dondursa da kanalları her zaman açık tutuyoruz. Acil bir ateşkes ihtiyacı var. Duque yönetimi ülkede biriken paramilitar gruplara 'özel ordu' gibi davranmaya son vermeli. ELN barış için müzakere edecek kadar uyumlu. Müzakerelerde her şey tartışmaya açığız Biz barış istiyoruz" açıklaması yaptı. ELN, hafta başında, salgın nedeniyle ülkede ordu mensuplarıyla silahlı çatışmalardan kaçınmak istediğini, taraflar arasında ateşkes sağlanması gerektiğini duyurmuştu.

■ Dış Haberler Servisi



HAMAS ESİR TAKASINI GÖRÜŞÜYOR

HAMAS Siyasi Büro Başkanı İsmail Heniyye, İsrail ile Hamas arasında esir takası anlaşması konusunda ara bulucularla görüşmelerini duyurdu. Söz konusu ara bulucuların kimler olduğuna ilişkin bilgi vermeyen Heniyye, "Bu meselenin çözümünde gerçek anlamda anahtarın ne olabileceğini kendilerine ilettik" açıklaması yaptı. Hamas'ın silahlı kanadı Kassam Tugayları'nın elinde dört İsrail askerinin esir tutulduğunu hatırlatan Heniyye, "İşgal liderleri arasında yeterli ciddiyet varsa dolaylı müzakerelerle bir değişim anlaşması yapmak için hazırız" dedi. ■ AA



'GÜNEY OSETYA' YİNE KRİZ OLDU

GÜRCİSTAN ile Rusya arasında yeniden 'Güney Osetya' krizi yaşanıyor. Gürcistan Dışişleri Bakanlığı, ülkeden tek taraflı bağımsızlığını ilan eden Güney Osetya'nın işgal hattına yakın bölgelerinde Rus askerleri tarafından bariyerlerle yapıy sınır oluşturulduğunu açıkladı. Takhtisdziri köyü yakınında Güney Osetyalı askeri güçlerin bulunduğu hatırlatılan açıklamada, bariyerlerle sınır oluşturulduğunu ve buna müdahale edilmesi için hazırlıkların yapıldığı ifade edildi. Konuya ilişkin Rusya'dan açıklama yapılmadı.

■ Dış Haberler Servisi